

FAKULTET FOR LÆRERUTDANNING OG PEDAGOGIKK

PERIODISK EVALUERING AV PH.D. I PROFESJONSRETTEDE LÆRERUTDANNINGSFAG (PROFF)

DELRAPPORT 1:

ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER I LYS AV PROGRAMMETS LÆRINGSUTBYTTE

14.6.2024

&

DELRAPPORT 2:

ARBEIDSFORHOLD OG DELTAKELSE I AKTIVT FORSKNINGSMILJØ

6.12.2024

I løpet av arbeidet med den periodiske evalueringen, den 8.11.2024, ble Høgskolen i innlandet til

Universitetet i Innlandet

Innhold

DELRAPPORT 1	7
1 Bakgrunn.....	8
1.1 Om høgskolens system for periodisk evaluering	8
1.2. Om mandatet.....	9
1.3 Evalueringsgruppa.....	10
1.4 Gjennomføring av evalueringen.....	11
2 Nøkkelinformasjon om ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag	13
2.1 Kort om ph.d.-programmet og programmets arbeid med kvalitet.....	13
2.2 Nøkkeltall om PROFFs ph.d.-studenter vårsemesteret 2024	14
2.3 Nøkkeltall om uteksaminerte PROFF-kandidater per 14.6.2024	15
2.4 Internasjonalisering.....	15
2.5 Opptak og gjennomstrømming på programmet som del av universitetskravet.....	16
2.6 PROFFs fagmiljø i lys av kravene til nasjonale krav til ph.d.-nivå	16
2.6.1 Fagmiljøets kompetanse brukt i undervisning og veiledning	17
2.6.2 Eksternt finansierte pågående forskningsprosjekter tilknyttet PROFFs fagmiljø	17
2.6.3 Kompetanse brukt i evaluering av PROFFs doktorgradsavhandlinger.....	18
3 Arbeids- og vurderingsformer i lys av ph.d.-programmets overordnede læringsutbytte	19
4 Arbeids- og vurderingsformer i opplæringsdelen.	22
4.1. Oppsummering av emneevalueringer på PROFF 2019–2023.....	22
4.1.1 Om emneevalueringene	22
4.1.2 Overordnet inntrykk fra de gjennomførte emne-evalueringene.....	22
4.1.3 Eksempler på endringer basert på evalueringene	23
4.1.4 Campus-samlinger og digitale kurs.....	23
4.1.5 Zooming inn på arbeids- og vurderingsformer.....	24
4.1.6 Arbeidsformer.....	26
4.1.7 Arbeidskrav	28
4.1.8 Vurderingsformer	32
4.2 Oppsummering av diskusjoner med emneansvarlige faglærere og stipendiater	34
4.2.1 Synspunkter fra de emneansvarlige faglærerne	34
4.2.2 Synspunkter fra Stipendiatforum	37
5 Arbeids- og vurderingsformer i arbeid med avhandlingen	39
5.1 Rammer for arbeidet med avhandlingen på PROFF	39
5.2 Oppsummering av synspunkter fra veilederforum.....	40

6 Generiske ferdigheter gjennom arbeid med opplæringsdelen og avhandlingen.....	42
6.1 Styrket fokus på generiske ferdigheter i doktorgradsutdanninger	42
6.2 Hvilket arbeidsliv rekrutteres nye doktorer til?	43
6.3 Om oppgaven <i>Fra aktivitet til generell ferdighet</i>	44
6.4 Oppsummering av behandling av temaet på møter med emneansvarlige, stipendiater og veiledere	45
7 Arbeids- og vurderingsformer: Evalueringsgruppas vurdering av programmets styrker, utfordringer og forslag til tiltak	47
Litteratur.....	49
Vedlegg 1. PROFF i lys av EUs Principles for Innovative Doctoral Training (2011)	50
Vedlegg 2 Fra aktivitet til generisk ferdighet	52
DELRAPPORT 2	55
1 Temaområde 2: Arbeidsforhold og deltakelse i aktivt forskningsmiljø.....	56
1.1 Hva sier mandatet?	56
1.2 Oppnevning av evalueringsgruppa	57
2 Nåsituasjon: Arbeidsforhold og deltakelse i aktivt forskningsmiljø	58
3 Evalueringsgruppas valg av arbeidsmetoder	60
3.1. Om panelsamtalene.....	60
3.2 Om spørreskjema til de internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiatene.....	61
4 Internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiater opplevelse av å være i et aktivt forskningsmiljø ved oppholdet på INN	63
4.1 Svar på spørreskjemaet	63
4.2 Oppsummering	66
5 Panelsamtalene om opplevelser av å delta i et aktivt forskningsmiljø.....	67
5.1 Innledning.....	67
5.2 Stipendiatene/kandidatenes syn på hva som er viktig for å skape et aktivt forskningsmiljø	67
5.2.1 Forskergrupper	67
5.2.2 Veilederteamene	68
5.2.3 Kontakt med øvrige fagkollegaer og arbeidsplikt via instituttet	69
5.2.4 Opplæringsdelen som del av det forskningsaktive miljøet.....	70
5.2.5 Stipendiatfellesskapet	70
5.2.6 Deltakelse i forskerskoler	71
5.2.7 Utenlandsopphold	71
5.3 Stipendiater med INN som arbeidsgiver	72
5.4 Uteksaminerte kandidater	73
5.5 Stipendiater med andre høgskoler som arbeidsgiver.....	74

5.6 Offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater	74
5.7 Oppsummering	75
6 Programmet styrker og utfordringer i lys av temaområde 2.....	78
Vedlegg 1: Deltakere i panelene 7. november	80
Vedlegg 2: Et utvalg andre kilder til innsikt om tematikken	81

**Høgskolen
i Innlandet**

FAKULTET FOR LÆRERUTDANNING OG PEDAGOGIKK

**PERIODISK EVALUERING PH.D. I PROFESJONSRETTEDE
LÆRERUTDANNINGSFAG (PROFF)**

DELRAPPORT 1:

**ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER I LYS AV
PROGRAMMETS LÆRINGSUTBYTTE**

14.6.2024

1 Bakgrunn

1.1 Om høgskolens system for periodisk evaluering

Periodisk studieprogramevaluering er et sentralt virkemiddel i HINNs arbeid med å nå høgskolens strategiske målsettinger for utdanningsområdet. Evalueringene skal ta utgangspunkt i *Veileder for periodisk evaluering av studietilbud ved Høgskolen i Innlandet* (2018/2023). I den går det fram at evalueringen skal være en systematisk gjennomgang og drøfting av ulike sider ved hvert enkelt studieprogram. Eksterne representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige skal bidra i evalueringen. Den foreliggende evalueringen er den første slike av ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Høgskolens generelle mål for de periodiske evalueringene er som følger:

- Undersøke studieprogrammets kvalitet og vurdere om det er tilpasset nåværende og fremtidige behov for kompetanse i samfunns- og arbeidsliv
- Identifisere utfordringer og utforme tiltak som utvikler kvaliteten på studieprogrammet
- Et verktøy for å styre studieporteføljen og sikre at studieprogrammet er i samsvar med gjeldende regelverk

Høgskolen forutsetter at mandatet for evalueringen tar utgangspunkt i to til tre av høgskolens kvalitetsområder, det vil si områder fastsatt i kvalitetssystemet for utdanning. I PROFFs forskerutdanning utgjør opplæringsdelen 30 studiepoeng og arbeid med avhandlingen 150 studiepoeng. Høgskolens kvalitetssystem for utdanning må derfor tilpasses for å dekke hele forskerutdanningen. Tabell 1 gir en oversikt over hvordan høgskolens åtte kvalitetsområder er tilpasset PROFFs forskerutdanning.

Tabell 1: Tilpasning av høgskolens kvalitetsområder til ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Høgskolens kvalitetsområder for utdanning	Kvalitetsområdene tilpasset PROFF
A. Fagmiljøenes faglige og pedagogiske kompetanse	a. Fagmiljøets faglige og pedagogiske kompetanse
B. Startkompetanse og studiestart	b. Søkning, opptak og oppstart
C. Undervisning og studiearbeid	c. d. Opplæringsdelen
D. Studentenes læringsutbytte	d.c. Arbeid med avhandlingen. Fullføring
E. Studentenes læringsmiljø	e. Ph.d.-studentens arbeidsforhold og deltakelse i forskningsmiljø
F. Studienes samspill med samfunn og arbeidsliv	f. Samspill med samfunn og arbeidsliv. Formidling
G. Internasjonalisering	g. Internasjonalisering
H. Utvikling og ledelse av studieprogrammene	h. Utvikling og ledelse av ph.d.-programmet

1.2. Om mandatet

Temaområder for evalueringen er fastsatt av dekanatet etter en dialog med studieprogramansvarlig og ph.d.-utvalget. De skyggelagte feltene i tabell 1 er de tre kvalitetsområdene som er utgangspunkt for utforming av tematikk i den periodiske evalueringen av PROFF. I denne første delrapporten er det temaområde 1 som rapporteres. Det tar utgangspunkt i kvalitetsområdene «Opplæringsdelen» og «Arbeid med avhandlingen. Fullføring» og er konkretisert slik:

- *Temaområde 1: Arbeids- og vurderingsformer i lys av programmets læringsutbytte* (kvalitetsområdene c og d):
 - Opplæringsdelen med vekt på arbeids- og vurderingsformer
 - Arbeid med avhandlingen med vekt på arbeids- og vurderingsformer

Temaområde 2: Ph.d.-studentens arbeidsforhold og deltakelse i forskningsmiljø vil bli rapportert i delrapport 2. Begge områdene er valgt ut fordi det er et ønske om å utvikle dem videre.

I mandatet begrunnes valg av temaområder på følgende måte:

De valgte temaområdene skal ses i lys av høgskolens egne strategiske mål (jf. Strategi 2021–2026). Det dreier seg om videreutvikling av doktorgradsprogrammene, videreutvikling av undervisnings- og læringsformer for å kvalifisere for arbeid i et samfunn i endring og bidrag til å bygge gode og inkluderende studiemiljø.

I det europeiske arbeidet med kvalitetsutvikling som har skjedd i forlengelsen av Bologna-erklæringen, finnes flere standarder som også utgjør et utgangspunkt for den periodiske evalueringen:

- I Salzburg-erklæringen fra 2005 (*Doctoral Programmes for the European Knowledge Society*) er særlig to punkter aktuelle:
 - i. The core competence of doctoral training is the advancement of knowledge through original research. At the same time it is recognised that doctoral training must increasingly meet the needs of an employment market that is wider than academia.
 - v. The promotion of innovative structures: to meet the challenge of interdisciplinary training and the development of transferable skills
- Som en forlengelse av Salzburg-erklæringen har EU utviklet *Principles for innovative doctoral training* (2011). Av de sju prinsippene som lanseres, er følgende særlig relevante for den periodiske evalueringens tematiske fokus: research excellence, attractive institutional environments and transferable skills training.
- ESG (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*) er standarder utviklet for kvalitetsarbeid i høyere utdanning. Standardene gjelder for alle de tre syklusene i høyere utdanning. Ut fra de tematiske valgene i denne periodiske evalueringen er det særlig ESG-standard 1.3 som er relevant. Den omtales som «Student-centered learning, teaching and assessment». I omtalen av standarden heter det blant annet:
 - Institutions should ensure that the programmes are delivered in a way that encourages students to take an active role in creating the learning process, and that assessment of students reflects this approach

- Det norske regelverket for kvalitetssikring og –utvikling bygger på ESG. Standard 1.3. er blant annet fulgt opp i NOKUTs studietilsynsforskrift § 2.2 der det heter:
Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Om temaområde 1 heter det følgende i mandatet:

I prosessen med å få akkreditert PROFF stilte NOKUTs komité bestemte krav til arbeids- og vurderingsformer i programmets opplæringsdel for at studiet skulle bli godkjent. I etterkant er det derfor heller ikke gjort vesentlige endringer i arbeids- og vurderingsformene. I løpet av 2024 skal søknad om å utvide PROFF til en ph.d. som tydeligere inkluderer pedagogikk på Lillehammer, ferdigstilles. Det gir anledning til å vurdere både hvordan arbeids- og vurderingsformene fungerer på tvers av emnene i opplæringsdelen, og hvordan arbeids- og vurderingsformer i opplæringsdelen og i arbeidet med avhandlingen fungerer sammen for å dekke ph.d.-programmets overordnede læringsutbytte.

I HINNens generelle veiledning til periodiske evalueringer er følgende spørsmål hentet fra temaområde D: Hvordan bidrar undervisnings- og vurderingsformer til at studentene oppnår det forventede læringsutbyttet? I evalueringen av PROFF foreslås følgende konkretisering:

- Hvordan fungerer arbeids- og vurderingsformer på tvers av emnene i opplæringsdelen?
- Hvordan bidrar arbeids- og vurderingsformene til å skape gode rammer rundt avhandlingsarbeidet og til å sikre avhandlinger av høy kvalitet?
- Hvordan fungerer arbeids- og vurderingsformer i opplæringsdelen og i arbeidet med avhandlingen sammen for å dekke ph.d.-programmets overordnede læringsutbytte?
- Hvordan bidrar arbeids- og vurderingsformer i forskerutdanningen som helhet til at kandidatene utvikler generiske ferdigheter (transferable skills)?

Mandatet ble lagt fram for evalueringsgruppen i møte 10.2.2024. Det ble ikke foreslått noen ytterligere spørsmål til dette temaområdet, men det kom en kommentar til ph.d. i utdanningsvitenskap som ny tittel på et utvidet program. Spørsmålet var om man ville miste noe av nærheten til arbeidslivet som profesjonsretting i den nåværende tittelen dekker.

Mandatets framdriftsplan ble justert av dekanatet den 21.3.2024 da det ble besluttet å lage to delrapporter, en med ferdigstilling 15. juni (temaområde 1) og en med frist 15. oktober (temaområde 2).

1.3 Evalueringsgruppa

Følgende ble oppnevnt 8.1.2024 av dekanen som del av evalueringsgruppa:

- Lise Iversen Kulbrandstad, professor, ph.d.-leder PROFF (leder)
- Vitenskapelige ansatte tilknyttet studietilbudet:
 - Professor Live Weider Ellefsen
 - Professor og instituttleder Rune Hausstätter
 - Postdoktor og førsteamanuensis Jonas Yassin Iversen

- Stipendiatrepresentanter:
 - Steffen Frøyhov
 - Synnøve Markeng
 - Elin Hauer
- Eksterne vitenskapelige ansatte (dvs. fast tilsatt utenfor Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk)
 - Kristín Jónsdóttir, dekan Faculty of Education and Pedagogy, University of Iceland
 - Annica Löfdahl Hultman, professor Karlstads universitet, professor II HINN
- Arbeidslivsrepresentanter:
 - Anne Kathrine Fossum, direktør, Statsforvalteren i Innlandet
 - Lisbeth Gerderaas (prorektor DMMH, arbeidslivsrepresentant gitt PROFFs rekruttering til høyere utdanning)
- Sekretær:
 - Tove Lain Knudsen, rådgiver, ph.d.-koordinator PROFF

Ph.d.-utvalget fungerer som referansegruppe med særlig ansvar for å bidra til forberedelser av evalueringens ulike faser samt utforming av tiltak i etterkant av evalueringen.

1.4 Gjennomføring av evalueringen

Evalueringen av temaområde 1 er gjennomført i komitémøter i løpet av våren 2024. Til dette temaområdet har ph.d.-ledelsen, fag- og stipendiatmiljø bidratt aktivt med bakgrunnsinformasjon og med diskusjoner av tematikken i forkant. Det er opprettet et Teams-rom for evalueringen der ulike dokumenter er samlet. Den konkrete framdriften har vært slik:

- *Januar 2024:* Mandat fastsatt. Ph.d.-leder utarbeidet to notater som ble diskutert i ph.d.-utvalget. I notat 1 er blant annet stipendiatenes emne-evalueringer for årene 2019-2023 gjennomgått.
- *Primo februar 2024:* Bakgrunnsnotatene ferdigstilles og lastes opp i evalueringsgruppas Teams-rom:
 - Bakgrunnsnotat nr 1: Arbeid- og vurderingsformer i lys av programmets læringsutbyttebeskrivelser (23 s.)
 - Bakgrunnsnotat 2: Forskerutdanning – mer enn faglig spesialisering. Om utvikling av generiske ferdigheter som del av forskerutdanning (9 s.)
 - I tillegg ble diverse dokumenter med nøkkelinformasjon lastet opp.
- *13.2.2024:* Digitalt møte i evalueringsgruppa. Gjennomgang av nøkkelinformasjon og mandatet
- *19.2.2024:* Møte med emneansvarlige for de tre obligatoriske PROFF-emnene om arbeids- og vurderingsformer. Utgangspunkt: Bakgrunnsnotat nr. 1 og 2
- *4.3.2024:* Workshop som del av Stipendiatforum (invitasjon til alle stipendiatene) om arbeids- og vurderingsformer. Utgangspunkt: Bakgrunnsnotat nr. 1 og 2 samt oppgaven Fra aktivitet til generisk ferdighet
- *6.3.2024:* Møte i Veilederforum (invitasjon til alle veilederne) om arbeids- og vurderingsformer i arbeid med avhandlingen. Utgangspunkt: Bakgrunnsnotat nr. 1 og 2
- *21.3.2024:* Framdriftsplan i mandatet justert. Referat fra møtene 19.2., 4.3 og 6.3. lastet opp i Teams-rommet

- *April 2024:* Utkast til delrapport 1 utarbeidet og oversendt evalueringsgruppa
- *5.juni 2024:* Digitalt møte i evalueringsgruppa med diskusjon av utkast til delrapport 1. Møtet ble ledet av Annica Löfdahl Hultman
- *5.-13. juni 2024:* Delrapport bearbeides og sendes til godkjenning i evalueringsgruppa
- *14. juni 2024:* Delrapport 1 oversendes fakultetsledelsen

2 Nøkkelinformasjon om ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Den utvalgte nøkkelinformasjonen skal bidra til å dokumentere at studietilbudet er i samsvar med gjeldende regelverk. Det vil først og fremst si krav i KDs studiekvalitetsforskrift og i NOKUTs studietilsynsforskrift. Det vises til disse der det er aktuelt.

2.1 Kort om ph.d.-programmet og programmets arbeid med kvalitet

Ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag (PROFF) ble akkreditert av NOKUT i 2012 som det andre doktorgradsprogrammet ved daværende Høgskolen i Hedmark. Doktorgradsstudiets overordnede siktemål er å bidra til å styrke det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for lærerutdanningene og samtidig det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for profesjonsutøvelse i skole, barnehage og andre læringsarenaer, som kulturskoler. På denne måten understøtter ph.d.-programmet Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk sine egne utdanninger og bidrar samtidig til nasjonal og internasjonal utdanningsvitenskapelig forskning. Helt fra oppstarten har forskningstygdepunkt i programmet vært humanistiske lærerutdanningsfag (musikk, norsk, engelsk og KRLE) og pedagogikk.

Den første ph.d.-studenten ble tatt opp på PROFF i mai 2012. Per 15.6.24 har 39 kandidater blitt uteksaminert, mens 54 ph.d.-studenter er innskrevet i programmet. Noen av disse har treårsperioder, mens andre har et fireårig løp der 25 % undervisning eller andre oppgaver er lagt inn.

Det løpende arbeidet med kvalitet i ph.d.-utdanningen omfatter både opplæringsdelen og avhandlingsarbeidet. Kvalitetsarbeid i opplæringsdelen skjer i tråd med HINNs kvalitetssystem med en tilpassing av kvalitetsområdene til studieprogram i tredje syklus. Arbeid med avhandlingen følger forskningens kvalitetsnormer og etiske retningslinjer og skjer i tråd med *Forskrift for graden philosophie doctor (ph.d.) ved Høgskolen i Innlandet*. Gjennom kvalitetsarbeidet skal forskerutdanningen legge til rette for ph.d.-studentenes læringsbane, fra startkompetansen til kandidatens kompetanse ved disputas. Videre skal arbeidet stimulere ph.d.-studentene til aktivt engasjement i egne læringsprosesser underveis i forskerutdanningen.

Ph.d.-utvalget fastsetter årlig hvordan evalueringen av emnene i opplæringsdelen skal foregå. Studieåret 2023–2024 skjer evalueringen siste kursdag etter en fastlagt mal som tar utgangspunkt i læringsutbyttet. Deltakerne velger en person som oppsummerer evalueringen skriftlig. Evalueringen oversendes ph.d.-utvalget og legges ut i emnets Canvas-rom. Ved ph.d.-utvalgets behandling av evalueringen deltar også den utvalgte ph.d.-studenten og emneansvarlig.

Jevnlig veiledning er en helt sentral del av arbeidet med kvalitet i avhandlingsarbeidet. Normalordningen er at stipendiaten får oppnevnt en hovedveileder fra HINN og en medveileder fra HINN eller en annen institusjon. Stipendiat og hovedveileder rapporterer halvårlig om framdrift i avhandlingsarbeidet i tråd med et fastlagt skjema. Framdriftsrapportene leveres uavhengig av hverandre. I rapportene omtales møtefrekvens, framdrift og videre planer. Rapportene inneholder også en vurdering av status, en mulighet til å rapportere avvik og til å be om oppfølging fra ph.d.-leder eller ph.d.-administrasjonen. Stipendiatene rapporterer videre på opplæringsdelen, internasjonalisering, arbeidsplikt og deltakelse på midtveis- og sluttlesinger samt disputaser.

Oppsummering av framdriftsrapportene inngår i halvårsrapportene som behandles i ph.d.-utvalget og oversendes dekan. Halvårsrapportene danner grunnlag for den årlige kvalitetsrapporten som oppsummerer studieåret. Den behandles også i ph.d.-utvalget, oversendes dekan og til godkjenning i HINNs samordningsutvalg for ph.d.-utdanning ved prorektor forskning. Kvalitetsrapporten for studieåret gjøres tilgjengelig for ph.d.-studenter og fagmiljø i PROFFs fellesrom i Canvas, og det gjøres oppmerksom på at den finnes i Stipendiatforum og Veilederforum.

For arbeid med kvalitet i avhandlingen er framlegg i forskergruppen om forskningsmetoder og plan for datahåndtering før datainnsamling starter, midtveisevaluering og sluttevaluering (90 %) sentrale milepæler i den enkelte ph.d.-students læringsbane. I de to evalueringene leser en ekstern leser tekstutkast. Ekstern vil si utover ph.d.-studentens veilederteam, normalt en HINN-intern midtveisleter og en HINN-ekstern sluttleser. Kandidatenes arbeid framlegges videre i lokale forskergrupper, på nasjonale og internasjonale forskningskonferanser og i ulike forskernettverk.

2.2 Nøkkeltall om PROFFs ph.d.-studenter vårsemesteret 2024

- 79 % kvinner (44 av 56)
- Aldersfordelingen er som følger: 36 % er mellom 30 og 39 år, 33 % er mellom 30 og 49 år og 27 % er mellom 50 og 59 år.
- 27 % var kvalifisert for opptak gjennom en mastergrad fra HINN (15 av 56)
- 21 % (12 av 56) er ikke lenger ansatt i en stipendiatstilling. Av disse har fem levert avhandling høsten 2023, mens sju fortsatt arbeider for å bli ferdig selv om de er i en ny arbeidssituasjon
- Av de 44 som er ansatt som stipendiater, er 28 ansatt med finansiering fra HINN, mens 16 (36 %) har annen finansiering:
 - Fem er ansatt ved HINN med finansiering fra annet hold:
 - To er finansiert fra et prosjekt finansiert av Norges forskningsråd
 - Tre er finansiert på andre måter (NORHED, Innlandet fylkeskommune, Sparebankstiftelsen)
 - Tre er offentlig-sektor ph.d.-kandidater (finansiert av NFR og egen arbeidsgiver, ansatt hos egen arbeidsgiver, men med fast kontorplass også på HINN)
 - Åtte er stipendiater ansatt ved og finansiert av en annen høgskole (4 ved HiVo, 3 ved DMMH og 1 ved HiØ)
- Stipendiatene er medlemmer i 18 av fakultetets forskergrupper og, når det er aktuelt, i forskergrupper ved egen institusjon
- I alt har 102 blitt tatt opp på PROFF i perioden 2012–2023. Av disse har 10 avbrutt forskerutdanningen

2.3 Nøkkeltall om uteksaminerte PROFF-kandidater per 14.6.2024

- 79 % kvinner (31 av 39)
- I gjennomsnitt brukte PROFF-kandidatene 4 og 7 måneder fra oppstart til gjennomført disputas. Til sammenlikning var nasjonale tall for 2022 at kandidater i humanistiske fag brukte 5,7 år og innenfor samfunnsvitenskap 5,8 år
- De fleste av de uteksaminerte kandidatene arbeider ved lærerutdanningsfakultet (37 av 39), én arbeider ved et annet fakultet, mens én nylig disputert er jobbsøkende
- 22 av avhandlingene er artikkelbaserte, og 17 er monografier
- 24 av de 39 avhandlingene er skrevet på norsk, 1 på svensk og 14 på engelsk
- 7 av de 11 som har levert artikkelbasert avhandling på norsk, har minst én artikkel på engelsk
- Avhandlingene fordelt på lærerutdanningsfag (grovsortering, for flere kan regnes som flerfaglige):
 - Pedagogikk: 12
 - Norsk: 8
 - Musikk: 7
 - Engelsk: 6
 - Kroppsøving: 2
 - Samf.fag: 1
 - Matematikk: 1
 - Naturfag: 1
 - KRLE: 1
- Tematisk belyser avhandlingene problemstillinger knyttet til barnehage, grunnskole, videregående opplæring, voksenopplæring og lærerutdanning samt musikkpraksiser i blant annet kulturskolen.

2.4 Internasjonalisering

En økende andel stipendiater reiser ut på lengre opphold ved en utenlandsk institusjon:

- 2022
 - University of Glasgow (12 måneder)
- 2023
 - University of Helsinki (6 måneder)
 - Stockholms universitet (3 måneder)
 - Karlstads universitet (2 måneder)
 - Tribhuvan University Nepal (2 måneder)
 - Islands universitet (2 måneder)
 - DPU, Aarhus universitet (1 måned)
- 2024
 - University of Florence, Italy (2 måneder, 2 stipendiater)
 - University of Birmingham (3 måneder)

Programmet har også mottatt flere gjeste-ph.d.-studenter:

- NORPART-prosjektet *Literacy education in Multilingual Settings* (LEMS) har bidratt til et viktig samarbeid med University of Zambia. I alt har 14 zambiske ph.d.-studenter hatt tremåneders

gjesteopphold ved PROFF i perioden 2017–2023, mens tre av PROFF-stipendiatene har vært på kortere opphold ved University of Zambia

- Enkeltstipendiater fra:
 - 2019 University of Catania, Italia (3 mnd)
 - 2019 Islands universitet (5 måneder)
 - 2019 Islands universitet (2 måneder)
 - 2021 Universidad de Cantabria, Spania (3 måneder, digital utveksling)
 - 2022 Islands universitet (6 uker)
 - 2022 Islands universitet (2 uker)
 - 2023 University of Ghent (3 måneder)
 - 2024 University of Bologna, Italia (6 måneder)

2.5 Opptak og gjennomstrømming på programmet som del av universitetskravet

Studiekvalitetsforskriftens § 3.7 er ett av de sentrale kravene en institusjon må oppfylle for å kunne søke universitetsstatus. Den lyder slik:

Institusjonen skal ha stabil forskerutdanning og dokumentere at den i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene eller tilsvarende stipendiatprogram per år over en treårsperiode. Hvert enkelt doktorgradsstudium skal over en periode på fem år ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater.

Kravet om opptak på minst 15 stipendiater over en femårs periode er oppfylt for alle perioder programmet har eksistert. Den første femårsperioden (2012–2016) ble 33 tatt opp, og i perioden 2019–2023 ble det tatt opp 64 stipendiater på programmet.

Når det gjelder det andre kravet, om uteksaminering av i gjennomsnitt minst fem doktorander per år over en treårsperiode, har PROFF oppfylt kravet/vil PROFF oppfylle kravet i fire av de fem siste treårsperiodene, dvs. dem som er kursiverte i den følgende oversikten.

- I perioden 2016–2018 ble ni uteksaminert fra PROFF.
- I perioden 2017–2019 ble ti uteksaminert.
- *I perioden 2018–2020 ble femten uteksaminert.*
- I perioden 2019–2021 ble tretten uteksaminert.
- *I perioden 2020–2022 ble sytten uteksaminert.*
- *I perioden 2021–2023 ble sytten uteksaminert.*
- *I perioden 2022–2024 er det per 14.6.24 sytten uteksaminerte kandidater.*

2.6 PROFFs fagmiljø i lys av kravene til nasjonale krav til ph.d.-nivå

I studiekvalitetsforskriftens § 3-3 heter det: «Doktorgradsstudiet skal ha et fagmiljø med høy kompetanse innenfor utdanning og forskning. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte forskningsresultater, inkludert publisering, på høyt, internasjonalt nivå, og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer». I et vedlegg om PROFF som er utarbeidet til universitetssøknaden gis det detaljert informasjon om hvordan fagmiljøet møter disse kravene. (Vedlegget har vært tilgjengelig for evalueringsgruppa i Teams-rommet og er arkivert på saken i høgskolens arkivsystem). I det følgende illustreres kompetansekravet gjennom a) hvilken

kompetanse som er brukt i undervisning og veiledning studieåret 2023-2024, b) hvilke eksternt finansierte forskningsprosjekter fagmiljøet har lyktes med å skaffe 2020-2023 og c) hvilken kompetanse programmet har brukt i den avsluttende bedømmningen av avhandlingene og doktorgradsprøvene for dem som har disputert på programmet.

2.6.1 Fagmiljøets kompetanse brukt i undervisning og veiledning

- Alle fakultetets professorer og førsteamanuensiser kan potensielt bidra til PROFF. Kjernegruppa utgjøres av dem som er med i veilederteam, underviser på ph.d.-emnene eller leder forskergrupper der stipendiater inngår.
 - For å dekke undervisning studieåret 2023–2024 bidrar 10 professorer, 4 professor II og 12 førsteamanuensiser
 - I veilederteamene bidrar 24 professorer, 7 professor II og 29 førsteamanuensiser som alle er ansatt ved HINN, samt 7 professorer og 7 førsteamanuensiser ansatt ved andre institusjoner
 - Kompetanse og ansettelsesforhold til dem som fungerer som hovedveiledere, er fordelt som følger når vi tar utgangspunkt i stipendiatene:

▪ Professor fast ansatt ved HINN som hovedveileder:	30 ph.d.-studenter
▪ Professor II ved HINN som hovedveileder:	4 ph.d.-studenter
▪ Førsteamanuensis ved HINN som hovedveileder:	20 ph.d.-studenter
▪ Professor ansatt ved annen institusjon:	2 ph.d.-studenter

2.6.2 Eksternt finansierte pågående forskningsprosjekter tilknyttet PROFFs fagmiljø

- *Exploring Social Politics, Inclusive Education, and Cultural Democratization Through the Lens of Norwegian Hip Hop Music (NORHOP) (2023–2027)*. Prosjektleder: professor Kai Arne Hansen. Finansierte fra Norges forskningsråd (NFR): “Fripro. Banebrytende forskning: Unge forskertalenter”. I prosjektet samarbeides det blant annet med University of Brighton, University of Bristol og Nord Universitet. En stipendiat tilsatt fra 1.8.24.
- *Education of Refugees and Asylum Seekers under and post the Pandemic in Nordic Countries (ERAPAN) 2023-2027*, prosjektleder Professor Hanne Riese og førsteamanuensis Juhar Yasin Abamosa. Finansierte fra NORFORSK: «Welfare among Children and Young People in the Post-Pandemic Nordics». En stipendiatstilling tilsatt fra mai 2024.
- *Digital interaction and multilingualism at work and in school: The case of Lithuanians in rural Eastern Norway (DIGIMULTI), (2020-2024)*. Prosjektleder: førsteamanuensis Kristin Vold Lexander, en stipendiat disputerte mai 2024. Finansierte fra NFR: “Fripro. Banebrytende forskning: Unge forskertalenter”.
- *Critical Examination of Race and Racism in Teacher Education (CERITE) (2021-2025)*. Prosjektleder: førsteamanuensis Prisca Bruno Massao, én stipendiat tilsatt. Finansierte fra NFR: “Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv”.
- *Non-formal faith education, the public school, and religious minorities in Norway (FAITHED), (2021–2025)*. Prosjektleder: professor Anders Aschim, én stipendiat tilsatt. Finansierte fra NFR: «Finn-ut».
- *Sustainable eaters: Consumers in a sustainable Norwegian food system (2021–2025)*, prosjektledelse ved NOFIM. HINN deltar i arbeidspakke med didaktisk formål. Leder arbeidspakke ved HINN: førsteamanuensis og UNESCO chair Robert Didham, én stipendiat tilsatt. Finansierte fra NFR: “Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv”.

- *Linguistic Integration of Adult Migrants with Poor Education and the Consequences of Migration Tests* (2021–2025), prosjektledelse ved Høgskulen på Vestlandet, leder av arbeidspakke 4 ved HINN: førsteamanuensis Marte Nordanger. Finansiert fra NFR “Fripro banebrytende forskning: Unge forskertalenter”-
- *Multilingualism in transition* (2021-2025), prosjektledelse ved Universitetet i Tromsø, leder av HINNs forskningsdel: førsteamanuensis Anja Pesch. Finansiert av NFR: “Finn ut”.
<https://uit.no/project/multitrans>
- *Bridging the gaps in teacher education and schools through interdisciplinary work*, (BRIDGES), 2020-2024, prosjektledelse ved Universitetet i Sør Norge, i samarbeid med HINN (ved førsteamanuensis og UNESCO chair Robert Didham) og Universitetet i Tromsø. Finansiert av NFR: “Finnut”.

2.6.3 Kompetanse brukt i evaluering av PROFFs doktorgradsavhandlinger

Fra 2016 til 15.6.24 har det i alt blitt oppnevnt 44 komiteer for å vurdere en avhandling innlevert på PROFF. Resultatet av komitéarbeidet er at 40 avhandlinger er godkjente og fire er avviste. I alt 82 ulike fagpersoner har vært oppnevnt som eksterne medlemmer i de 44 komiteene. Av de 82 er 47 professorer, 4 svenske eller danske dosenter, mens 31 har norske førsteamanuensis-kompetanse eller tilsvarende. De eksterne medlemmene var ansatt ved 40 ulike institusjoner i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Island, Storbritannia, Tyskland, Belgia, Polen og USA. Til sammen 21 førsteamanuensiser og 13 professorer har fungert som det interne medlemmet i komiteen, fem av disse mer enn én gang. For førsteamanuensiser er dette en erfaring som teller positiv i en professorkvalifisering. Så langt har seks av de 20 som har vært internt medlem i komiteen fra HINN, fått professoropprykk i etterkant.

3 Arbeids- og vurderingsformer i lys av ph.d.-programmets overordnede læringsutbytte

I høgskolens forskrift for graden ph.d. beskrives formålet med høgskolens forskerutdanninger. Det heter: «Høgskolen har ansvar for at opplæringsdelen sammen med avhandlingsarbeidet, gir utdanning på høyt faglig nivå og i henhold til internasjonal standard med gjennomføring av et forskningsarbeid, trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode. Opplæringen skal sammen med forskningsarbeidet bidra til oppnåelse av forventet læringsutbytte i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket» (§ 8-1).

PROFFs læringsutbyttebeskrivelser ligger tett på beskrivelsen av læringsutbytte på ph.d.-nivå i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. I forbindelse med arbeidet med utvidelsen av studiet er det foretatt en gjennomgang av læringsutbytteformuleringene i sammenliknbare ph.d.-program ved andre norske universiteter og høgskoler. Den viste at det er stor likhet på tvers av programmene. Det skyldes nettopp at det er vanlig praksis å ligge tett på de nasjonale formuleringene.

I det følgende gis en oversikt over programmets overordnede læringsutbytteformuleringer og hvordan de dekkes opp av ulike deler av forskerutdanningen jf. den NOKUT-akkrediterte studieplanen fra 2012. I denne oversikten presenteres de overordnede læringsutbytteformuleringene først. Disse er skrevet i kursiv. Prikkpunktene for hver formulering angir hvilke deler av forskerutdanningen (arbeid med avhandlingen og ulike emner i opplæringsdelen) som særlig bidrar til det aktuelle læringsutbyttet. Forkortelsene som brukes, viser til de følgende obligatoriske emnene: A1: Vitenskapsteori og forskningsetikk, B1: Profesjonsinnretning av lærerutdanningsfag. Teoretiske perspektiver, C1: Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Kvalitativ del og kvantitativ del, D: Avhandlingsseminar, E: Formidling. For A1, B1 og C1 er det emnets aktuelle læringsutbytteformulering som angis.

Læringsutbytte i ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag:

KUNNSKAPER

Kandidaten

har gjennom eget forskningsarbeid gitt et vesentlig bidrag til utvikling av ny kunnskap av betydning for profesjonsrettede lærerutdanningsfag og kan bidra til utvikling av kunnskap, teorier og metoder innenfor fagområdet

- Arbeid med avhandlingen
- A1: har skaffet seg et vitenskapsteoretisk grunnlag for å kunne bidra til teori- og begrepsutvikling innenfor sitt forskningsområde

har omfattende systematisk kunnskap på høyeste internasjonale nivå innenfor forskningsområdet

- Arbeid med avhandlingen
- A1: har innsikt i sammenhenger mellom vitenskapsteori, metodologiske og forskningsetiske refleksjoner, vurderinger og praksiser
- B1: har innsikt i og kunne vurdere nasjonal og internasjonal forskning om lærerprofesjon og lærerutdanning

- Valgemne i teori

har systematisk kunnskap om og kan vurdere metodebruk, forskningsdesign og sentrale vitenskapsteoretiske tradisjoner som grunnlag for forskning og utviklingsarbeid innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag

- Arbeid med avhandlingen
- A1: har systematisk kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske tradisjoner, posisjoner og problemstillinger og kan diskutere og bruke dem i forhold til forskning innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- A1: kan diskutere vitenskapsteoretiske, metodologiske og forskningsetiske problemstillinger i eget avhandlingsarbeid i lys av kursinnholdet
- B1: kan drøfte forskningsområdet for egen avhandling i et lærerutdanningsperspektiv og tematisere aktuelle fagdidaktiske og profesjonsrettede problemstillinger
- C1: har systematisk kunnskap om kvalitative og kvantitative metoder, blant annet observasjon, intervju og spørreskjemaundersøkelser, og om kombinasjon av ulike metodiske tilganger
- C1: kan vurdere ulike forskningsmetoders reliabilitet, validitet, relevans og hensiktsmessighet i utforskning av ulike problemstillinger innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- Valgemner (teori og metode)

FERDIGHETER

Kandidaten ...

kan selvstendig, og i samarbeid med andre, formulere problemstillinger, designe, igangsette og gjennomføre forsknings- og utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå

- Arbeid med avhandlingen
- C1: har ferdigheter i å planlegge datainnsamling, gjennomføre denne og analysere data i ulike typer studier, blant annet observasjon, intervju og spørreskjemaundersøkelser
- C1: har ferdigheter i bruk av kvalitative og kvantitative analyseteknikker og –verktøy
- Valgemne i forskningsmetoder

kan vurdere og kritisk analysere teorier og metoder innenfor fagområdet og på et vitenskapelig grunnlag utfordre etablert kunnskap og praksis

- Arbeid med avhandlingen
- A1: kan vurdere og kritisk analysere teorier og forskningsresultater innenfor fagområdet profesjonsrettede lærerutdanningsfag og på et vitenskapelig og etisk grunnlag utfordre etablert kunnskap og praksis
- B1: kan diskutere egenarten til lærerutdanningsfag i lys av samfunnsmessig relevans
- C1: kan vurdere og kritisk analysere teorier og metoder innenfor eget forskningsområde og på et vitenskapelig grunnlag bidra til å utfordre etablert kunnskap og praksis
- Valgemner (teori og metode)

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten ...

kan gjennomføre forskning med høy grad av etisk bevissthet og faglig integritet

- Arbeid med avhandlingen
- A1: kan identifisere relevante forskningsetiske problemstillinger
- B1: kjenner forskningsmessige og yrkesetiske problemstillinger innenfor fagområdet profesjonsrettede lærerutdanningsfag og kan ta i bruk innsikten i egen forskning
- C1: har erfaring med å identifisere etiske problemstillinger i innsamling og analyse av data
- Valgemne metode

kan formidle forskningsresultater gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale publiseringskanaler og delta i faglige diskusjoner nasjonalt og internasjonalt

- Arbeid med avhandlingen
- E. Formidling

kan formidle forskning til ulike brukergrupper og bidra til å utbre forståelse for bruk av vitenskapelige metoder og resultater, særlig innenfor utdanningssektoren

- Arbeid med presentasjon av avhandlingen
- E. formidling

kan vurdere, ta initiativ til og drive forskningsbaserte innovasjonsprosesser

- Arbeid med avhandlingen
- B1: kan reflektere over forskningsbasert innovasjon innenfor fagområdet
- C1: kan reflektere over forskningsbasert innovasjon innenfor fagområdet

kan samarbeide med andre om utvikling og gjennomføring av komplekse tverrfaglige forsknings- og utviklingsprosjekter

- Arbeid med avhandling under veiledning
- Deltakelse i forskergrupper
- Det obligatoriske kursprogrammet

4 Arbeids- og vurderingsformer i opplæringsdelen.

4.1. Oppsummering av emneevalueringer på PROFF 2019–2023

4.1.1 Om emneevalueringene

I tråd med høgskolens kvalitetssystem diskuterer og beslutter ph.d.-utvalget årlig hvordan evalueringen av de ulike emnene som tilbys på programmet, skal gjennomføres. Modellen som har vært brukt i størstedel av perioden, og som det har vært tilfredshet med, er den følgende: Siste kursdag gjennomfører stipendiatene en evaluering etter en fastlagt mal som omfatter fem punkter: Kursinnhold og arbeidsmetoders relevans vurdert ut fra emnets beskrevne læringsutbytte, arbeidsmetoder og organisering av emnet, pensum, vurderingsmetoden og til slutt et åpent punkt kalt «andre kommentarer». Stipendiatene velger en person som oppsummerer evalueringen skriftlig, og oversender den til ph.d.-utvalget. Emneansvarlig får den tilsendt, og den legges ut i emnets Canvas-rom. Ved ph.d.-utvalgets etterfølgende emneevaluering legges den skriftlige rapporten fram samtidig som den utvalgte ph.d.-stipendiaten og emneansvarlig deltar. I møtet diskuteres gjennomføringen av emnet og forbedringspunkter i lys av erfaringene til både stipendiater og emneansvarlig/faglærere. Ph.d.-leder og emneansvarlig følger opp vurderingen i planlegging av neste gangs gjennomføring av emnet.

For hele perioden 2019–2023 er det foretatt årlige emneevalueringer av de tre obligatoriske emnene. Det vil si:

- A1 Vitenskapsteori og forskningsetikk (8 ECTS)
- B1 Profesjonsinnretning av lærerutdanningsfag. Teoretiske perspektiver (6 ECTS)
- C1 Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Kvalitativ del og kvantitativ del (6 ECTS)

Det er også foretatt evalueringer av de fleste av valgemenene som har vært gjennomført. Den følgende oppsummeringen konsentrerer seg om de obligatoriske emnene, mens valgemenene trekkes inn der det er relevant.

4.1.2 Overordnet inntrykk fra de gjennomførte emne-evalueringene

Det overordnede inntrykket er at de ulike kullene er godt fornøyd med alle de tre obligatoriske emnene og med de gjennomførte valgemenene. Emnene beskriver overveiende som velorganiserte selv om Canvas-rommet for noen emner beskrives som ikke helt velstrukturert. Innhold og arbeidsmåter vurderes som relevante for å oppnå emnets beskrevne læringsutbytte. Det settes videre stor pris på seminarformen som har en opplevd god balanse mellom forelesninger, par- og gruppearbeid og diskusjoner. Foreleserne oppfattes som kunnskapsrike og interesserte i stipendiatenes prosjekter. Arbeidsmengden beskrives som stor.

4.1.3 Eksempler på endringer basert på evalueringene

Selv om stipendiatene er overordnet godt fornøyde, kommer det gjennom dialogen om evalueringene fram ulike forslag til forbedringspunkter. Disse vurderes i ph.d.-utvalget, av studieleder og emneansvarlig. Eksempler på tiltak som er gjennomført, er:

- *Rekkefølgen på de obligatoriske emnene.* Basert på evalueringer våren 2020 der stipendiatene stilte spørsmål om rekkefølgen på emnene (C1 høst, B1 og A1 vår), ble rekkefølgen endret i 2021 slik at vårsemesteret starter med A1. Stipendiatenes argument var at vitenskapsteorien burde komme i flukt med C1 Forskningsmetoder. I etterkant har det vært tilfredshet med endringen både blant nye kull stipendiater og faglærere.
- *Tydelige rammer rundt arbeidskrav og vurdering.* Et annet tema som var gjennomgående, særlig de første årene i perioden, er ønsket om å få tydeligere rammer og vurderingskriterier for muntlige framlegg og det skriftlige essayet. Det er fulgt opp med blant annet dokumenter som gjøres tilgjengelig i Canvas-rommet for hvert emne.
- *Organisering av seminardagene – samlet eller spredd?* Et tema det er ulike oppfatninger om, og som derfor ofte tematiseres, er om de ulike samlingene skal organiseres som to- eller tre-dagers samlinger eller som én dag per uke. Ønsket om å ha én kursdag per uke begrunnes først og fremst med å få fordelt arbeidsmengden i forberedelsesfasen. Ønsket om organisering i samlinger begrunnes først og fremst med hensyn til stipendiater med arbeidsplass ved andre institusjoner og som derfor reiser langt. Ph.d.-programmets svar har vært å prøve ut ulike modeller tilpasset det aktuelle kullet. Våren 2024 prøves for eksempel for første gang tre-dagers samlinger på ett av emnene. Dette har vært et ønske fra dem som reiser langt i tidligere kull. Blant dem som skal ta det aktuelle emnet denne våren, er om lag halvparten av stipendiatene tilreisende.
- *Bruk av engelsk og norsk.* Emnene settes opp på engelsk dersom det er stipendiater som ikke behersker norsk. Noen stipendiater opplever dette språkvalget som krevende. Fra programmets side er det lagt til rette for ulike tilpasninger der også norsk kan brukes, for eksempel i par- og gruppearbeid, presentasjoner og essay. For ett delemne, kvantitative metoder som er del av C1, har ulike tiltak blitt iverksatt tilpasset det enkelte kullet, som å dele store grupper, eller tillegg av oppsummeringer på norsk.
- *Sterkere innslag av barnehageforskning.* Med et økende antall stipendiater med barnehagerettede prosjekter har det også vært et gjentatt ønske om sterkere innslag av stoff på emnene rettet mot barnehage, særlig gjelder dette for emnet B1. Både i dette emnet og i A1 er fokus på barnehage og teorier som særlig gjelder barnehageforskning styrket, både med stoffvalg og faglærere. Dessuten har PROFF blitt partner i den nasjonale forskningsrådsfinansierte forskerskolen NORBARN som startet opp i 2023. Fem stipendiater har hittil søkt og fått opptak på den.

4.1.4 Campus-samlinger og digitale kurs

Noe som ikke kommer fram i emneevalueringene, men som har vært diskutert blant faglærerne, emneansvarlige og ph.d.-administrasjonen, er om emner skal gjennomføres digitalt eller som fysiske samlinger. Under koronapandemien var det pålagt digital gjennomføring. Erfaringene fra pandemien har åpnet nye muligheter, både for bruk av digital teknologi på campussamlinger og for å tilby valgemner som ellers kan være vanskelig å sette i gang fordi det lokalt er få deltakere. De obligatoriske emnene gjennomføres normalt som fysiske samlinger. Dette vurderes både av

faglærere og stipendiater som et vesentlig og verdifullt tiltak for å bygge stipendiatmiljø og skape faglige møteplasser på tvers av de ulike fagområdene som programmet ivaretar.

Etter pandemien er det utviklet noen valgemner som har vært undervist på engelsk og tilrettelagt som digitale kurs: *C13 Researching digital literacy practices* (4/2 ECTS, høst 2021). *B28 Multicultural pedagogy in kindergarten, school, and teacher education* (4/2 ECTS, 2023-2024) og *B31 Music Education and Social Theory* (4 ECTS, 2024-2025). Emnene representerer temaområder der PROFFs fagmiljø har spisskompetanse. Det har vist seg at slike kurs tiltrekker seg flere internasjonale deltakere og dermed bidrar på positive måter både til å bygge PROFF-stipendiatenes internasjonale nettverk og til å gjøre PROFF bedre kjent internasjonalt. For eksempel var det deltakere fra sju land i tillegg til Norge på emnet *B28 Multicultural pedagogy in kindergarten, school, and teacher education*. I tillegg til fire PROFF-stipendiater, deltok tre fra University of Iceland, tre fra University of Zambia og seks doktorgradsstuderende fra ulike universiteter i: USA, Italia, Sør-Korea, Sør-Afrika, Sverige og Mexico. I emneevalueringen la deltakerne vekt på nettopp mulighetene til nettverksbygging: «As an international course, it gives a great opportunity to meet people from different parts of the world. Really appreciated by all». I gjennomføringen av disse emnene er det også lagt vekt på å styrke igangværende faglig forskningssamarbeid ved å bruke internasjonale kollegaer som gjesteforelesere på emnene.

4.1.5 Zooming inn på arbeids- og vurderingsformer

Etter å ha fullført alle de tre obligatoriske emnene studieåret 2022-2023 oppsummerte stipendiatene følgende i den siste evalueringen, den for B1: «Mange arbeidsoppgaver for et relativt 'lite' kurs – trenger kanskje ikke å ha alle vurderingsformer i hvert kurs når vi har vist at vi mestrer noe som for eksempel gruppepresentasjoner? Fordele vurderingsformer utover kursene». Utsagnet peker på en tematikk som har vært oppe i ph.d.-utvalget ved flere anledninger. Ph.d.-utvalget har ansvar for å se emnene i sammenheng, og et forbedringspunkt som har vært diskutert, er å se arbeids- og vurderingsformer på tvers av emnene. Høgskolen er imidlertid ikke selvakkrediterende på ph.d.-nivå, og siden arbeidskravene og vurderingsformene som er beskrevet i emneplanene, som alt nevnt, var en forutsetning for NOKUTs akkreditering av ph.d.-programmet i sin tid, er det ikke foretatt endringer i dette. Med det pågående arbeidet med en utvidelse av ph.d.-en åpnes imidlertid mulighetene for en gjennomgang.

Tabell 2 gir en oversikt over arbeidsformer, arbeidskrav og vurderingsformer i de tre obligatoriske emnene. Tabellen brukes som utgangspunkt for den etterfølgende gjennomgangen av de ulike arbeids- og vurderingsformene i avsnittene 4.1.6 til og med 4.1.8. Denne gjennomgangen følger rekkefølgen som er gitt i venstre kolonne i tabell 2. I tabell 3 er samme informasjon sortert ut fra de tre obligatoriske emnene. I forbindelse med arbeidet med en utvidelse av ph.d.-en er det utviklet et alternativt B1 emne for stipendiater med fordypning i disiplinorientert pedagogikk: B1b: Pedagogikk med mangfold som linse. Dette emnet er gjennomført for første gang studieåret 2023-2024.

Tabell 2: Arbeids- og vurderingsformer i de obligatoriske emnene i opplæringsdelen

Arbeidsformer	Beskrivelse	Organisering	Emne
Selvstudium		Individuelt	alle
Kollokvier (anbefalt)		Par- eller gruppe	alle
Seminar med forelesninger, par-gruppearbeid og diskusjoner		Plenum	alle
Bruk av videoforelesninger		Individuelt, plenum	A1

Workshops som del av seminar		Individuelt, par, gruppe	C1
Arbeidskrav			
Muntlig presentasjon	Pensumartikkel	Individuelt / plenum	A1, B1, B1b
	Empirisk artikkel	Par / plenum	C1 kvalitativ del
	Resultat av gruppearbeid	Gruppe / plenum	C1 kvantitativ del
Skriftlig dokumentasjon	Skriftlig rapport, essayformat	Gruppe	B1
	Skriftlig selvvalgt formidlingsform med refleksjonsnotat	Gruppe	A1 (2500-3000 ord)
Vurderingsformer		Skriftlig individuelt essay	B1B
			A1 (6000 ord)
			B1, B1b (4000 ord)
			C1 kvalitativ del (2500-3000 ord)
			C1 kvantitativ del (2500-3000 ord)

Tabell 3: Arbeids- og vurderingsformer sortert etter hvert av de obligatoriske emnene i opplæringsdelen

	A1: Vitenskapsteori (8 ECTS)	B1 (a, b): Teoretiske perspektiver (6 ECTS)	C1: Forskningsmetode (6 ECTS)
Arbeidsformer			
Selvstudium	X	X	X
Kollokvier (anbefalt)	X	X	X
Seminar med forelesninger, par-gruppearbeid og diskusjoner	X	X	X
Bruk av videoforelesninger	X		
Workshops som del av seminar			X
Arbeidskrav			
<i>Muntlig presentasjon:</i>			
Pensumartikkel, individuelt	X	X	
Selvvalgt empirisk artikkel, par			X (både kvantitativ og kvalitativ del
Resultat av gruppearbeid		X (B1a)	
<i>Skriftlig dokumentasjon:</i>			
Skriftlig essay i gruppe	X (2500-3000 ord)		
Skriftlig selvvalgt formidlings-format med refleksjonsnotat i gruppe		X (B1b)	
Vurderingsformer			
Skriftlig individuelt essay	6000 ord	4000 ord	Kvalitativ del: 2500-3000 ord Kvantitativ del: 2500-3000 ord

I løpet av perioden 2019–2023 har to forhold i særlig grad påvirket arbeidsformene i opplæringsdelen: *Korona-pandemien*, som førte med seg digitaliserte undervisningsformer (særlig i 2020 og 2021) og *innføring av læringsplattformen Canvas* fra høsten 2019, som ga bedre muligheter til informasjon og kommunikasjon om emnene. I det følgende trekkes disse forholdene bare inn der de vurderes å ha en særskilt betydning.

4.1.6 Arbeidsformer

Selvstudier, kollokviegrupper og seminaret

De sentrale arbeidsformene som går igjen på tvers av emnene, er forberedelser gjennom selvstudier, anbefalinger om kollokviegrupper og kursdager i seminarform med vekslinger mellom forelesninger, diskusjoner, par- og gruppearbeid og ulike arbeidskrav. Seminarformen forutsetter at alle stiller forberedte til den aktuelle samlingen. Når oppfatningen blant stipendiatene, som alt nevnt, er at det er en god balanse mellom de ulike arbeidsmåtene i seminaret, illustrerer det at det er generelt gode forberedelser til seminardagene både fra faglærere og stipendiater. Diskusjoner av de aktuelle fagtemaene med utgangspunkt i kurslitteratur og i stipendiatenes egne prosjekter framheves av stipendiatene som særlig utbytterike deler av seminaret. Å summe om et spørsmål med sidemannen før plenumsdiskusjon trekkes fram som en god tilnærming for å få gode plenumsdiskusjoner med bidrag fra alle. Når denne praksisen er en vanlig form i emnet, roses dette. Når den ikke er en vanlig form, ønskes sterkere innslag av slik summing. For emner som har gått digitalt, har digitale grupperom (såkalte breakout rooms) denne funksjonen, og med tilsvarende kommentarer.

Når arbeidsmengden regnes som stor, er det ikke bare mange arbeidskrav det siktes til, men også pensumomfang og pensumstoffets kompleksitet. Pensum overskrider ikke høgskolens normer, men det kan oppleves som komplekst fordi det gjerne er satt sammen av mange enkeltartikler som også oftest er skrevet på engelsk. I delemnet om kvantitative metoder brukes imidlertid én lærebok, og det er det gjennomgående positive kommentarer til («We liked the Cohen-book. It's a good book», 2022). Når kurset samles på noen få dager, blir det mye å lese til hver gang. Særlig gjelder det når det er flere-dagers-samlinger. Her kan det av og til være en mismatch mellom faglærernes forventninger og stipendiatenes kapasitet. I én evaluering ble det kommentert at kapasiteten var om lag to artikler til hver seminardag. Dette ser imidlertid ikke ut til å være noen allmenn oppfatning. Programmets svar på mengden pensum å lese til hver gang, er at det er tilrettelagt med god tid mellom samlingene nettopp for å avsette tid til selvstudier og kollokvier, og da må man forvente at man får lest artiklene som er listet til hver dag. Ett grep som har vært gjennomført for å bistå i forberedelser av det artikkelbaserte fagstoffet, er å utforme en slags leseveiledning til de ulike temaene. Disse er publisert i Canvas-rommet for den enkelte kursdagen (se eksempel i figur 1. Se også figur 3 og 4 for andre eksempler på tilnærminger til fagstoff). Et ønske som dukker opp flere ganger, er at det settes eksplisitte mål for den enkelte seminardagen. Dette gjøres, men tydeligvis ikke konsekvent. Et annet grep som foreslås, er å lage et tydeligere skille mellom det som leses og diskuteres, og det som er å regne som supplerende litteratur.

About the syllabus:

I would suggest that you start by reading Darling-Hammond (2021). Based on a large comparative study on teacher education in countries that are considered to have well developed educational systems, she looks into how quality is understood in the different contexts. Munthe & Rogne (2016) is an overview of trends in Norwegian teacher education (TE) and how it is governed. By using TE for the grades 1-7 and 11-13 they illustrate the two different main ways to teacher qualifications: the consecutive track (first discipline studies then a one year pedagogical seminar) and concurrent (integrated program with disciplines/topics, pedagogy and practice studied at the same time).

Two articles address main challenges in teacher education programs around the world: how to make coherent programs (Canrius et al, 2019), and how to bridge theory and practice (Jenset et al, 2018). BERA (2014) addresses a third trend, research based teacher education, and introduces terms like: research literacy, and research rich.

A separate page in this module lists sources where you can find different Norwegian documents in English as well as different web pages with documents about teacher education or teachers.

Figur 1. Eksempel på leseveiledning i Canvas fra B1-emnet 2023

To av emnene har valgt å integrere arbeidsformer i seminarene som de er alene om. Det gjelder bruk av videoforelesninger på A1 og bruk av workshop på C1.

Videoforelesninger på A1

Våren 2020 skulle A1 igangsettes omtrent samtidig med nedstengningen av samfunnet på grunn av pandemien. Det måtte derfor tas grep raskt for å endre undervisningsformene.

Emneansvarlig og faglærerne ble enige om å spille inn videoforelesninger som stipendiatene skulle se på egen hånd, og så møtes i plenum til diskusjon på Zoom. I evalueringen skriver stipendiatene: «Videoforelesningene har vært en super måte for oss å tilegne oss læringsutbyttene». Disse forelesningene er senere lagt ut som et tilbud til nye kull med stipendiater i Canvas, og det er kommentert positivt av alle kull siden: «Videoforelesningene er et godt utgangspunkt for å lese pensum og delta i diskusjonen» (2021), «gav tid til personlige refleksjoner over temaet» (2022) og «fungerte godt som introduksjon til temaet» (2023).

Ingen av de andre obligatoriske emnene har prøvd ut denne undervisningsformen, men fagmiljøet i musikk har utviklet dette videre i form av en digital kunnskapsbank som er under oppbygging, og som skal utnyttes i valgemnet *Music Education and Social Theory* (4 ECTS) som skal settes opp i 2024. En omtale av denne kunnskapsbanken finnes i figur 2.

Valgemnet *Music Education and Social Theory* blir organisert som et heldigitalt ph.d.-kurs, som i tillegg til nettbaserte, interaktive seminarer tilbyr deltakerne en kunnskapsbank med videoforelesninger, podkaster, kommentarer til aktuelle politiske/faglige hendelser, intervjuer med forskere og fagfolk, tekster/artikler og diskusjonsfora, samt en guidet oversikt over utvalgte nettressurser, publikasjoner, tidsskrifter, konferanser og nettverk. Innholdet skal til enhver tid være aktuelt og oppdatert med tanke på samfunnsutviklingen generelt og det musikkpedagogiske fag- og forskningsfeltet spesielt. Et hovedgrep er å organisere kursets seminarrekke og innhold over tilbakevendende tema og dagsaktuelle problemstillinger for

Figur 2. Musikkmiljøets beskrivelse av et nytt valgemne som gjør bruk av en digital kunnskapsbank

Workshoper på C1

Emnet i forskningsmetoder er designet med større vekt på ferdigheter enn de øvrige emnene. Alle seminardagene har dermed både en teoridel og en workshopdel. Høsten 2023 dekket workshopene for eksempel følgende tematikk i den kvalitative delen: Intervjuer, observasjoner ved hjelp av ulike teknikker, det å transkribere og analysere og det å utforme forskningsspørsmål. Stipendiatene er gjennomgående godt fornøyd med balansen mellom teori og mer praktiske øvinger. Noen kull har konkrete forslag til forbedringer, som f.eks. at man i den kvantitative delen ønsker å arbeide med ett tallsett gjennom kurset, eller at man i den kvalitative delen ønsker mer vekt på innføring i analysemetoder. Slike kommentarer vurderes av emneansvarlig og faglærere med tanke på neste gangs gjennomføring.

4.1.7 Arbeidskrav

Det er to grupper av arbeidskrav som er i bruk i emnene: muntlige presentasjoner og skriftlige arbeid. Disse praktiseres imidlertid noe forskjellig på de ulike emnene. Det er gjort slik for å ivareta variasjon på tvers av emnene. Spørsmålet som reises i denne periodiske evalueringen, er om variasjonen er tilstrekkelig, og om det er andre arbeidsformer som hadde vært like velegnet for å oppnå programmets mål om læringsutbytte. I det følgende beskrives først muntlige presentasjoner og så skriftlige arbeidskrav.

Muntlig presentasjon

- *Fra A1s emneplan:* En individuell muntlig presentasjon av oppgitt problemstilling/tema i form av forberedt innlegg til en faglig diskusjon vurderes som godkjent eller ikke godkjent. Presentasjonen skal ha et omfang på ca. 20 minutter.

I praksis har dette blitt gjennomført ved at stipendiatene får tildelt en pensumartikkel som legges fram, oftest fordelt på de ulike seminardagene. Figur 3 er et eksempel på omtale av dette arbeidet med en pensumartikkel. I evalueringene kommer det fram at noen stipendiater ønsker

å velge pensumartikkel selv, mens andre liker å få en utfordring om å legge fram noe fra pensum. Gjennomgående uttrykkes det tilfredshet med arbeidskravet. Noen ganger kommenteres praktiske forhold, at man bør få beskjed om hvilken artikkel man tildeles, tidlig, eller at tidsrammen for den enkeltes presentasjon ikke må overskrides.

Each participant is assigned one of the course texts. You are expected to prepare a 10-15 minute individual oral introduction to the theme/problem treated by the text, including two questions for academic discussion. See the relevant module for details concerning how your presentation fits into the rest of the day's course content, as this may vary. Please also note that the selected course texts are of varying length and complexity. You are free to emphasise whatever sections, concepts and text topics that you find of particular relevance and interest. The text presentation is assessed as either 'pass' or 'fail' on the basis of criteria regarding relevance, clarity, and level of academic reflection.

Figur 3. Eksempel på oppgave om selvstendig individuelt arbeid med pensumartikkel. Hentet fra Canvas-rommet til A1 2024.

- *Fra B1s emneplan:* En individuell muntlig presentasjon av oppgitt problemstilling/tema i form av forberedt innlegg til en faglig diskusjon vurderes som godkjent eller ikke godkjent. Presentasjonen skal ha et omfang på ca. 15 minutter.

I praksis har arbeidskravet også her blitt gjennomført ved at stipendiatene får tildelt en pensumartikkel som legges fram. Gjennomgående har det vært de ulike kullenes vurdering at arbeidskravet har fungert bra, men samtidig har stipendiatene i hele perioden, som for A1, rapportert at de har ulike oppfatninger om det å få tildelt en artikkel fra faglæreren. Noen liker det, andre ønsker å velge selv. Det pekes også her på at det går mye tid på seminaret til de muntlige presentasjonene, og at det er viktig at faglærere passer på at tidsrammen overholdes. Evalueringen i 2022 var mer unison enn tidligere på at man ønsket endringer: «The presentations are not about replicating what the article states, since we all should have read dem in advance, but rather give some deeper insights into them». Dessuten var det igjen utfordringer med at ikke alle overholdt tidsfristen: «Lecturers could give a sign or say when you have 2-3 minutes left, and also be more prompt at stopping the presentation. Some argues that this will give an experience of what it feels like to not keep time at a conference». I vårsemesteret 2023 ble det gjort flere endringer. Blant annet fikk kullet selv velge blant et utvalg artikler foreslått av faglærerne, noe alle var fornøyde med. Presentasjonene ble samlet, stipendiatene delt i to grupper og det ble utformet tydeligere rammer (se figur 4). Da ble erfaringene med arbeidskravet oppsummert slik: «Individuelle presentasjoner av artikler som alle har lest, som inviterer til faglige diskusjoner, er en god undervisningsform».

By the end of the first gathering (22 March), all should have selected a text for their presentation. You should not present the whole article since we expect everybody to have read it and since the main function of the presentation is to introduce a topic for discussion. The presentation should thus end by 1-2 questions for discussion. In your presentation, you should focus on the following questions:

- What are the issues explored through the article?
- What are the key findings in the article?
- How do these articles relate to the foundational questions in teacher education?

Doing this course work, you also get experience from an important academic practice: to keep the time limit in oral presentations. So be sure to keep to your 15 minutes

Figur 4. Eksempel på tydeliggjøring av rammer og forventninger til muntlig presentasjon (selvstendig arbeid med pensumartikkel). Hentet fra Canvas-rommet til B1 i 2023

I B1 er også en annen form for muntlig presentasjon et arbeidskrav, nemlig en presentasjon av et gruppearbeid:

- *Fra B1s emneplan:* En muntlig gruppepresentasjon som vurderes som godkjent eller ikke godkjent. I presentasjonen skal ph.d.-kandidatene drøfte en oppgitt problemstilling fra internasjonal forskning om lærerprofesjon og lærerutdanning og diskutere dens relevans for norsk lærerprofesjons- og lærerutdanningsvirkelighet i lys av emnets litteraturtilfang. Presentasjonen skal ha et omfang på ca. 20 minutter.

Det er ikke så mange kommentarer som knytter seg direkte til gruppearbeidet i evalueringene. Gruppearbeidet må imidlertid ansees å være dekket av formuleringene i evalueringene der det gjennomgående heter at man er fornøyd med innhold og arbeidsmåter. Kullet i 2021 var opptatt av arbeidsmengden, og foreslo at dersom man skulle gjøre endringer, burde gruppepresentasjonen beholdes til fordel for den individuelle presentasjonen, siden individuelle prestasjoner også var dekket i andre emner.

- *Fra C1s emneplan:* Analyse av to selvvalgte empiriske artikler med bruk av henholdsvis kvalitative og kvantitative metoder skal muntlig legges fram som grunnlag for faglig diskusjon på seminar. Gjennomføres i par, samlet presentasjon skal ha et omfang på ca. 15 minutter for hver av de to artiklene. Analysen skal omfatte vurdering av metodens egnethet til å belyse problemstilling, reliabilitets- og validitetsspørsmål samt en vurdering av forskningsetiske spørsmål. Et arbeidskrav som vurderes som godkjent/ikke godkjent.

Emnet i forskningsmetoder dekker et bredt tilfang av metoder, både kvalitative, kvantitative og mixed methods. Emnet er rent praktisk organisert i en kvalitativ del (tilsvarende 3 ECTS) og en kvantitativ del (tilsvarende 3 ECTS). I begge delemnene må stipendiatene selv finne fram til artiklene de vil legge fram, men de får tips om artikler som kan være aktuelle, og om hvor de kan søke etter dem. Siden de fleste stipendiatene starter på programmet om høsten, er dette normalt første gang de gjennomfører en muntlig presentasjon. I evalueringene kommer det fram at stipendiatene liker oppgaven godt. Det at presentasjonen skal inneholde en vurdering der det brukes innhold som er diskutert på seminarene og omtalt i

pensum, fører til gode diskusjoner, og, som det framheves i en av vurderingene: «lærerikt å høre på hverandres framlegg. Arbeidskravet i grupper med presentasjon av artikkel oppleves som nyttig» (2021, kvalitativ del). Det første året i perioden ble det også her pekt på at tidsrammen ikke alltid overholdes. Men etter at tidsramme i tråd med konferanseinnlegg ble innført som en ramme i 2020, har det ikke vært kommentert i evalueringen av dette emnet.

I valgemnene er det åpnet for noe større variasjon. To valgemner i forskningsmetode har for eksempel en liten vri på den muntlige presentasjonen:

- *Fra B12 og B13s¹ emnebeskrivelser:* An oral presentation at a seminar and the role of discussant of another presentation. Evaluated as either 'pass' or 'fail'

Vrien med å fungere som opponert er godt tatt imot i evalueringene som er gjort. Fordelen er at framgangsmåten gir en noe annen inngang til den etterfølgende diskusjonen, blant annet fordi deltakere har lest den aktuelle teksten ekstra grundig.

I det alt nevnte nye musikkvalgemnet *Music education and social theory* skal et arbeidskrav om gruppearbeid resultere i en podkast, noe som gir en trening i en form som også oftere brukes utenfor akademia:

- *Fra B31s emnebeskrivelse:* The participants will be grouped together and assigned to do a commentary on a relevant, recent event, happening or text in light of social theory. The commentary is to the form of a podcast and will be posted in a digital room for other participants to access.

Skriftlig dokumentasjon

I to emner (A1 og B1b) inngår ulike varianter av skriftlig dokumentasjon som arbeidskrav.,

- *Fra A1s emnebeskrivelse:* En gruppeoppgave vurderes som godkjent eller ikke godkjent. I oppgaven skal ph.d.-studentene diskutere en oppgitt, forskningsetisk problemstilling. Hver gruppe leverer et felles essay som behandler problemstillingen i lys av kursens litteraturlitfang. Essayet skal ha et omfang på 2500-3000 ord.

Mens B1s gruppearbeid presenteres muntlig, er redegjørelsen for resultatene i gruppearbeidet i A1 ment som en erfaring med å skrive sammen med andre samtidig som gruppen fordyper seg i et sentralt tema, nemlig forskningsetikk. Heller ikke i evalueringen av dette emnet blir selve arbeidet med gruppeoppgaven så ofte kommentert, men også her må vurderingen av gruppearbeidet leses inn i den overordnede tilfredsheten med arbeidsmåtene. Våren 2021 reflekterer imidlertid stipendiatene over gruppearbeidets plass i lys av at de synes arbeidsmengden på emnet er stor. Det viser seg at det først og fremst er den individuelle avsluttende vurderingen de synes bør bli noe mindre omfattende til fordel for gruppearbeidet. Særlig er de positive til erfaringene med å skrive sammen som gruppearbeidet gir: «Fint med anledning til samskriving. Dette vurderes som en god øvelse. Oppfattes positivt at man kan skrive om perspektiver for hver enkelt deltakers prosjekt – også vitenskapsteoretiske

¹ B 12. Literacy theories and practices in kindergarten and schools with an emphasis on reading in multilingual contexts
B 13. Quality Education in linguistically and culturally diverse schools – a global perspective

perspektiver som ikke er dekket av pensum eller undervisning». Det kommenteres imidlertid at rammen på 2500–3000 ord oppleves som trang, og man lurer på om fordelingen i antall ord kunne vært annerledes mellom det individuelle essayet (med 6000 ord) og gruppeessayet.

Emnet *B1b* som altså er et alternativ til det tradisjonelle B-kurset for stipendiater som velger fordypning i pedagogikk, har vært gjennomført for første gang 2023-2024. I dette emnet utforskes noen alternative arbeidskrav:

- *Fra B1bs emnebeskrivelse:* Arbeid i gruppe med en selvvalgt problemstilling. Arbeidet skal ta utgangspunkt i en forståelse av mangfold som gruppa kommer fram til gjennom arbeid med kurslitteraturen. Målet med arbeidet er å bidra til et bredere (pedagogisk) samfunnsengasjement for de normative forutsetningene gruppa tar opp. Gruppa velger selv hvordan deres arbeid skal presenteres/ gjøres tilgjengelig for et bredere publikum. Det skal ha et annet format enn akademisk fagtekst, og kan være alt fra et kunstverk til en kronikk. Et refleksjonsnotat som synliggjør det faglige grunnlaget for og prosessen fram mot produktet skal legges ved til vurdering av arbeidet. Vurderes som godkjent eller ikke godkjent

Stipendiatene uttrykker i sin evaluering stor tilfredshet med å arbeide med alternative format til akademisk tekst: “This is where this course shines, incorporating diversity through literature, internal and external contributors, creative and exciting ways of working, and different working environments (lively experiences provided through among others cinema, museum, café, and meditation exercises)” (2024). Her er med andre ord utprøvd alternative tilnærminger som er interessante å ta med seg i det videre arbeidet.

4.1.8 Vurderingsformer

Det brukes bare én form for avsluttende vurdering både i de obligatoriske emnene og i valgemenene: individuelt skrevet akademisk essay. Dette begrunnes med at slike essay gir trening i akademisk skriving og dermed er en tydelig forberedelse til selve avhandlingsskrivingen. Gjennom de obligatoriske emnene får stipendiaten erfaring med å skrive akademisk tekst både om forskningsmetoder, vitenskapsteori og teoretiske emner.

Essayets lengde varierer ut fra emnets størrelse: fra 2500-3000 ord (C1, 3st og valgemenene 4stp.) via 4000 ord (B1, 6 stp) til 6000 ord (A1, 8 stp). Emnet for essayet og et sammendrag skal godkjennes av faglærer før det påbegynnes, blant annet for å sikre at det er innenfor det aktuelle emnets tematikk, tas i bruk pensumstoff og er innenfor oppgavens krav. Beskrivelsene av vurderingsformen er relativt lik, selv om krav til essayets innhold varierer noe, jf. de kursiverte delene fra de følgende emnebeskrivelsene:

- *A1:* Et individuelt essay vurderes som bestått eller ikke bestått. I essayet skal kandidaten drøfte *en selvvalgt problemstilling i lys av relevant teori fra kursets litteraturtilfang, samt eventuell selvvalgt litteratur*. Oppgavens tittel og sammendrag skal på forhånd godkjennes av emneansvarlig. Essayet skal ha et omfang på ca. 6000 ord
- *B1:* Et individuelt essay vurderes som bestått eller ikke bestått. I essayet skal kandidaten drøfte *en selvvalgt problemstilling relevant for eget avhandlingsarbeid i lys av teori fra kursets litteraturtilfang, samt eventuell selvvalgt litteratur*. Oppgavens tittel og sammendrag skal på forhånd godkjennes av emneansvarlig. Essayet skal ha et omfang på ca. 4000 ord.

- C1: To innleverte essay som hver presenterer og diskuterer *en avgrenset metodisk problemstilling innenfor henholdsvis kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. En av disse problemstillingene skal være hentet fra eget avhandlingsarbeid.* Problemstillinger og sammendrag skal på forhånd godkjennes av emneansvarlige. Hvert essay skal ha et omfang på 2500-3000 ord. Vurderes som bestått/ikke bestått. Begge essay må være bestått.

Emneevalueringene finner sted før essayet leveres inn, det er derfor mer forberedende sider ved essayskrivingen samt eventuelt erfaringer fra tidligere emner som tas opp. Når essayet omtales, er det i positive vendinger, som at det er «en anledning til å fordype seg» (A1, 2021), «gir god trening i å skrive akademisk og i å fordype seg» (B1, 2022) og at det «oppleves som nyttig» (C1, 2023). Tidlig i perioden kom det fram ønske om tydeligere rammer for essayet. Men etter at det er laget egne tekster om forventninger til essayet og også sensorveiledningen deles i Canvas-rommet med stipendiatene før innlevering, har temaet enten ikke vært kommentert, eller det gis en positiv kommentar, som: «Fint med tydelige forventninger til arbeidskrav og essay. Godt med grundige sensorveiledninger» (C1, kvalitativ del 2021). I figur 5 gis eksempel på en slik sensorveiledning fra Canvas-rommet til C1 i 2023.

Utdrag fra sensorveiledningen til C1, høst 2023

Evalueringen av essayet i kvalitativ metode skjer ut fra følgende kriterier:

- Problemstillingen
 - Relevans for kurset og egen avhandling
 - Er den godt avgrenset?
 - Defineres sentrale begrep som brukes, i problemstillingen?
 - Oppsummeres «funn» ut fra problemstillingen til slutt?
- Tekstens struktur
 - Gis det en innledning som gir bakgrunn for problemstillingen?
 - Drøftes problemet/utfordringen?
 - Oppsummeres/konkluderes det?
- Bruk av teori
 - Brukes relevant teori fra kurslitteraturen?
 - Eventuelt: også annen bruk av relevant teori
 - Defineres sentrale begreper?
 - Følger siteringer og referanselister aksepterte vitenskapelige normer? Jf. APA for eksempel
- Språk og framstillingsform og lengde (ca 2500-3000 ord)
- Overordnet vurdering
 - Ut fra emnets læringsutbytteformuleringer

Figur 5. Utdrag fra sensorveiledningen til C1 høst 2023, hentet fra emnets Canvas-rom.

I én av de gjennomførte emneevalueringene finnes noen tanker om formen på den skriftlige avsluttende vurderingen: «Some like the essays as the only form of evaluation. Others would have enjoyed short individual assignments that went with each course instead of one of the essays. For instance when reading Bourdieu, we could have been asked to do an

assessment/list/reflection of our own selves or research ideas in relation to the ideas presented» (A1, 2022).

To aktuelle diskusjoner er knyttet til essayet som evalueringsform. Det ene dreier seg om på hvilke måter essay kan gjenbrukes i avhandlingsarbeidet, og den andre er den nylig påbegynte diskusjonen om og på hvilke måter bruk av kunstig intelligens vil kunne virke inn på bruk av essay som vurderingsform.

4.2 Oppsummering av diskusjoner med emneansvarlige faglærere og stipendiater

Som del av den periodiske evalueringen er det arrangert diskusjonsmøte med de emneansvarlige faglærerne og med stipendiatene. Det er ført egne referat fra møtene som er gjort tilgjengelige for evalueringsgruppen i Teams-rommet. I det følgende oppsummeres diskusjonene

4.2.1 Synspunkter fra de emneansvarlige faglærerne

Det ble avholdt et møte med emneansvarlige faglærere til de tre obligatoriske emnene den 19. februar. Til stede var førsteamanuensis /postdoktor Jonas Yassin Iversen (B1), professor Live Weider Ellefsen (A1), førsteamanuensis Espen Stranger Johannesen (C1 kvantitativ del), professor Lise Iversen Kulbrandstad (C1 kvalitativ del) og fou-rådgiver Tove Lain Knudsen (referent).

Arbeids- og vurderingsformene ble gjennomgått med utgangspunkt i bakgrunnsnotat 1 og de emneansvarliges erfaringer. De emneansvarlige bekrefter at de har samme inntrykk som det som kommer fram i oppsummeringen av emne-evalueringene, nemlig at emnene på PROFF har en stor arbeidsmengde sammenlignet med tilsvarende emner ved mange andre institusjoner. Selv om det forventes solid innsats på ph.d.-nivå, er det grunn til å gå gjennom de ulike kravene og arbeidsformene og vurdere dem i sammenheng med hverandre. En slik mulighet til å diskutere på tvers sees som en konstruktiv tilnærming. Oppsummert kom følgende synspunkter fram:

Arbeidsformer:

- Muntlig framlegg basert på analyse av forskningsmetode i empirisk artikkel (C1) fungerer godt og bør videreføres.
- Muntlig presentasjon (av pensumartikkel med tydelig oppgave) fungerer bra på A1, men det oppleves som tilsvarende oppgave tar mye tid på B1 der det også er en muntlig gruppepresentasjon. Forslag: beholde individuell presentasjon på A1 og bare bruke gruppepresentasjon på B1.
- En diskusjon om alternative arbeidsformer for eksempel at man i stedet for muntlige framlegg av artikler lager podkast eller lignende ble påbegynt, men det ble ikke konkludert. Samtidig som det vil skape variasjon, vil det antagelig ikke være mindre arbeidskrevende.
- Samskriving. På A1 gis det en samskrivingsoppgave om forskningsetikk. Dette er per nå det eneste eksemplet i opplæringsdelen på samskriving og bør derfor beholdes.

Vurderingsformer:

- Essayene er viktige som erfaring med å skrive akademisk tekst, og må derfor beholdes.
- Kravet til lengde på skriftlig individuelt essay på A1 kan reduseres noe. Seks tusen ord ansees som langt for et essay i vitenskapsteori (jf. ovenfor).
- Vurdere om det er behov for to essay i C1, eller om det kan innrettes slik at man skriver et noe lenger essay i den forskningsmetodiske tilnærmingen man vil bruke i eget arbeid, og heller skriver en kort drøfting basert på det muntlige framlegget av den empiriske artikkelen i den andre delen. Slik dekkes fortsatt både kvantitativ og kvalitativ metode med skriftlige krav. En slik endring vil kreve noe omlegging av tidspunkt for samlinger.

Formidling (E)

- kan det gjøres mer ut av dette studiepoenget, særlig den delen som omhandler formidling til brukergrupper/allmennheten? Kan det gjøres annerledes? Podkast, sosiale medier, osv.
- Viktig å beholde deltakelse internasjonale konferanser som ett kriterium for ikke alle reiser ut på eget initiativ.

Avhandlingsseminar (D)

- Dette består i dag av obligatoriske aktiviteter (midtveis- og sluttlesing). Disse aktivitetene vil derfor bestå selv uten dette poenget. Poenget kan derfor brukes til andre formål i opplæringsdelen, f.eks. for å bygge felles innholdsplattform i en ny studieplan med to fordypninger eller som f.eks. karriereveiledning.

Tabell 4 er en justering av tabell 2 utfra de endringsforslagene som kom fram i møtet. Forslagene til endringer skrevet inn med rødt. Tilsvarende er tabell 5 en justering av tabell 3.

Tabell 4: Oppsummering av emneansvarliges forslag til endringer i arbeids- og vurderingsformer i de obligatoriske emnene i opplæringsdelen

Arbeidsformer	Beskrivelse	Organisering	Emne
Selvstudium		Individuelt	Alle
Kollokvier (anbefalt)		Par- eller gruppe	Alle
Seminar med forelesninger, par-gruppearbeid og diskusjoner		Plenum	Alle
Bruk av videoforelesninger		Individuelt, plenum	A1
Workshops som del av seminar		Individuelt, par, gruppe	C1
Arbeidskrav			
Muntlig presentasjon	Pensumartikkel	Individuelt / plenum	A1, B1, B1b
	Empirisk artikkel	Par / plenum	C1 kvalitativ del
	Resultat av gruppearbeid	Gruppe / plenum	C1 kvantitativ del
Skriftlig dokumentasjon	Skriftlig rapport, essayformat	Gruppe	B1
	Skriftlig selvalgt formidlingsform med refleksjonsnotat	Gruppe	A1 (2500-3000 ord)
	Skriftlig drøfting som oppsummerer muntlig framlegg	Par	B1B
			C1 enten kvantitativ eller kvalitativ del

			motsatt av i hvilken del essayet skrives
Vurderingsformer		Skriftlig individuelt essay	A1 (~~6000~~ 4000 ord)
			B1, B1b (4000 ord)
			~~C1 kvalitativ del~~ (2500-3000 ord)
			~~C1 kvantitativ del~~ (2500-3000 ord)
			C1 3000 ord i enten kvalitativ eller kvantitativ del (jf. arbeidskrav i den delen det ikke skrives essay)

Tabell 5: Oppsummering av emneansvarliges forslag til endringer i arbeids- og vurderingsformer i de obligatoriske emnene i opplæringsdelen, sortert etter hvert av de obligatoriske emnene i opplæringsdelen

	A1: Vitenskapsteori (8 ECTS)	B1 (a, b): Teoretiske perspektiver (6 ECTS)	C1: Forskningsmetode (6 ECTS)
Arbeidsformer			
Selvstudium	X	X	X
Kollokvier (anbefalt)	X	X	X
Seminar med forelesninger, par- gruppearbeid og diskusjoner	X	X	X
Bruk av videoforelesninger	X		
Workshops som del av seminar			X
Arbeidskrav			
<i>Muntlig presentasjon:</i>			
Pensumartikkel, individuelt	X	Fjernes	
Selvvalgt empirisk artikkel, par			X (både kvantitativ og kvalitativ del
Resultat av gruppearbeid		X (B1a)	
<i>Skriftlig dokumentasjon:</i>			
Skriftlig essay i gruppe	X		
Skriftlig selvvalgt formidlings- format med refleksjonsnotat i gruppe		X (B1b)	
Skriftlig drøfting som oppsummerer muntlig framlegg i par			Drøftingen leveres i den delen det ikke skrives essay Essayet skrives enten i kvalitativ eller kvantitativ del.
Vurderingsformer			

Skriftlig individuelt essay	~~6000~~ 4000 ord	4000 ord	~~Kvalitativ del: 2500-~~ ~~3000 ord~~ ~~Kvantitativ del: 2500-~~ ~~3000 ord~~ 3000 ord i enten kvalitativ eller kvantitativ del (jf. arbeidskrav i den delen det ikke skrives essay
-----------------------------	--------------------------	----------	---

4.2.2 Synspunkter fra Stipendiatforum

Arbeids- og vurderingsformer var et eget tema for møte i PROFFs stipendiatforum den 4. mars. Forumet er stipendiatdrevet og åpent for alle stipendiatene. Det utarbeides program hver semester både for faglige og sosiale aktiviteter. Dette møtet inngikk i de faglige aktivitetene. Det var innkalt av lederne i forumet, Torunn Skjærstad og Danelle du Plesses. I tillegg til dem møtte Steffen Frøyhov, Aud Marie Aamot Brænden, Elin L. Hauer, Synnøve Markeng, Kristin Bergseth, Eirik Skjeldal, Torunn Synnøve Skjerstad, Kristine N. Sundby, Lise Iversen Kulbrandstad og Tove Lain Knudsen (referent).

På forhånd hadde alle stipendiatene fått tilgang til bakgrunnsnotat 1 og 2. I møtet var disse dokumentene, stipendiatenes erfaringer og oppsummeringen fra de emneansvarliges møte utgangspunkt for diskusjonen. Den generelle tilbakemelding på forslagene til endring av arbeids- og vurderingsformer (jf. tabell 5) var at stipendiatene syntes dette var fornuftige forslag. Mest diskusjon ble det angående forslaget om å skrive bare ett essay i C1 Forskningsmetoder. Selv om stipendiatene gav uttrykk for at det vil være fint med bare ett essay, framhevet de samtidig betydningen av at det fortsatt stilles krav innenfor både kvalitative og kvantitative metoder. Dette oppfattes som et viktig element i forskerutdanningen. Derfor må det være tydelige føringer for hva man skal oppnå av læringsutbytte både med tanke på kvalitative og kvantitative metoder. Det er opplevd som positivt å ta del i en grundig gjennomgang av ulike perspektiver innenfor begge tradisjoner slik det nå gjøres. Dette nevnes som en særlig viktig erfaring for dem som ikke er fra en akademisk bakgrunn. Dette ble også framhevet at det er opplevd som særlig nyttig å lære å «lese» og vurdere artikler skrevet innenfor en annen metodetradisjon enn den selvvalgte. Et annet argument var at kjennskap til begge hovedretninger bidrar til kvalifisering i kommende arbeid innenfor akademien, idet det sikrer kompetanse til å kunne veilede bachelor-/masterstudenter som bruker annen metode enn det man selv har spesialisert seg i.

Når det gjaldt samskrivingen av gruppeessay i forskningsetikk (A1), ble denne oppgaven, både med tanke på tema og form (samskriving), ansett som en verdifull og unik erfaring i programmet. Det ble tatt positivt imot at denne oppgaven kunne utvides noe, særlig fordi det i praksis som regel er tre som skriver sammen. Samtidig var det også fornuftig at det individuelle essayet i A1 gjøres noe kortere. Det ble også bekreftet at muntlig presentasjon av pensumartikler på A1 har fungert godt.

For øvrig kom det fram forslag til hvordan programmet bedre kan bidra til å gjøre overgangen til stipendiattilværelsen enda bedre. Som stipendiat forventes det blant annet at man leser mye.

Det gjelder både på kursene og i arbeidet med avhandlingen. Derfor er det positivt om det i løpet av det første emnet tematiseres det å lese på ph.d.-nivået, for eksempel hvordan noe leses for å få oversikt og noe leses for dybdeinnsikt. For dem som har pliktarbeid, kan særlig det første året være overveldende. Man skal sette seg inn i eget prosjekt, begynne med pliktarbeid, pluss arbeid med emnene og skriving av alle essay i opplæringsdelen. Kanskje programmet burde være enda tydeligere på å kommunisere at det ikke er forventet at man skal begynne å samle egne data det første semester og at man selv kan bestemme om man vil ta alle obligatoriske emner første studieåret. Selv om mange mente det var klokt å ta alle obligatoriske emner tidlig (særlig metodekurset), understrekes det at det er viktig med fleksibilitet i programmet slik at man kan bestemme rekkefølge selv. Det å kunne bruke læringsplattformer (Canvas) der ressursene fra hvert emne forblir tilgjengelige gjennom hele forskerutdanningen, ble nevnt som viktig blant annet når man senere i prosessen ser nødvendigheten av å sette seg bedre inn i perspektiver/temaer man først ikke egnet som så relevante.

5 Arbeids- og vurderingsformer i arbeid med avhandlingen

5.1 Rammer for arbeidet med avhandlingen på PROFF

I høgskolens forskrift for graden ph.d. framsettes krav til avhandlingen. Det heter:

Avhandlingen skal være et selvstendig forskningsarbeid eller forsknings- og utviklingsarbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til etiske krav, faglig nivå og metode innen fagområdet. Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres eller offentliggjøres i egnet format som en del av fagets forskningsbaserte kunnskapsutvikling.

Avhandlingen kan være en monografi eller bestå av en sammenstilling av flere mindre arbeider. Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider, skal det redegjøres for sammenhengen mellom dem. (§ 10-1)

I arbeidet med avhandlingen er de sentrale arbeidsformene de følgende:

- egeninnsatsen i form av prosjektutvikling
- selvstudier (søk og lesing av litteratur)
- planlegging og gjennomføring av datainnsamling
- håndtering av personvern og forskningsetiske spørsmål
- behandling og analyse av data
- presentasjon av utkast til avhandlingen i ulike faser, for veiledere, for ulike fagfeller og fora – muntlig og skriftlig
- å kunne søke og ta imot veiledning
- å kunne revidere tekst basert på tilbakemeldinger
- skrive og slutføre avhandlingsteksten (eventuelt inklusiv artikler)

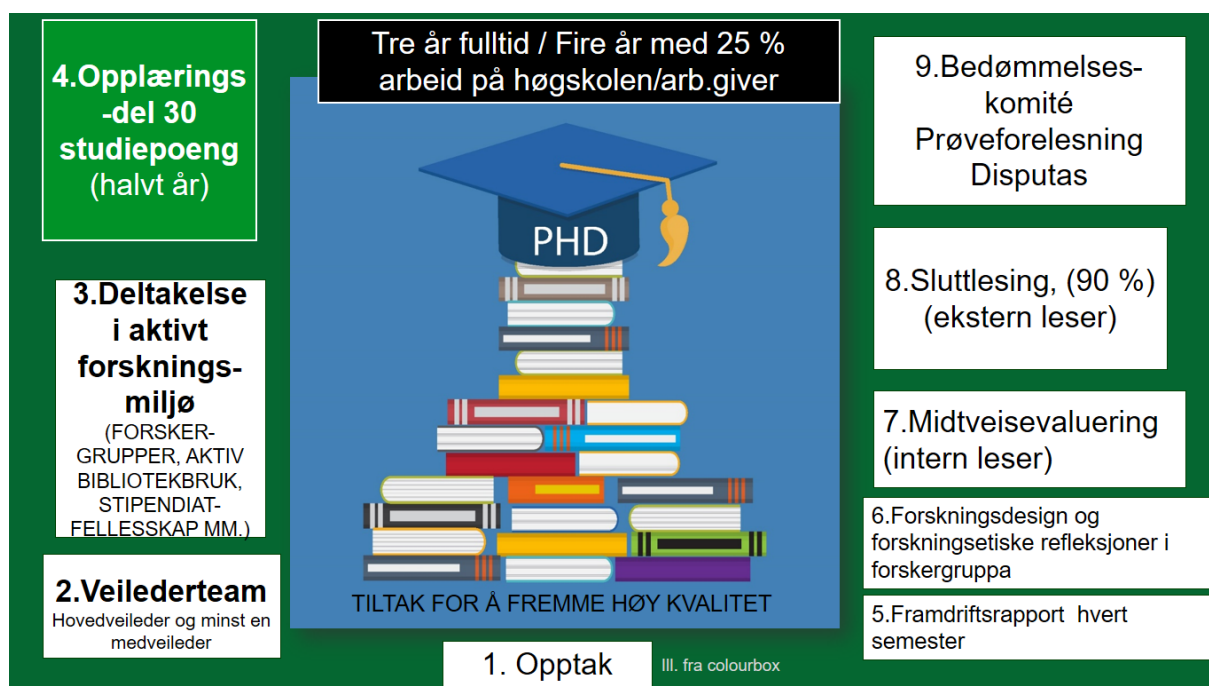
Gjennom arbeidet skal kandidaten vise selvstendighet, men arbeidet skal samtidig skje under veiledning og som deltaker i et aktivt forskningsmiljø. Blant øvrige rammebetingelser for arbeidet, er blant annet:

- kontorarbeidsplass
- it-utstyr, nødvendig programvare og it-støtte
- bibliotek, bibliotekkurs (søking, kunnskapsoppsummeringer, referanseverktøy mm), tilgang til digital og fysisk faglitteratur
- driftsmidler (bl.a. til datainnsamling, -bearbeiding, konferansedeltakelse)
- nødvendige verktøy for behandling av personvern og opplæring i bruken og i håndtering av data
- bistand til å vurdere egen framdrift og kvalitet på arbeidet
- bistand til mulig internasjonalt gjesteforskeropphold
- ved innlevering/godkjent avhandling: bistand til å gjøre avhandlingen publiseringssklar

I arbeidet med avhandlingen skjer vurdering løpende (formativt) som del av veiledningen, som egenvurdering i halvårlige framdriftsrapporter og som sentralt i midtveisevaluering og sluttlesinger. For dem som skriver artikkelbasert avhandling, kommer fagfelleevaluering av artiklene i tillegg.

Den avsluttende summative vurderingen skjer i form av evaluering av avhandlingen og av de avsluttende doktorgradsprøvene (prøveforelesning og forsvar av avhandlingen).

Ved hjelp av figur 6 illustreres hvordan ph.d.-programmet i ulike faser arbeider med å bidra til å styrke kvaliteten i ph.d.-studentens arbeid med avhandlingen. De ulike fasene er nærmere beskrevet i bakgrunnsdokument nr. 1.

Figur 6. Tiltak for å fremme høy kvalitet i arbeidet med avhandlinger og opplæringsdel på PROFF

5.2 Oppsummering av synspunkter fra veilederforum

Det ble avholdt møte i PROFFs veilederforum den 6.3.2024 der temaet var arbeids- og vurderingsformer i arbeidet med avhandlingen. Bakgrunnsnotat nr. 1 og 2 var gjort tilgjengelige for alle i møteinnkallingen. Veilederforum er en møteplass for alle veilederne på PROFF. Det innkalles til møter én til to ganger per semester. Denne dagen var følgende til stede: Stian Sundell Torjussen, Juliet Munden, Anne Skaret, Marte Monsen, Gunhild Tveit Randen, Reinert Rinvold, Espen Stranger Johannesen, Thor-André Skrefsrud, Kristin Vold Lexander, Andreas Seland, Øystein Olav Skaar, Odd Rune Stalheim, Ellen N. Mælan, Lise Iversen Kulbrandstad og Tove Lain Knudsen.

I møtet var det en gjennomgang av arbeids- og vurderingsformene i arbeid med avhandlingen med utgangspunkt i bakgrunnsnotat 1 og 2 og veilederne erfaringer.

Innledningsvis ble ulike tiltak for å fremme kvalitet i avhandlingsarbeidet diskutert med utgangspunkt i figur 6. Det ble gjennomgående uttrykt at figuren fungerte godt, selv om noen mente den burde vært utformet som en sirkel. Følgende kommentarer og forslag til forbedringer kom fram:

- Spørsmål til punkt 6 i figuren (Forskningsdesign og forskningsetiske refleksjoner i forskergruppa). Dette tiltaket ble innført høst 2022, og det er derfor ikke alle som har like

godt kjennskap til det. Det kom fram følgende forslag til hvordan rubrikken i figuren kan kommunisere bedre:

- Presisere at det er *før* datainnsamling starter
- Kalle det oppstartsevaluering eller noe liknende i tråd med midtveis- og sluttlesinger.
- *Kobling av stipendiat og forskergruppe.* Dette omtales både i punkt 3 og 6 i figuren. Burde det vært sammenkoblet?
- *Hvilke formelle krav til deltakelse i forskergruppene finnes?* Dette ble det en liten diskusjon av, for enkelte hadde opplevde stipendiater som deltok sporadisk. De fleste ga imidlertid uttrykk for at dette fungerte godt som det er, stipendiatene er aktive medlemmer. Mange er også assosiert medlem i en annen forskergruppe enn den de tilhører som hovedmedlem. Selv om det ikke er formelle krav til deltakelse, er det forventninger til deltakelse og også til at forskergruppene gjennom sitt program tar hensyn til stipendiatenes behov. Deltakelse i forskergruppe er tema i statusamtalen administrasjonen har med stipendiatene etter det første året. Av øvrig mulig forsterkende tiltak: Tematikken kan bringes inn i det relativt nystartede forskergruppelederforum, og det kan gjøres til del av den halvårlige framdriftsrapporten.
- *Spørsmål om punkt 1 opptak.* Noen ville ønske at veilederne deltok i prosessen. Svaret på det er at det ville være vanskelig å gjennomføre, men derimot er noen fra forskergruppene med både i utforming av utlysning, i den faglig ekspertgruppen som vurderer prosjektbeskrivelsene og i intervjuene. Hele veien er det også en dialog med instituttleder.
- *Internasjonalt samarbeid.* Det er ikke nevnt i modellen. Det burde absolutt inn.

Den neste tematikken som ble diskutert, var arbeid med avhandlingen i lys av programmets overordnede læringsutbytte. Som utgangspunkt for diskusjonen ble oversikten over på hvilke måter arbeid med avhandlingen og kursdelen støtter opp under programmets ulike deler av de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene (jf. rapportens kapittel 3 utforsket. Det ble gitt uttrykk for at dette var en nyttig sammenstilling. Kommentarene dreide seg om følgende:

- Det siste læringsutbyttet: *Kandidaten kan samarbeide med andre om utvikling og gjennomføring av komplekse tverrfaglige forsknings- og utviklingsprosjekter.* I bakgrunnsnotatet er det bare anført at dette dekkes av «arbeid med avhandling under veiledning». Dette ble oppfattet som for snevert. Læringsutbyttet er ambisiøst, særlig det tverrfaglige aspektet kan det være mer enn arbeid med avhandlingen under veiledning som kan dekke. Det ble foreslått å ta inn fra emnene, at de fleste møter tverrfaglighet i forskergruppene, at enkelte kan møte tverrfaglighet som deltaker i prosjektutvikling, kanskje også i internasjonalt samarbeid, konferanser, opphold. Hvis man tar hensyn til det vi forventer av alle stipendiatene gjør, kan diskusjonen gi grunnlag for følgende forslag til endringer, skrevet med rødt:
 - kan samarbeide med andre om utvikling og gjennomføring av komplekse tverrfaglige forsknings- og utviklingsprosjekter
 - Arbeid med avhandling under veiledning
 - Deltakelse i forskergrupper
 - Det obligatoriske kursprogrammet
- Læringsutbyttet: *kan vurdere, ta initiativ til og drive forskningsbaserte innovasjonsprosesser. Innovasjon.* Her ble det pekt på at det må være en bred definisjon av innovasjonsbegrepet som legges til grunn i PROFF-sammenheng.

6 Generiske ferdigheter gjennom arbeid med opplæringsdelen og avhandlingen

Ett av spørsmålene som stilles i mandatet, er: *Hvordan bidrar arbeids- og vurderingsformer i forskerutdanningen som helhet til at kandidatene utvikler generiske ferdigheter (transferable skills)?* Bakgrunnsnotat nr. 2, *Forskerutdanning – mer enn faglig spesialisering. Om utvikling av generiske ferdigheter som del av forskerutdanning* gir en bakgrunn til temaet. Dokumentet er lagret på saken i høgskolens arkivsystem. For evalueringsgruppa har notatet vært tilgjengelig i Teams-rommet. Emneansvarlige, stipendiater og veilederforum har fått notatet tilsendt i de aktuelle møteinnkallingene. I tillegg utarbeidet ph.d.-leder en oppgave *Fra aktivitet til generisk ferdighet* til workshopen med stipendiatene. Den finnes i sin helhet som vedlegg til rapporten. I 6.1. og 6.2. oppsummeres hovedpoengene i bakgrunnsnotat 2 og i 6.3. presenteres utdrag fra den nevnte oppgaven.

6.1 Styrket fokus på generiske ferdigheter i doktorgradsutdanninger

Som en del av Bologna-prosessen kom den såkalte Salzburg-erklæringen om «Doctoral programmes for the European knowledge society» i 2005. I erklæringens første punkt slås det fast at kjernekompetanse i forskerutdanninger er utvikling av kunnskap basert på original forskning (spesialisering). Samtidig anerkjennes det at forskerutdanning i stadig større grad må kunne møte et arbeidsmarked som er videre enn academia. For å oppnå dette trengs «innovative strukturer» som forstås som tverrfaglighet og utvikling av overførbare ferdigheter («to meet the challenges of interdisciplinary training and the development of transferable skills», punkt viii). I 2010 fulgte European University Association (EUA) opp initiativet og presenterte «Salzburg II recommendations». Her påpekes det at det bør være et institusjonsansvar å legge til rette for ulik støtte til ph.d.-kandidaters profesjonelle utvikling. Slik støtte innebærer både å øke bevisstheten blant kandidatene om de ferdighetene de faktisk har utviklet gjennom doktorgradsløpet, og å øke bevisstheten om ulike karrieremuligheter.

Kunnskapsdepartementet (2014) har slått fast at Salzburg II-anbefalingene og EU-kommisjonens *Principles for Innovative Doctoral Training* (2011) skal ligge til grunn for norske doktorgradsutdanninger. «Transferable skills training» er ett av de sju prinsippene det er snakk om i EU-kommisjonens dokument (se vedlegg 1 for en vurdering av PROFF i lys av de sju prinsippene).

Nasjonalt kvalifikasjonsverk for høyere utdanning, som ble fastsatt i 2009, er del av Bologna-prosessen og prosessen med å etablere et europeisk kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. For hvert av de tre utdanningsnivåene (bachelor, master og ph.d.) er det fastsatt ikke bare hvilke kunnskaper som skal kjennetegne kandidatens kvalifikasjoner, men også hvilke ferdigheter og hvilken generell kompetanse. Fra 2017 er kvalifikasjonsrammeverket forskriftsfestet. Det har dermed høy grad av forpliktelse for institusjonene.

I kvalitetsmeldingen (Meld.St.16 (2016-2017). *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*) tematiseres både fagkunnskap og generelle ferdigheter som høyere utdanning fører med seg. Det argumenteres blant annet innledningsvis for at kunnskap og ferdigheter ervervet gjennom høyere utdanning er ekstra viktig for å møte et arbeidsliv i rask endring: «Mer enn noensinne er

det behov for en godt utdannet befolkning med evne til å resonnere og analysere, identifisere relevante spørsmål og bruke vitenskapelige metoder og tenkemåter for å løse problemer og vurdere holdbarheten av informasjon og argumenter» (s. 11).

I forskning om generiske ferdigheter på doktorgradsnivå ser det ut til å være en vanlig beskrivelse at verken ph.d.-kandidater, institusjonene eller arbeidslivet i særlig grad er bevisste hvilke generelle ferdighetene kandidatene faktisk opparbeider gjennom å ta en ph.d. (f.eks. Durette mfl., 2016; Hasgall & Peneoasu, 2022). Å øke denne bevisstheten ansees følgelig som en viktig oppfølging i blant annet Salzburg-II-anbefalingene. I bakgrunnsnotat 2 gis det noen eksempler på hvordan slike ferdigheter har blitt konkretisert i undersøkelser og i offentlige dokumenter. Det finnes også eksempler på hvordan noen institusjoner har arbeidet med en bevisstgjøring av ferdighetene som oppnås gjennom forskerutdanningen. Dette har inspirert til utarbeidelsen av oppgaven *Fra aktivitet til generisk ferdighet* (se vedlegg 2).

6.2 Hvilket arbeidsliv rekrutteres nye doktorer til?

En doktorgrad assosieres tradisjonelt med arbeidsmuligheter i academia. De siste tiårene har det vært en stor vekst i antallet som tas opp til forskerutdanning i Norge. Fra 2005 til 2015 ble ca. 19 000 tatt opp til et program, flere i slutten av perioden enn i begynnelsen. Av de 19 000 hadde 78 % disputert innen utgangen av 2021. Halvparten arbeidet i academia, 30 % arbeidet utenfor academia: i næringslivet, offentlig sektor (helse, administrasjon, undervisning), mens 20 % ikke var registrert sysselsatt i Norge. De fleste i den siste kategorien hadde utvandret (Østby mfl., 2023). Det er store forskjeller mellom fagområdene: mens teknologifag rekrutterer til næringslivet (44 % av de disputerte) og til arbeidsplasser utenfor Norge, rekrutterer humaniora og samfunnsvitenskap først og fremst til academia. Hele 65 % av dem som disputerte i disse fagområdene, arbeidet i 2022 i universitets- og høgskolesektoren, mens bare 20 % arbeidet utenfor academia – og av dem omtrent like mange i offentlig sektor som i næringslivet (Steine, 2023).

For PROFFs del er det academia som er den sentrale arbeidsgiveren for PROFF-kandidatene, praktisk talt alle arbeider ved lærerutdanningsinstitusjoner. De siste tiårene har vært en gunstig periode for tilsetting i lærerutdanning siden de mange lærerutdanningsreformene har medført stort behov for å styrke forskningsbasen, forskningskompetansen – og antall ansatte. De fleste av PROFFs kandidater arbeider ved HINN, men også ved andre institusjoner: Universitetet i Sørøst-Norge, Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen i Østfold, NTNU, Høgskulen i Volda, OsloMet, Karlstads universitet og University of Namibia. Høyere utdanning, og særlig lærerutdanning, har altså så langt vært en svært viktig arbeidsplass for PROFFs kandidater. Det er grunn til å tro at dette vil fortsette. Samtidig er det både interne og eksterne forhold som tilsier at vi bør styrke bevisstheten om ulike karriereveier og dermed også bevisstheten blant forskerutdanningens aktører om det som går utover den faglige spesialiseringen:

- Interne forhold:
 - Vekst i antall offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater på programmet
 - Utvidelsen av programmet til en ph.d. i utdanningsvitenskap
- Eksterne forhold:
 - Svikt i rekruttering til lærerutdanningene i hele landet vil kunne føre til færre nytilsettinger

- Det er et politisk ønske om å styrke forskningskompetansen også i andre deler av utdanningssystemet og i offentlig sektor generelt
- I tråd med Bologna-prosessen er Norge del av en europeisk ambisjon om å sørge for at ph.d.-utdanningen er anvendbar også utenfor academia noe som har ført til større oppmerksomhet mot generiske ferdigheter

6.3 Om oppgaven *Fra aktivitet til generell ferdighet*

I bakgrunnsnotat nr. 2 gis det noen eksempler på hvordan andre institusjoner har arbeidet med generiske ferdigheter. Ved Universitetet i Bergen har for eksempel flere fakultet arbeidet med bevisstgjøring, blant annet samfunnsvitenskapelig fakultet som har laget en egen nettside for sine ph.d.-studenter: <https://www.uib.no/svf/134071/transferable-skills-phd>

På denne siden finnes en tabell som UIB akkrediterer University of Michigan. UIB omtaler sin nettside som en sammenstilling av denne. Se <https://careercenter.umich.edu/article/phd-transferable-skills>

Den nevnte tabellen har igjen inspirert til oppgaven *Fra aktivitet til generisk ferdighet* som ble gjennomført som del av en workshop i PROFFs stipendiatforum den 4.3. 2024. Nedenfor gis eksempler fra oppgaven, mens den finnes, som nevnt, i sin helhet som vedlegg 2 til rapporten.

Aktivitet i forskerutdanningen (ikke alt passer alle)	Oversatt til generisk ferdighet
Jeg utviklet en idé til et ph.d.-prosjekt	
Jeg vurderte styrker og svakheter ved ulike forskningsmetoder i lys av forskningsspørsmålene	
Jeg søkte SIKT/NSD	
Jeg søkte og fant aktuell litteratur, satte meg inn i forskningen og skrev en forskningsoppsummering	
Jeg designet forskningsprosjektet, planla datainnsamling, valgte ut/fant fram til informanter og intervjuet/observerte/sendte ut spørreskjema etc.,	
Jeg ivaretok forskningsetikk i hele prosessen	
Jeg har vært medlem i en forskergruppe	
Jeg analyserte store mengder data	
Jeg skrev gruppeoppgave på A1 i samarbeid med to medstipendiater	
Jeg presenterte en pensumartikkel på et seminar	

6.4 Oppsummering av behandling av temaet på møter med emneansvarlige, stipendiater og veiledere

Et mål for møtene med emneansvarlige, stipendiater og veiledere har vært å bidra til en bevisstgjøring av hvilke kvalifikasjoner forskerutdanningen i PROFF gir, i tillegg til faglig spesialisering, som kan regnes som særlig anvendbare også utenfor akademien. Fra møtene med alle de tre gruppene kan det rapporteres at nettopp poenget med bevisstgjøring framheves som viktig. Mange rapporterte at tematiseringen gjennom notatene og de etterfølgende diskusjonene hadde fungert som øyeåpnere for problematikken. Fra stipendiatene kom det fram et ønske om å bruke arbeidsoppgaven som bevisstgjøring og styrket av selvfølelsen for kommende kull. Slik har arbeidet med evalueringstematikken allerede bidratt positivt i programmet. I videre arbeidet med å besvare evalueringens spørsmål må det også inngå en vurdering av om det er noen generelle ferdigheter som burde vært bedre dekket opp gjennom programmets arbeids- og vurderingsformer.

Møtet med de emneansvarlige faglærerne ble holdt før oppgaven *Fra aktivitet til ferdighet* ble laget, men med utgangspunkt i bakgrunnsnotat nr. 2. ble følgende berørt i diskusjonen:

- Det er viktig med en bevisstgjøring om temaet blant emneansvarlige, veiledere og stipendiater. Derfor bør temaet løftes både av emneansvarlige og veiledere. I undervisning og arbeidskrav bør man mer aktivt bruk begrepet "generiske ferdigheter" og tematisere hva det kan være snakk om, i omtale av arbeids- og vurderingsformer. Det bør gjennomføres et oppfølgingsseminar om dette temaet for å sammen vurdere hvordan dette kan innskrives tydeligere i emneplaner.

I møtet i stipendiatforum den 4. mars var det satt av god tid til arbeid med oppgaven der ulike aktiviteter i forskeropplæringen skulle «oversettes» til generiske ferdigheter. Dette ble gjennomført i par og så fulgte en diskusjon i fellesskapet. Noen tanker fra diskusjonen:

- Samarbeid går igjen. Det er overraskende viktig på mange av aktivitetene. Samtidig er det tydelig hvordan arbeid på egen hånd, det selvstendige arbeidet er helt sentralt.
- Digital dømmekraft viser seg også å være en viktig del av mange av aktivitetene. Det f.eks. å bruke ulike programmer, undersøke store mengder data, søke SIKT, behandle sensitive data
- Videre kommer organisatoriske ferdigheter opp i flere punkter. Dette er en form for taus kunnskap som følger andre aktiviteter
- Kritisk tenkning og etiske refleksjoner er vesentlig. Det kunne vært skrevet inn på mange av punktene.
- Planlegge, arbeide under hardt press, overholde tidsfrister er vesentlige ferdigheter som opparbeides

Oppsummerende var det enighet om at dette hadde vært en viktig bevisstgjøring på egne kompetanser, og det ble foreslått at tilsvarende workshop kunne inngå i stipendiatforum også for kommende kull.

I veilederforum den 6. mars ble det diskutert med utgangspunkt i bakgrunnsnotat 2 samt skjemaet *Fra aktivitet til ferdighet* som alt var utforsket med stipendiatene. Det var allmenn enighet om dette som en viktig bevisstgjøring i programmet også for å illustrere kompetanser ut over akademien. Blant temaer som kom opp:

- Hvordan skal digital kompetanse innpasses?
- Bevisstgjøring om summen av generelle ferdigheter - man lærer av alt.
Dannelsesprosessen i det å ta en ph.d.
- Nødvendig å minne om / sette ord på generiske ferdigheter i undervisning, veiledning
- Stian Sundell Torjussen orienterte om et ERASMUS+ prosjekt om transferable skills som HINN deltok i for noen år siden. Han bekrefter at temaet har stort fokus i Europa, blant annet har dette med tidsstyring vært diskutert som en viktig kvalifikasjon.

7 Arbeids- og vurderingsformer: Evalueringsgruppas vurdering av programmets styrker, utfordringer og forslag til tiltak

Evalueringsgruppa mener den foreliggende rapporten belyser de utvalgte sidene ved ph.d.-programmets kvalitetsarbeid på en grundig og god måte. I det følgende peker vi på styrker og utfordringer ved måten programmet bruker arbeids- og vurderingsformer i arbeidet med opplæringsdelen og avhandlingen. Avslutningsvis foreslås noen tiltak til ytterligere kvalitetsforbedring.

Styrker:

- At det kan dokumenteres ulike måter programmets gjennomførte emneevalueringer har ført til ulike former for endringer
- At det framgår at det er en tett dialog med stipendiatene om emnenes innhold og arbeidsformer
- At programmet holder fast i en kjerne med campuskurs som del av det å skape gode faglige møteplasser for stipendiatene, men at det samtidig er eksempler på hvordan bruk av digital teknologi kan utnyttes i campuskursene og i heldigitale valgemenner. Det er videre positivt at det dokumenteres at slike heldigitale valgemenner har potensial til å bidra til å styrke stipendiatenes internasjonale nettverk
- At arbeids- og vurderingsformene ses på tvers av de obligatoriske emnene, og at tilpasningene som foreslås etter dialog med stipendiater og fagpersonalet, er velbegrunnet og vil ivareta nødvendig variasjon på tvers av emnene på en god måte
- At samskriving er et arbeidskrav i minst ett av obligatoriske emnene er en styrke med tanke på den økte bruken av samskriving i blant annet akademisk
- At det arbeides med kvalitet i avhandlingen på variert vis - med blant annet veilederteam, forskergruppedeltakelse og bruk av midtveis- og sluttlesinger

Utfordringer:

- Det bør være en løpende diskusjon om måter å ta i bruk ny teknologi på i arbeidet med både obligatoriske og valgfrie emner. KI vil for eksempel kunne utfordre både arbeids- og vurderingsformer. KI-utfordringen er ikke omtalt i rapporten, men aktualisert i senere tid som noe det må rettes søkelys mot. En annen utfordring er hvordan ny teknologi kan bistå ytterligere med å styrke både programmets internasjonale profil og stipendiatenes internasjonale nettverksbygging
- Balansen mellom bruk av norsk og engelsk som vitenskapsspråk bør tematiseres. På hvilke måter legger programmet til rette for/stiller krav om bruk av akademisk engelsk, akademisk norsk? På hvilke måter kan programmets arbeids- og vurderingsformer bidra til utvikling av både norsk og engelsk akademisk språk?
- Rapporten gir gode eksempler på hvordan faglærere i opplæringsdelen tilrettelegger læringssituasjonen for stipendiatene. Samtidig er det viktig å ivareta en balanse slik at stipendiatene utfordres til selvstendige måter å arbeide på, for eksempel i hvordan man nærmer seg et kursinnhold

- At stipendiatene er tilknyttet en forskergruppe ansees som en stor styrke for arbeid med avhandlingen og det å ta del i et aktivt forskningsmiljø. Samtidig kan det være en mulig utfordring at forskergruppene ivaretar stipendiatene på ulike måter og at stipendiater selv knytter seg til forskergruppene på ulik vis. Dette er ikke tematisert i rapporten.
- Gjennom evalueringen er generiske ferdigheter satt på dagsordenen. Det er positivt. Samtidig trengs det å arbeides mer med tematikken. Blant annet trenger man å diskutere hvilke generiske ferdigheter som utvikles/bør utvikles gjennom programmet. Dette kan både skape bevissthet hos stipendiater, faglærere og mottakende arbeidsliv, men også inngå i en kritisk diskusjon om hva man ønsker å oppnå med programmet i lys av samfunnsutvikling og i lys av akademisk danning

Tiltak:

- Rapporten foreslår en nærmere beskrivelsen av formidlingspoenget slik at blant annet alternative formidlingsformer, f.eks. bruk av podkast, kommuniseres tydeligere. Dette bør følges opp
- Lesekurs (som er et mulig alternativ til valgemner) er ikke behandlet i rapporten. Men også for disse kursene er det viktig med en oppsummering av hvordan de fungerer i lys av arbeidet med kvalitet i opplæringsdelen. Det anbefales derfor å lage en slik oppsummering.
- Ideen med å synliggjøre arbeid med kvalitet i avhandlingen i form av en modell (figur 6) er positivt. Samtidig bør modellen videreutvikles slik at den tydeligere får fram det sentrale arbeidet som skjer i forskergruppene og i forbindelse med internasjonalisering
- Ulike måter å tematisere generiske ferdigheter bør konkretiseres og prøves ut som del av det eksisterende arbeidet med opplæringsdelen og avhandlingen

Litteratur

- Durette, B., Fournier, M. & Lafon, M. (2016). The core competences of PhDs. *Studies in Higher Education*, 41(8), 1355–1370. <https://doi.org/10.1080/03075079.2014.968540>
- European Commission (2011). *Principles for innovative doctoral training*. Lest 9.1.24 på https://euraxess.ec.europa.eu/sites/default/files/policy_library/principles_for_innovative_doctoral_training.pdf
- ENQA (2015). *SG 2015. Standards and guidelines for quality assurance in the European higher education area*. Lest 9.4.2024 på <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>
- European University Association (2010). *Salzburg II Recommendations*. Lest 9.4.24 på www.eua-cde.org
- Hasgall, A. & Peneoasu, P. (2022). *Survey. Doctoral education in Europe: current developments and trends*. European University Association. Lest 9.4.24 på www.eua-cde.org
- Kunnskapsdepartementet (2014). *Felles standard for doktorgradsutdanning i Europa*. Brev til høyere utdanningsinstitusjoner i Norge av 14.11.14.
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Meld.St.16 (2016–2017). Kultur for kvalitet i høyere utdanning*. Kunnskapsdepartementet: *Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning* (Studiekvalitetsforskriften) www.lovdata.no
- NOKUT: *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning* (Studietilsynsforskriften). www.lovdata.no
- Steine, F. (2023). *Over 40 prosent av doktorene innenfor teknologi jobber i næringslivet*. Lest 9.1.24 på www.ssb.no
- Østby, M. N., Steine, F. S., & Wendt, K. (2023). *Hvor tar doktorene veien?* Lest 9.1.24 på www.ssb.no

Vedlegg 1. PROFF i lys av EUs Principles for Innovative Doctoral Training (2011)

https://euraxess.ec.europa.eu/sites/default/files/policy_library/principles_for_innovative_doctoral_training.pdf

Kunnskapsdepartementet (2014) har slått fast EU-kommisjonens *Principles for Innovative Doctoral Training* (2011) skal ligge til grunn for norske doktorgradsutdanninger. Nedenfor gis en oversikt over hvordan det arbeides for implementering av de sju prinsippene i PROFFs forskerutdanning samt hvordan den periodiske evalueringen inngår.

De sju europeiske prinsippene	Implementering på PROFF
Research excellence	For stipendiatene arbeides det med høy kvalitet gjennom utvalg ved opptak, systematisk bruk av veilederteam, bruk av fagfeller i midtveis- og sluttlesinger, i fagfellevurderinger av artikler og bevissthet omkring bedømmelseskomiteenes sammensetning. Videre vektlegges aktiv deltakelse i forskergrupper, deltakelse på internasjonale forskningskonferanser og det oppmuntres til internasjonale gjesteforskeropphold. PROFFs fagmiljø kan vise til høyt nivå gjennom publiseringer, tilslag på forskningsmidler og akademisk attraktivitet (ulike oppdrag fra eksterne)
Attractive Institutional environments	Arbeidsmiljø med tilhørighet til institutt og forskergruppe. Sterke aktive forskergrupper. Så langt har det vært gode karriereutviklingsmuligheter. <i>Temaområde 2 tematiserer dette med tanke på videre utvikling.</i>
Quality assurance	Systematisk arbeid med kvalitet i de ulike fasene i en ph.d.-students prosjekt, fra søknad til avslutning, egne system for opplæringsdelen og for arbeidet med avhandlingen
Interdisciplinary research options	Programmets flerfaglighet gir rike muligheter for møte med stipendiater, fagmiljø og pensum fra ulike fagtradisjoner/disipliner
Exposure to relevant employment sectors	De fleste avhandlinger bygger på empiri fra praksisfelt, videre har de fleste 25 % undervisning/arbeid (i høgskole eller utenfor) som del av sin ansettelse som stipendiat. Programmet deltar i forskerskolen NORBARN og nettverk for offentlig ph.d. som begge tematiserer arbeidslivet
International networking	Muligheter til å etablere nettverk gjennom veilederes og forskergruppas nettverk, møte med internasjonale professor II på campus, egenopphold internasjonalt, møte med gjesteforsker-stipendiater på campus, deltakelse i kurs, seminarer og internasjonale konferanser på høgskolen, nasjonalt og internasjonalt
Transferable skills training	Per nå nevnes blant annet: Kommunikasjon muntlig og skriftlig, også på engelsk, presentasjoner muntlig og skriftlig, samarbeid (gjennom opplæringsdel, i veiledningssituasjon), prosjektstyring (planlegge, lage milepæler, rapportere, justere eget avhandlingsprosjekt), fokus på etiske spørsmål (gjennom opplæringsdel og gjennom eget avhandlingsarbeid), problemløsning, kritisk tenking. <i>Temaområde 1 tematiserer dette med tanke på videre utvikling.</i>

Vedlegg 2 Fra aktivitet til generisk ferdighet

I forbindelse med den periodiske evalueringen er det laget et bakgrunnsnotat *Forskerutdanning – mer enn faglig spesialisering. Om utvikling av generiske ferdigheter som del av forskerutdanning*. I notatet gis det noen eksempler på hvordan andre institusjoner har arbeidet med tematikken. Ved Universitetet i Bergen har for eksempel flere fakultet arbeidet med bevisstgjøring av overførbare ferdigheter, blant annet samfunnsvitenskapelig fakultet som har laget en egen nettside for sine ph.d.-studenter:

<https://www.uib.no/svf/134071/transferable-skills-phd>

På denne siden finnes en tabell som UIB akkrediterer University of Michigan. UIB omtaler sin nettside som en sammenstilling av denne. Se <https://careercenter.umich.edu/article/phd-transferable-skills>

Den nevnte tabellen har igjen inspirert til oppgaven Fra aktivitet til generisk ferdighet som ble gjennomført som del av en workshop i PROFFs stipendiatforum den 4.3. 2024.

Aktivitet i forskerutdanningen (ikke alt passer alle)	Oversatt til generisk ferdighet
Jeg utviklet en idé til et ph.d.-prosjekt	
I valg av tema tok jeg hensyn til samfunnsrelevans	
Jeg satte meg inn i personvernregler, forskningsetikk og datahåndtering	
Jeg vurderte styrker og svakheter ved ulike forskningsmetoder i lys av forskningsspørsmålene	
Jeg søkte SIKT/NSD	
Jeg søkte og fant aktuell litteratur, satte meg inn i forskningen og skrev en forskningsoppsummering	
Jeg designet forskningsprosjektet, planla datainnsamling, valgte ut/fant fram til informanter og intervjuet/observerte/sendte ut spørreskjema etc.,	
Jeg ivaretok forskningsetikk i hele prosessen	
Jeg vurderte hvilket vitenskapsteoretisk ståsted som best passet prosjektet	

Jeg har vært medlem i en forskergruppe	
Jeg har fått veiledning fra to veiledere og brukt veiledningen til å utvikle prosjektet, forskningsdesign og den akademiske teksten	
Jeg har publisert en artikkel sammen med en av veilederne mine	
Jeg testet ut ulike teoretiske innganger til analyse av data og fant en som var fruktbar	
Jeg analyserte store mengder data	
Veilederne mine hadde ulike oppfatninger om en sentral del av analysen.	
Jeg formidlet data/resultat til informantene mine	
Jeg samarbeidet ikke godt med den ene veilederen og måtte be om en ny	
Jeg skrev gruppeoppgave på A1 i samarbeid med to medstipendiater	
Jeg presenterte en pensumartikkel på et seminar	
Jeg har satt meg inn i og diskutert ulike metodiske, vitenskapeteoretiske og teoretiske innfallsvinkler gjennom opplæringsdelen	
Jeg leste og kommenterte utkast til medstipendiaters og/eller andre forskeres utkast	
I arbeidet med avhandlingen har jeg publisert artikler også på engelsk	
Jeg var aktiv på seminarer både på norsk og engelsk	

Jeg har presentert fra arbeid med avhandlingen både til studenter og på internasjonale konferanse	
Jeg har presentert fra avhandlingen i artikler, foredrag, kronikker, poster.....	
Jeg hadde et gjesteforskeropphold som del av forskerutdanningen	
Jeg har gjennomført både midtveis- og sluttlesinger	
Jeg skrev framdriftsrapport hvert semester	
Jeg bidro til stipendiatenes sosiale fellesskap	
Jeg deltok på medstipendiaters midtveis- og sluttlesinger og på disputaser	
Jeg fullførte prøveforelesningen	
Jeg har fullført en avhandling	
Jeg har fullført en avhandling innenfor tre år	
Jeg har brukt ulike dataprogram i arbeidet med avhandlingen	
Jeg bidro til å arrangere et seminar en konferanse	
Jeg tok initiativ til ...	
Jeg samarbeidet med internasjonale ph.d.-stipendiater i løpet av forskerutdanningen	
Jeg underviste som del av min stipendiatperiode	
.....	

FAKULTET FOR LÆRERUTDANNING OG PEDAGOGIKK

PERIODISK EVALUERING AV PH.D. I PROFESJONSRETTEDE LÆRERUTDANNINGSFAG (PROFF)

DELRAPPORT 2: ARBEIDSFORHOLD OG DELTAKELSE I AKTIVT FORSKNINGSMILJØ

6.12.2024

Midt i arbeidet med dette temaområdet, den 8.11.2024, ble Høgskolen i innlandet til

Universitetet i Innlandet!

1 Temaområde 2: Arbeidsforhold og deltakelse i aktivt forskningsmiljø

1.1 Hva sier mandatet?

I en periodisk evaluering forutsetter universitetet at to til tre av institusjonens kvalitetsområder dekkes. Det andre temaområdet i den periodiske evalueringen av PROFF 2024 er *Arbeidsforhold og deltakelse i aktivt forskningsmiljø*. Det er en konkretisering på ph.d.-nivå av universitetets kvalitetsområde nummer 5: *Studentenes læringsmiljø*.

I mandatet omtales det andre temaområdet på følgende måte: Ph.d.-stipendiatene har en dobbeltrolle idet de både har status som student og ansatt. Når vi snakker om arbeidsforhold i forbindelse med forskerutdanningen, dekker det derfor både lærings- og arbeidsmiljø. I høgskolens beskrivelse av kvalitetsområdet *E. Studentenes læringsmiljø* er det imidlertid studentperspektivet som er ivarettatt. I forskriften som regulerer høgskolens forskerutdanninger (*Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Høgskolen i Innlandet*), er det verken lærings- eller arbeidsmiljø som framheves, men ansvar for å tilrettelegge et aktivt *forskningsmiljø*. Læringsmiljø forstås derfor i denne evalueringen som aktivt forskningsmiljø. I den nevnte forskriften heter det at selve opptakstaksten skal «sikre at kandidaten deltar regelmessig i et aktivt forskermiljø» (§ 6). Ansvaret for dette er delt: «fakultetet, ph.d.-programmet og veilederne skal sammen sikre at ph.d.-kandidaten deltar i et aktivt forskningsmiljø» (§ 7). På Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk er stipendiatene del av et institutt. Samtidig spiller forskergruppene en viktig rolle i å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiatene. Stipendiatene bidrar også i høy grad selv med miljøskapende tiltak, blant annet gjennom sitt Stipendiatforum.

For ph.d.-programmet er det vesentlig å legge arbeidsforholdene godt til rette for alle ph.d.-studentene på programmet slik at deltakelse i aktivt forskningsmiljø sikres. Den periodiske evalueringen er en anledning til å belyse dette generelt. Samtidig rettes et særlig søkelys mot de gruppene som ikke utgjør det vi regner som den typiske ph.d.-stipendiaten, dvs. en som har HINN som arbeidsgiver (finansieringen kan komme fra ulikt hold), og som tilhører en forskergruppe ved fakultetet. Programmet har hatt en økende andel ph.d.-studenter som har en annen arbeidsgiver enn INN. Det gjelder både offentlig-sektor-ph.d. og ph.d.-studenter som er ansatt som stipendiat ved andre institusjoner. En tredje kategori er internasjonale gjeste-ph.d.-studenter som tilbringer opptil ett semester på programmet. Tilrettelegging for disse gruppene vies ekstra oppmerksomhet i evalueringen.

I INNs generelle veiledning til periodiske evalueringer er følgende spørsmål hentet fra temaområdet E: Hvilke tilbakemeldinger gir studentene på det faglige og sosiale læringsmiljøet? I den periodiske evalueringen av PROFF brukes følgende konkretisering:

- *Hvordan fungerer arbeidet med å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiatene som er ansatt ved fakultetet?*
- *Hvordan bidrar ph.d.-programmet og fakultetet til å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiatene som har andre arbeidsgivere?*
- *Hvordan fungerer arbeidet med å skape deltakelse i aktive forskningsmiljø for internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiatene?*

1.2 Oppnevning av evalueringsgruppa

Følgende ble oppnevnt 8.1.2024 av dekanen som del av evalueringsgruppa:

- Lise Iversen Kulbrandstad, professor, ph.d.-leder PROFF (leder)
- Øvrige vitenskapelige ansatte tilknyttet studietilbudet:
 - Professor Live Weider Ellefsen
 - Professor og instituttleder Rune Hausstätter
 - Postdoktor og førsteamanuensis Jonas Yassin Iversen
- Stipendiatrepresentanter:
 - Steffen Frøyhov
 - Synnøve Markeng
 - Elin Hauer
- Eksterne vitenskapelige ansatte (dvs. fast tilsatt utenfor Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk)
 - Kristín Jónsdóttir, dekan Faculty of Education and Pedagogy, University of Iceland
 - Annica Löfdahl Hultman, professor Karlstads universitet, professor II HINN
- Arbeidslivsrepresentanter:
 - Anne Kathrine Fossum, direktør, Statsforvalteren i Innlandet
 - Lisbeth Gerderaas, prorektor DMMH (arbeidslivsrepresentant, gitt PROFFs rekruttering til høyere utdanning)
- Sekretær:
 - Tove Lain Knudsen, rådgiver, ph.d.-koordinator PROFF

2 Nåsituasjon: Arbeidsforhold og deltakelse i aktivt forskningsmiljø

Flere ulike momenter vil kunne spille inn på opplevelsen av arbeidsmiljø/deltakelse i aktivt forskningsmiljø. Ved utlysning av stillinger er ph.d.-programmet opptatt av at stipendiaten skal ha tilhørighet til en forskergruppe, og at fakultetet kan tilby hovedveileder for prosjektet. Begge deler er tiltak for å bidra til å sikre deltakelse i et aktivt forskningsmiljø. Den støttestrukturen fakultetet tilbyr, dreier seg om:

Programmets dialog med stipendiatene om arbeidsforhold

- Programledelsen arrangerer oppstartsmøte med nye stipendiater, en statussamtale ett år etter oppstart, diskuterer status ved midtveisevalueringen og følger opp stipendiater i slutfasen og ellers ved behov. Både stipendiater og veiledere leverer hver for seg hvert halvår en framdriftsrapport som danner grunnlag for halvårlige og årlige kvalitetsrapporter som behandles i ph.d.-utvalget og oversendes dekanatet. Rapportene inneholder tiltak for oppfølging og en vurdering av arbeid med forrige semesters tiltak. For internasjonale ph.d.-studenter som henvender seg til programmet, opprettes kontakt med en fagperson og med internasjonalt kontor. Det er videre innført en avsluttende samtale med dem om erfaringer fra oppholdet.

Kontorplass

- Ved oppstart sitter stipendiatene normalt i kontorlandskap på Midtbyen skole på Hamar eller på Lillehammer. På Lillehammer sitter stipendiatene i samme kontorfløy som de øvrige ansatte. På Hamar har stipendiatene et eget pauserom på Midtbyen. Det er også muligheter til enekontor i mer skriveintensive deler av prosjektperioden.

Veiledning

- Ph.d.-stipendiaten skal minst ha oppnevnt hovedveileder ved oppstart på programmet. I tillegg skal det oppnevnes en medveileder. Når det i forskriften er presisert at hovedveileder normalt skal være ansatt på INN, er det bl.a. begrunnet i hensynet til å kunne bidra til å innlemme stipendiaten i et aktivt forskningsmiljø. Det er også forventninger om at veiledere bidrar til at stipendiatene tar del i relevante nasjonale og internasjonale nettverk. Samskriving av artikler har blitt en vanligere form for samarbeid de siste årene.

Institutt/senter-tilhørighet

- Stipendiater ansatt ved INN blir formelt ansatt ved et institutt eller et forskningssenter (SEPU). Instituttleder/senterleder er deres nærmeste personalmessige overordnede og er den som fører medarbeidersamtaler med dem. Instituttet er også et faglig fellesskap som stipendiatene tilhører.

Stipendiatfellesskap

- Det formelle stipendiatfellesskapet er organisert i Stipendiatforum. Hvert år velges to stipendiater som får ansvar for å organisere forumet. Forumet har både faglige innslag og sosiale. Det får et økonomisk tilskudd til virksomheten fra fakultetet. Forumet har sitt eget Canvas-rom som blant annet brukes for å kunngjøre og minne om de ulike aktivitetene. Forumet arrangerer aktiviteter av typen felles lunsjer, jul- og sommeravslutninger, felles

skriveøkter, felles skriveopphold, faglig kaffe med ulike temaer (f.eks. disputasen, å pitche prosjekt, å planlegge konferanseinnlegg), men også heldagsmøter om for eksempel det å bearbeide artikler etter fagfellevurderinger eller om livet som stipendiat og psykososial helse.

Forskergrupper

- INNs strategi peker på samarbeid, både i visjonen *Sterkere sammen* og i målet om at organisering i forskergrupper skal være et gjennomgående kjennetegn ved forskningsvirksomheten. Det er også et mål at alle stipendiaters ansatt ved INN skal tilhøre en forskergruppe. De skal være kjernemedlem i én forskergruppe og kan være assosiert medlem i en annen. Siden organisering i forskergrupper er vanlig ved norske universiteter og høyskoler, tilhører også stipendiaters tilsatt ved andre institusjoner som regel forskergrupper ved sin institusjon. Noen ganger er de også med i forskergrupper tilknyttet PROFF.

I delrapport 1 (s. 38) fra denne periodiske evalueringen pekes det på både en styrke og en mulig utfordring ved organisering i forskergrupper: «At stipendiatene er tilknyttet en forskergruppe ansees som en stor styrke for arbeid med avhandlingen og det å ta del i et aktivt forskningsmiljø. Samtidig kan det være en mulig utfordring at forskergruppene ivaretar stipendiatene på ulike måter og at stipendiaters selv knytter seg til forskergruppene på ulik vis.» Dette ble tematisert i dialogen med panelene i arbeidet med temaområde 2.

I forbindelse med universitetssøknaden satte NOKUT ned egne faggrupper som vurderte hvert av ph.d.-områdene. I *Vurdering fra faggruppe PROFF* kommenteres organiseringen i forskergrupper på denne måten: «Organiseringen i forskergrupper bidrar positivt til ph.d.-utdanningen. Dette skaper et faglig og kritisk miljø der stipendiatene får møte aktive forskere som anvender og utvikler vitenskapelige teorier og metoder i samsvar med god forskningsetikk». (s. 14). Men samtidig etterlyses følgende: «faggruppen skulle gjerne sett ytterligere problematiseringer av hvordan seminarvirksomheten og doktorgradsstudentenes plass i forskningsgrupper bidrar til utvikling av deres kritiske tilnærming og vitenskapelige ståsted» (s. 8).

Som en konkret oppfølging av delrapport 1 og NOKUTs rapport er det allerede igangsatt to tiltak for å lære mer om stipendiatenes integrering i forskergrupper:

- I et samarbeid mellom ph.d.-utvalget og prodekan forskning er forskergruppenes rolle i å integrere stipendiaters og andre som er tidlig i sin forskerkarriere tematisert i et møte med alle forskergruppelederne.
- I framdriftsrapporten til stipendiatene for våren 2024 ble følgende spørsmål føyd til: *På hvilke måter har du dette semesteret deltatt aktivt i din forskergruppes aktiviteter?* Blant aktivitetene som stipendiatene rapporterer at de er med på i forskergruppene, finner vi at de har delt egen forskning, deltatt i skriveøkter, gjennomlest og diskutert andres tekster, lest og diskuterte ulike artikler, deltatt med innlegg på seminarer arrangert av forskergruppa, deltatt i planlegging og arrangering av seminar, presentert konferansebidrag, holdt prøveprøveforelesning, presentert forskningsdesign og plan for datahåndtering, diskutert forskningsetiske spørsmål, skrevet bidrag til nyhetsbrev, skrevet bidrag til antologi, deltatt på konferanser med forskergruppa, vært med i planlegging og diskusjoner av forskergruppas profil. Den store majoriteten av stipendiatene rapporterer om allsidig deltakelse, mens det er noen få som rapporterer at de ikke har deltatt i forskergruppeaktivitetene i sin primære forskergruppe det aktuelle semesteret.

3 Evalueringsgruppas valg av arbeidsmetoder

Hovedarbeidsmetoden for å belyse temaområde 2 er intervjuer av paneler av stipendiater. Evalueringsgruppa har i tillegg til gruppene som er nevnt i de to første spørsmålene i mandatet, ønsket å intervjuer ferdige kandidater. Informasjon fra gjeste-ph.d.-studentene for å belyse spørsmål 3 ble besluttet samlet inn via en spørreundersøkelse.

Ph.d.-ledelsen utarbeidet et bakgrunnsnotat om temaet (datert 24.9.) som var utgangspunkt for en mer inngående planlegging på et møte i evalueringsgruppa den 2. oktober. Panelsamtalene fant sted den 7. november. Den 29. november diskuterte evalueringsgruppa et utkast til rapport i et digitalt møte ledet av Annica Löfdahl Hultmann. Den 6. desember godkjente evalueringsgruppa den endelige rapportversjonen.

3.1. Om panelsamtalene

Der ble besluttet å opprette fem paneler som evalueringsgruppa skulle møte i løpet av et heldagsmøte den 7. november. Programmet ble som følger:

Tid	Sted	Program
8.30	Møterom Reitan	Oppstart
8.45-9.45		<i>Spørsmål 1: Hvordan fungerer arbeidet med å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiatene som er ansatt ved fakultetet?</i> Panel 1: Stipendiater med kontorarbeidsplass Lillehammer (fysisk + Zoom) Start 8.45. Leder av samtalen: Annica Löfdahl Hultman
9.45-10.45		Panel 2: Kandidater uteksaminert fra PROFF (Zoom) Start 9.45 Leder av samtalen: Kristín Jónsdóttir
11.00-12.00	Rom C064	Panel 3: Stipendiater med kontorarbeidsplass Hamar (fysisk) Start 11.00 Leder av samtalen: Annica Löfdahl Hultman
12.00	Kantina	Lunsj
12.50-13.20	Møterom Reitan	Oppsummering spørsmål 1
13.20-14.20		<i>Spørsmål 2: Hvordan bidrar ph.d.-programmet og fakultetet til å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiater som har andre arbeidsgivere?</i> Panel 4: Kandidater med andre arbeidsgivere enn HINN (Zoom) Start 13.20 Leder av samtalen: Anne Kathrine Fossum
14.20-15.20		Panel 5: Offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater (fysisk ev. Zoom) Start 14.20. Leder av samtalen: Anne Kathrine Fossum
15.20-16.00		Oppsummering spørsmål 2 Avslutning

De eksterne medlemmene av evalueringsgruppa ledet samtalene med de ulike panelene og oppsummeringene. Tove Lain Knudsen og Lise Iversen Kulbrandstad tok notater fra samtalene. Resultatet fra panelsamtalene framgår av kapittel 5.

3.2 Om spørreskjema til de internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiatene

I perioden 2017–2024 har til sammen 22 internasjonale stipendiatene vært på gjesteforskeropphold. De fleste har kommet fra to samarbeidspartnere, University of Zambia og University of Iceland.

Ph.d.-studentene fra Zambia har kommet som en del av et bilateralt prosjekt *Literacy in multilingual settings* som har vært finansiert gjennom programmet NORPART 2017–2023. I alt har 14 ph.d.-studenter fra University of Zambia vært på tre-måneders opphold gjennom prosjektet. Samarbeidet videreføres i et nytt prosjekt finansiert av Erasmus+ fra 2024.

Gjestestipendiatene som kommer fra europeiske universiteter, finansieres normalt gjennom ERASMUS+-programmet, som har gode ordninger for stipendiatene. Fra Islands universitet har fire doktorgradsstuderende vært på gjesteopphold (fra to uker til seks måneder). Alle har arbeidet med tematikker knyttet til flerspråklighet og flerkulturalitet. Bakgrunnen for at de valgte å komme til Hamar, er samarbeid mellom forskere ved de to institusjonene samt felles ph.d.-veiledning. Fra de øvrige europeiske universitetene er det enkeltstipendiatene som har tatt kontakt med programmet fordi de gjerne vil møte en spesiell forsker eller et spesielt forskningsmiljø ved fakultetet.

For å svare på spørsmålet, *Hvordan fungerer arbeidet med å skape deltakelse i aktive forskningsmiljøer for internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiatene?*, valgte evalueringsgruppa, som nevnt, å utforme en spørreskjemaundersøkelse. Resultatene av denne omtales i kapittel 4.

Spørreskjemaet var utformet slik:

You are receiving this survey because you have been a guest PhD student under the auspices of the PhD program in Teaching and Teacher education (PROFF) at Inland Norway University of Applied Sciences (INN University). INN University uses periodic program evaluations, based on specific guidelines, to make sure its study programmes are of good quality and meet the needs of students and future employers. This involves feedback from students, experts, and work force representatives. The aim is to improve the programmes. We hope that you can help us by answering the following questions.

This survey collects anonymous responses, which will be summarized in a report on the periodic programme evaluation of the PhD program (PROFF). If you have any questions about the survey, please contact Head of the PhD program Lise Iversen Kulbrandstad (lise.kulbrandstad@inn.no) or PhD Coordinator Tove Lain Knudsen (tove.knudsen@inn.no).

- What was the main purpose of your stay in Hamar (e.g. taking courses, writing, supervision, other)?
 - If you selected “Other” above, please elaborate.
- How long did you stay in Hamar? (less than 3 months, 3 months, more than 3 months)
- Do you have comments on the work place you were offered at campus in Hamar?
- Did you have a supervisor/contact person from the academic staff in Hamar?
 - Yes:
 - If you selected “Yes”: What kind of help did you get?
 - No:
 - If you selected “No”: In which ways could having a supervisor/contact person from the academic staff in Hamar have helped you to get even more out of your stay?
- Did you have an administrative contact person in Hamar?
 - Yes:
 - If you selected “Yes”: What kind of help did you get?

- No:
 - If you selected “No”: In which ways could having an administrative contact person in Hamar have helped you to get even more out of your stay?
- Did you meet with a research group during you stay in Hamar?
 - Yes:
 - If you selected “Yes”: In which activities did you take part?
 - No:
 - If you selected “No”: In which ways could membership in a research group have helped you to get even more out of your stay?
- Did you take a PhD course or attend other courses?
 - Yes:
 - If you selected “Yes”: Do you have any comments on the course you took?
 - No:
 - If you selected “No”: Please comment on why you did not take a course.
- Did you have an opportunity to present your research or contribute in another way to the research environment at INN University?
 - Yes:
 - If you selected “Yes”: How was that organized, and was it important to you?
 - No:
 - If you selected “No”: In which ways could such an opportunity have helped you get even more out of your stay?
- Did you take part in any social activities with other PhD students during the workdays or in your spare time?
 - Yes:
 - If you selected “Yes”: Please, give examples of activities.
 - No:
 - If you selected “No”: What kind of activities would you have liked to take part in during the workday and/or in your spare time?
- When you returned home, did you share your experience at INN University with your colleagues?
 - Yes:
 - If you selected “Yes”: How was that organized, and was it important or unimportant for you?
 - No:
 - If you selected “No”: In which ways could such an opportunity have helped you to get even more out of your stay?
- All in all, on a scale from 1-5: To what degree did you experience participation in an active research environment while visiting Hamar? 1 represents the lowest degree and 5 the highest.
 - 1 2 3 4 5

4 Internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiaters opplevelse av å være i et aktivt forskningsmiljø ved oppholdet på INN

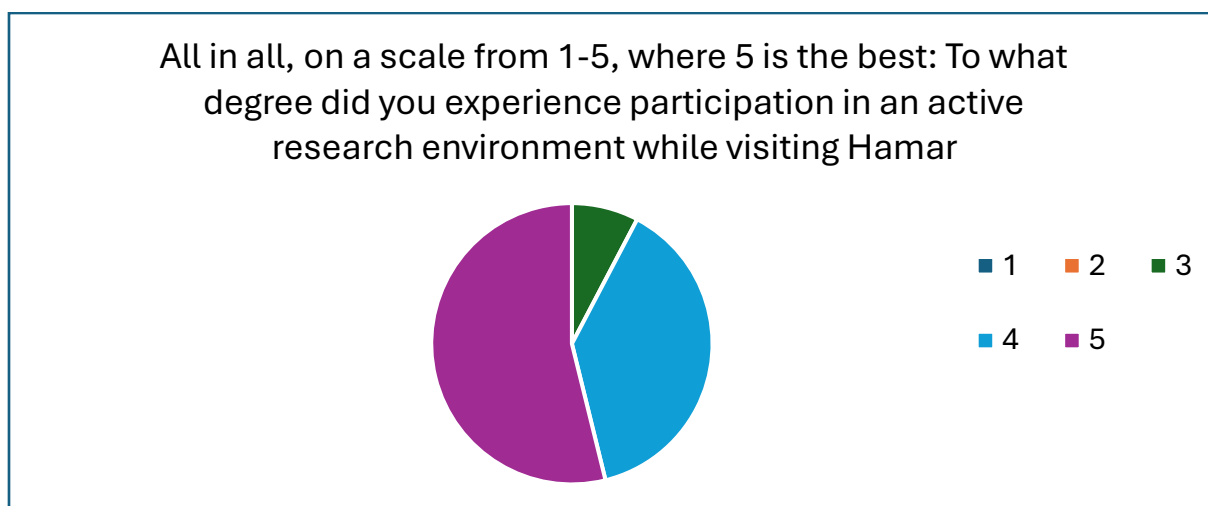
4.1 Svar på spørreskjemaet

Spørreskjema ble sendt til alle som hadde vært gjeste-ph.d.-studenter ved PROFF i perioden 2017–2024. I alt er det 22. Av disse har 17 (77 %) vært på et tremåneders-opphold på PROFF, mens tre har vært på et kortere opphold og to på et lengre.

Spørreskjemaet ble utviklet gjennom Nettskjema, sendt på e-post og automatisk purret om stipendiatene ikke hadde svart innen en gitt tid. Til sammen var det 13 av de 22 som mottok undersøkelsen, som svarte, dvs. 59 %. Blant dem som har svart, har 12 av 13 vært på et tremåneders-opphold, og den siste på et kortere opphold. Med andre ord reflekterer svarene først og fremst erfaringene til dem som har hatt et tremåneders-opphold.

Den følgende tabellen oppsummerer svarene på de kvantitative spørsmålene.

Spørsmål	Svar
Main purpose of stay in Hamar	Taking courses: 12 Writing: 7 Supervision: 3
Length of stay	Less than 3 months: 1 Three months: 12 Longer than 3 months: 0
A supervisor/contact person from the academic staff?	Yes: 9 No: 4
An administrative contact person?	Yes: 12 No: 1
Met with a research group?	Yes: 12 No: 1
Took a PhD course?	Yes: 12 No: 1
Opportunity to present your research?	Yes: 11 No: 2
Took part in social activities?	Yes: 11 No: 2
After returning home, did you share experiences at INN with colleagues?	Yes: 12 No: 1

Figur 1

Som det går fram av figur 1, har de internasjonale gjeste-ph.d.-studentene som har svart på undersøkelsen, opplevd å være del av et aktivt forskningsmiljø mens de har besøkt PROFF. Sju (54 %) gir beste karakter (lilla del) og fem nest beste (38%, blå del), mens én gir middelkarakter (grønn del).

Stipendiatene svarer at de har kommet til Hamar for å ta kurs, for å skrive og for å få veiledning. Flere har krysset av for mer enn ett formål. Når praktisk talt alle (12 av 13) har vært på et tremåneders-opphold, betyr det at mange av dem, er fra University of Zambia og har kommet som del av NORPART-prosjektet Literacy education in multilingual settings.

I det følgende oppsummeres de kvalitative svarene.

Kontorplass

Elleve kommenterer arbeidsplassen de ble tilbudt på campus. Svarene forteller at det er høy tilfredshet med kontorplassen, med tilgjengelig utstyr og med tilgangen til bibliotekressurser, men også med mottakelsen. «It was superb. Very good people, nice atmosphere», skriver én. Her siktes det til det øvrige stipendiatmiljøet på Midtbyen, for det er på Midtbyen også gjeste-ph.d.-stipendiatene har hatt kontorplass.

Type bistand fra veileder/kontaktperson fra PROFFs fagmiljø

Her kan man se en forskjell på dem som har kommet til fakultet fordi de ønsker veiledning fra én bestemt person, og dem som er del av NORPART-programmet. Den siste gruppa skriver mer generelt om ulike kontaktpunkter og trekker blant annet fram faglærere fra ph.d.-kursene. Blant de øvrige, skriver én at hen kom for å lære mer av en aktuell fagperson i PROFFs fagmiljø og at hjelpen vedkommende fikk, var verdifull for eget prosjekt, særlig «in order to strengthen the data analysis section in my thesis». Én av dem som har krysset av for at hen ikke hadde en akademisk kontaktperson, kommenterer at hen kunne trengt hjelp til bedre å forstå kursenes eksamenssystem. Her siktes det antagelig til det vitenskapelige essayet, som er en ny sjanger for mange.

Type bistand fra en administrativ kontaktperson

Det er flere som rapporterer at de hadde en administrativ kontaktperson (12 av 13) enn en akademisk (9 av 13). Bistand fra den administrative kontaktpersonen har dreid seg om ulik

administrativ og økonomisk støtte, blant annet å få tilgang til litteratur, til læringsplattformer, til bygninger og internett. Noen har også fått hjelp til å finne overnatting. Dessuten trekkes det i svarene fram at de er møtt med omsorg: «She always checked in on us and made sure we were lacking nothing». Den ene som har krysset av for at hen ikke hadde en administrativ kontaktperson, kommenterer at dette nok hadde vært mer relevant om vedkommende kom for å undervise.

Deltakelse i en av PROFFs forskergrupper

Praktisk talt alle (12 av 13) svarer at de har deltatt på aktiviteter i en av PROFFs forskergrupper. Av de kvalitative svarene kommer det imidlertid fram at nok ikke alle har tenkt på en forskergruppe når de har svart. Noen har nemlig svart positivt og vist til at de har deltatt på konferanse arrangert på campus eller på kurs. Men de fleste nevner at de har deltatt i vanlige forskergruppeaktiviteter som å presentere eget prosjekt, delta på gjesteforelesninger og seminarer.

Deltakelse på kurs

Praktisk talt alle har deltatt på kurs (12 av 13). Det uttrykkes stor grad av fornøydhets med kursene. De fleste har tatt og nevner forskningsmetodekursene: «They helped me to even structure my thesis better», «The course was academically building and assisted me to conduct my field work and finish my research within three years». Men også B1A-kurset framheves: «This was a very enlightening course for me, as I know very little about pedagogy and didactics in Northern European countries».

Anledning til å presentere egen forskning på Hamar?

Her svarer elleve at de har fått en mulighet til å presentere eget avhandlingsprosjekt mens de har vært på campus. Det har skjedd på kursene, på seminarer der gjesteforskere og fagmiljø kommenterer stipendiatframlegg, i forskergruppene, på et fagmøte på SEPU og til en enkelt fagperson.

Deltakelse i sosiale aktiviteter med ph.d.-studenter fra PROFF

Elleve svarer at de har deltatt i ulike sosiale aktiviteter. Antagelig har ikke alle vært sammen med ph.d.-studenter på PROFF på det de svarer, for det som nevnes, er alt fra fjellturer til Oslo-turer og internasjonale dager på campus. Den aktiviteten som nevnes av flest som innebærer samvær med PROFF-stipendiater, er felles lunsj. Også vedkommende som var digital utvekslingsstudent nevner dette: «I attended online lunches, organized by the PhD Forum, as this was during Covid. However, it was a fun experience and lovely to get to know PhD students at INN».

Mulighet til å presentere erfaringer fra gjesteoppholdet da de kom hjem

Igjen er det praktisk talt alle som svarer at de har gjort dette (12 av 13). Det har skjedd på ulik vis, gjennom å skrive rapport, med presentasjon av bilder og erfaringer på et kollegamøte eller et nettmøte. Bare én kommenterer tilleggsspørsmålet om dette var viktig eller uviktig for dem. For denne personen var dette viktig.

4.2 Oppsummering

Spørsmålet fra mandatet som spørreundersøkelsen skulle belyse, var: *Hvordan fungerer arbeidet med å skape deltakelse i aktive forskningsmiljø for internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiater?*

I alt 13 av de 22 internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiatene på programmet i perioden 2017–2024 (dvs. 59 %) svarte på undersøkelsen. Oppsummert framstår disse som meget godt fornøyde med oppholdet og med mulighetene til å delta i et aktivt forskningsmiljø under oppholdet. I svarene er det opplagt forskjeller mellom dem som kommer som del av et prosjekt (University of Zambia), og de øvrige – som oftest kommer fordi de ønsker å ha kontakt med én eller flere i PROFFs fagmiljø. Den sistnevnte gruppa opplever nok at de tydeligere har en akademisk kontaktperson og tilhører en forskergruppe. For praktisk talt alle har deltakelse på PROFFs kurs vært en viktig del av oppholdet og en viktig arena for å få kontakt med andre stipendiater og med ulike fagpersoner i PROFFs fagmiljø. Forskergruppetilhørigheten ser ut til å være mer variert. Kontorplass i Midtbyen nær de øvrige stipendiatene, invitasjoner til felles lunsj og administrativ bistand med å få alle nødvendige tilganger til digitale faglige ressurser, ser ut til å være viktige grep for å få til et godt opphold både faglig og sosialt.

5 Panelsamtalene om opplevelser av å delta i et aktivt forskningsmiljø

5.1 Innledning

For å belyse spørsmålet, *Hvordan fungerer arbeidet med å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiatene som er ansatt ved fakultetet?*, har evalueringsgruppa snakket med tre panel: ett med stipendiater med kontorplass på Lillehammer, ett med stipendiater med kontorplass på Hamar og ett med uteksaminerte kandidater.

For å belyse spørsmålet, *Hvordan bidrar ph.d.-programmet og fakultetet til å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiater som har andre arbeidsgivere?*, snakket evalueringsgruppa med to paneler: ett med stipendiater som har en annen arbeidsgiver innen høyere utdanning, og ett med offentlig-sektor-stipendiatene, som har en arbeidsgiver utenfor akademien.

Panelene hadde mellom tre og seks deltakere (se oversikt i vedlegg 1). De var satt sammen slik at de reflekterte ulike bakgrunner og erfaringer. Blant annet representerte de ulike oppstartstidspunkt, ulike fagområder i doktorgradsprogrammet og ulike forskergrupper. Det ble lagt vekt på at begge kjønn var representert. Videre varierte det om stipendiaten/kandidaten har/har hatt arbeidsplikt eller ikke, om de har vært på internasjonale forskeropphold i løpet av stipendiatperioden eller ikke, og om de har deltatt i en nasjonal forskerskole eller ikke.

Hver samtale varte én time, og stipendiatene deltok digitalt eller fysisk. Det var ikke laget en intervjuguide, men det var enighet om at følgende temaer var aktuelle å komme innom: kontorplass/fysisk arbeidsmiljø, veiledning, forskergrupper, tilhørighet til institutt, stipendiatfellesskap, forskerskoler, utenlandsopphold og arbeidsplikt.

Alle samtalene ble innledet med spørsmål om deltakelse i forskergruppene, som både universitetet og programmet regner som et sentralt strategisk grep som bidrar til å skape et aktivt forskningsmiljø. I det følgende oppsummeres først synspunkter og erfaringer på tvers av alle panelene når det gjelder forskergrupper, veilederteam, kontakt med øvrige fagkollegaer, deltakelse i opplæringsdelen, stipendiatfellesskap og konferanser og utenlandsopphold (punkt 5.2.1-5.2.7). Ett for oss overraskende funn fra samtalene var den store vekten stipendiatene selv la på kursene i opplæringsdelen. Derfor ble det et eget punkt i rapporteringen. I punktene 5.3-5.6 oppsummeres erfaringer og synspunkter som var spesifikke for hvert av panelene, og i punkt 5.7 oppsummeres til slutt samtalene i lys av de to spørsmålene fra mandatet.

5.2 Stipendiatene/kandidatenes syn på hva som er viktig for å skape et aktivt forskningsmiljø

5.2.1 Forskergrupper

Overordnet er inntrykket at paneldeltakerne er godt fornøyde med å tilhøre en forskergruppe. De omtales som «identitetsskapende», som «inspirerende» og «lærerike» og som noe som «bidro til å komme inn i en ny verden» og «gi en faglig trygghet». Flere har vært medlemmer av forskergruppa før de fikk stipend, og sier at forskergruppa oppfordret dem til å søke og også

bistod i prosessen. Bare én av paneldeltakerne har ikke opplevd å ha en forskergruppe innenfor sitt fagområde. Vedkommende begynte før forskergruppedeltakelse var satt i system og kommenterer: «Det hadde vært enklere hvis jeg hadde hatt et definert forskningsmiljø jeg kunne støttet meg til».

I lys av de erfaringene paneldeltakerne forteller om, har systemet med forskergrupper både styrker og utfordringer.

På tvers av panelene var stipendiatene enige om at forskergruppa fungerer godt for dem når det legges opp til jevnlige møter og gruppa dermed blir et fast holde- og støttepunkt gjennom hele doktorgradsprosessen. Andre viktige rammebetingelser utfra stipendiatenes synspunkter for at forskergruppene oppleves som godt fungerende for deres behov, er at det er faglig dyktig og romslig ledelse, at det er god balanse mellom senior- og juniorforskere og at stipendiater inviteres til å bidra med å legge fram ideer, tekst/prosjekt i ulike faser og får tilbakemeldinger fra kollegaer med mer erfaring i et åpent og trygt klima. Når forskergruppene fungerer slik, trekker stipendiatene fram at de får utvidet perspektivene sine, og at de opplever fellesskap med kollegaer de deler faglige interesser med. For mange er forskergruppa også en viktig støttespiller i arbeidet med å bygge et faglig nettverk.

Selv om hovedinntrykket er positivt, fungerer ikke alle forskergruppene like godt i stipendiatenes øyne. En viktig innsikt fra panelsamtalene er at forskergruppene kan spille ulike roller i ulike faser av doktorgradsløpet. Mange opplever dem som særlig viktige i den første fasen. De paneldeltakerne som hadde blandede erfaringer med forskergruppedeltakelse, trakk først og fremst fram at forskergruppene kan bli for store slik at det tematiske fokuset blir sprikende, og stipendiaten dermed føler seg alene om egen tematikk/forskningsdesign. Da kan det være vanskelig å se relevansen av deltakelse i gruppa for eget doktorgradsprosjekt. Også forskergruppas sammensetning kan skape utfordringer. Om det er for få seniorforskere i gruppa, opplever stipendiatene at den ikke fungerer så godt for dem fordi de ønsker seg tilbakemeldinger nettopp fra forskere med bred erfaring. Noen kommenterte dessuten at de opplevde at gruppa brukte for mye tid på administrativt arbeid slik at det faglige fikk mindre plass enn ønskelig.

I samtalene kom det også fram at nye stipendiater trenger veiledning om hva de kan bruke forskergruppa til, og hva de selv kan bidra med. Per i dag er det ikke system for hvordan slik informasjon deles. Videre ble det trukket fram at når det ikke er god match med stipendiatens prosjekt og forskergruppa, hadde det vært ønskelig at dette ble fanget opp tidligere slik at bistand til å bytte gruppe, finne alternativer ved andre institusjoner eller legge til assosiert medlemskap i en annen gruppe kunne skje enda raskere enn i dag.

I samtalene ble også hvordan stipendiatene kommer inn i en forskergruppe, et tema. De fleste har søkt på en stilling knyttet til en spesifikk gruppe. De som ikke har det, nevner at de ble invitert inn av forskergruppeleder eller av instituttleder.

5.2.2 Veilederteamene

Det er ingen overraskelse at veilederteamene oppleves som svært så viktige, ikke bare for det konkrete arbeidet med doktorgradsavhandlingen, men også som bistand til å sosialiseres inn i

et forskningsfellesskap. «Veileder hjalp meg inn i miljøet», sier én. Oftest nevnes at veileder foreslår aktuelle konferanser og gjerne reiser sammen med stipendiaten på konferanser og introduserer dem til sitt nettverk. Gjennom konferanser kan man på denne måten oppleve å bli del av et større forskerfellesskap: «Jeg føler at jeg har hilst på de fleste som forsker på det jeg forsker på. Det er veldig motiverende å treffe dem på konferanser og kunne snakke i dybden i fagfeltet».

Ikke alle veiledere har en slik praksis med å reise på konferanser sammen med stipendiaten eller direkte invitere vedkommende inn i sitt eget nettverk. I samtaler kommer det fram at det i slike tilfeller oppleves som et savn, men at det samtidig også er opp til stipendiatens eget initiativ. Flere kommenterer at de er glade for ulike tilbud veilederen formidler, men også det at veileder respekterer at de selv må bestemme egen tidsbruk, som én uttrykker det: «Jeg setter pris på at veileder kommer med mange innspill til deltakelse på ulike arenaer og samtidig respekterer mitt valg om at det ikke alltid passer å prioritere».

Ekstra faglig nært samarbeid blir det om man skriver artikkel sammen med en fra veilederteamet. Da får man også bistand inn i artikkelpubliseringsverdenen og det for eksempel å håndtere fagfellevurderinger som en del av skriveprosessen.

Paneldeltakerne framhever at tilgjengelighet er en forutsetning for at veilederteam fungerer godt. Det trekkes også fram at det er en stor styrke når minst én i veilederteamet er i samme forskergruppe, og videre at veilederteam med ulik bakgrunn er fint, fordi det gir ulike perspektiver og muligheter til kontakt med flere miljøer.

Noen fortalte om oppstått behov for å bytte veileder. Det oppleves som en krevende situasjon, men det ble framhevet som positivt at erfaringene de hadde, var at dette ble løst gjennom programledelsens håndtering og gjennom at det er utviklet gode systemer.

5.2.3 Kontakt med øvrige fagkollegaer og arbeidsplikt via instituttet

Fagfellesskapet ved en høyere utdanningsinstitusjon er mer enn veilederteam og forskergrupper. Øvrige fagkollegaer kan også utgjøre en viktig del av forskningsmiljøet. På Lillehammer, der stipendiatene sitter sammen med instituttet, kommer dette tydelig fram som en styrke (se 5.3).

Uansett om stipendiatene sitter samlokalisert med instituttet eller ikke, er forskningsbasert undervisning som del av arbeidsplikten en mulig måte å bli kjent med andre fagkollegaer på. For dem som underviser på et lærerutdanningsprogram, gjelder det både kollegaer fra eget institutt, men også fra andre institutter som underviser på samme program. For dem som ikke har arbeidsplikt som del av sin stipendiatstilling, er det med andre ord færre arenaer for samvær med fagfellesskapet på instituttet.

Fra dem som har undervist i høyere utdanning tidligere, framheves det at når undervisning utgjør arbeidsplikten, gir det mestringsfølelse, og dessuten en naturlig tilbakekobling til fagmiljøet som man tidligere har vært en del av. Emneansvar for store kull kan imidlertid føre til at man må bruke for mye tid på administrering (planlegging og koordinering av undervisning og oppfølging av studenter).

Fra dem som ikke har undervisningserfaring fra høyere utdanning, oppleves det å undervise både som en måte å komme seg mer inn i fagmiljøet og som viktig med tanke på videre karriere. Samtidig er læringskurven bratt, og i perioder opplever flere at eget prosjekt må legges bort fordi undervisningen tar all kapasitet.

Bare én nevner andre oppgaver enn undervisning som del av pliktarbeidet. Hen hadde vært med og arrangert konferanser og seminarer som hadde gitt tilgang til et internasjonalt nettverk.

5.2.4 Opplæringsdelen som del av det forskningsaktive miljøet

Alle panelene trekker fram kursene i opplæringsdelen som en viktig del av det forskningsaktive miljøet. Dette kan først virke overraskende, men da vi lyttet til paneldeltakerne, ble vi bevisst på at det nok er underkommunisert hvor viktige programmets kurs er for å bygge et forskningsaktivt miljø. Kursene gir oppdatert fagkunnskap om teori og metode i utdanningsvitenskap. Denne kunnskapen er en forutsetning for i det hele tatt å være del av forskerfellesskapet på feltet stipendiaten holder på å arbeide seg inn i. Paneldeltakerne uttrykte seg ikke akkurat slik, men det er åpenbart en underliggende premisse når de for eksempel framhever at kursene oppleves som både relevante og tilpassede. Det gjelder, teorikursene, men også det at både vitenskapsteori og forskningsmetodekurs er tilpasset deres eget fagfelt, trekkes fram som viktig og inspirerende.

Kursene ansees dessuten som viktige for å skape tilhørighet i stipendiatgruppa og bygge et faglig stipendiatfellesskap. Samtidig trekker paneldeltakerne fram som helt vesentlig at de gjennom kursene blir kjent med flere fagpersoner i doktorgradsprogrammet fagmiljø. Også dette gir nyttig fagkontakt for eget avhandlingsarbeid og for å føle at man er del av et forskningsfellesskap. For stipendiater fra andre høyskoler er kursene ekstra viktig del av det forskningsaktive miljøet som gir dem direkte tilknytning til programmet, både til andre stipendiater i fagfeltet og til PROFFS fagmiljø (se 5.5).

På en del kurs deltar internasjonale gjeste-ph.d.-studenter. Dette gir en mulighet til å bygge internasjonalt nettverk, noe som også trekkes fram.

Stipendiater på PROFF kan søke innpass for valgemner de tar ved andre institusjoner. Denne ordningen gir mulighet til å knytte seg til og bygge nettverk innenfor sitt eget spesialiserte fagfelt gjennom å bli kjent med stipendiater og fagfolk fra andre institusjoner.

5.2.5 Stipendiatfellesskapet

I alle samtalene framheves betydningen av det gode, inkluderende stipendiatmiljøet på PROFF. Programmet har et veldig aktivt Stipendiatforum med ulike månedlige aktiviteter som det settes stor pris på. Som nevnt, framhever paneldeltakerne også de obligatoriske kursene det første året som viktige arenaer for å bygge stipendiatfellesskap. Noen ønsker seg derfor også flere mulige kurs det andre året. Tilreisende stipendiater kommenterer særskilt at de ønsker seg sosiale aktiviteter i tilknytning til kursene.

Utover eget stipendiatkull bygges fellesskapet gjennom møteplassene Stipendiatforum legger opp til, men også gjennom kontorfellesskap både på Hamar og Lillehammer og med det egne

lunsjrommet på Hamar. Stipendiater som er ansatt ved en annen høgskole, opplever seg inkludert selv om de ikke er så ofte på Hamar (se 5.5). Stipendiatfellesskap utover PROFF-programmet bygges ifølge paneldeltakerne gjennom forskerskoler, kurs ved andre institusjoner, utenlandsopphold og konferanser.

5.2.6 Deltakelse i forskerskoler

INN er/har vært partner i noen nasjonale forskerskoler hvor stipendiater på PROFF kan søke seg inn. Stipendiatene/kandidatene som er representert i panelene, har erfaring fra:

- NAFOL (Nasjonal forskerskole for lærerutdanning) som ble drevet av NTNU 2010–2022
- NORBARN (Norwegian Research School for Early Childhood Education) ledet av Høgskulen på Vestlandet, startet opp i 2023

Dessuten finnes NATPRONET et nasjonalt nettverk ledet fra NTNU for stipendiater som er finansiert av offentlig sektor-ph.d.-ordningen og arbeider innenfor utdanningsfeltet.

De som deltar/har deltatt i forskerskoler berømmer denne muligheten til å bygge et enda større nettverk. De ser forskerskolene som en viktig del av sitt forskningsmiljø som gir dem bredere innsyn og mulighet for å legge fram prosjektet sitt for forskere fra hele verden (NAFOL). Tilsvarende sies om NORBARN. Forskerskolen gir muligheter til møter med stipendiater og fagfolk som arbeider med barnehagerettede forskning fra hele Norge og også internasjonalt. Det er gode muligheter for nettverksbygging. Det oppleves som ekstra positivt at man bygger et nettverk av stipendiater å ha tilgang til i arbeidet med egen avhandling. Dette var også en av styrkene ved NAFOL. Stipendiater med andre arbeidsplasser enn INN legger til at det for dem er positivt også å møte medstipendiater fra PROFF i forskerskolen og bli enda bedre kjent.

Noen stipendiater har ønsket å være med i forskerskoler der INN ikke er partner eller medlem. For noen forskerskoler løses dette greit, for andre har det vist seg vanskelig enten på grunn av økonomi eller på grunn av forskerskolens egen praksis med å ta opp stipendiater.

5.2.7 Utenlandsopphold

Noen stipendiater velger å reise på lengre utenlandsopphold (ett eller to semester). Tre av deltakerne på tvers av alle panelene hadde gjort det, mens noen av de øvrige hadde vært på kortere opphold (to til tre måneder). For alle har utenlandsoppholdet vært en vellykket del av doktorgradsløpet. Det er skrijving, nettverksbygging og det å få nye perspektiver som har stått i sentrum. En av kandidatene ser i ettertid sitt utenlandsopphold som en forberedelse til videre karriere. Riktignok var oppholdet viktig for avhandlingsarbeidet, men kanskje «enda viktigere for tiden etter at man er ferdig med avhandlingen. Nettverket har jeg glede av i dag».

Flere framhever at det å komme bort og få et nytt blikk på eget arbeid også ga fart i skrijvingen. «Det var viktig for egen progresjon», kommenterer én og fortsetter «brudd i vanlige rutiner ga rom for fokus kun på avhandling og det å knytte kontakter». En annen opplevde å få et nytt forhold til prosjektet sitt: «Det var viktig for å ta mer eierskap til eget prosjekt. Fint å komme vekk, og finne min plass».

Paneldeltakerne trekker også fram at det er verdifullt å lære en annen universitetskultur å kjenne. «Interessant å erfare at man i noen land er student, og ikke får en slik adgang til fagpersonalet som det norske systemet åpner for», reflekterer én. En annen tok med seg hjem ideer til ulike sosiale møteplasser som i etterkant inspirerte til nye aktiviteter i Stipendiatforum. Også kortere opphold kan gi nye perspektiver. Et besøk til Namibia fungerte godt blant annet fordi det ga andre perspektiver på eget arbeid å legge det fram i den spesielle utdanningskonteksten.

Det administrative rundt oppholdet beskrives som enkelt og fleksibelt med god støtte fra fakultetets internasjonale kontor.

5.3 Stipendiater med INN som arbeidsgiver

Panelet med arbeidsplass Lillehammer uttrykker stor fornøydhets med at stipendiatkontorene er samlokalisert med resten av instituttet, som de opplever som støttende, interesserte og flinke til å motivere. Stipendiatene opplever seg «sammensveiset» med instituttet. For noen er instituttet viktigere enn forskergruppa. Og enkelte rangerer instituttfellesskapet som aller viktigst.

Når det gjelder deltakelse på kurs på Hamar, framheves det at kursene har vært viktige med høy faglig relevans og godt tilpasset egne interesser, men også fordi de har skapt tilhørighet til stipendiatgruppa med kontorplass på Hamar. Reiseveien til Hamar beskrives som grei, og det oppleves som lett å bli del av stipendiatgruppa på Midtbyen. Ordningen som ble innført i 2022, med en tilgjengelig kontorpult på Midtbyen for dem som har fast kontorplass på Lillehammer, verdsettes.

Paneldeltakerne med kontorplass på Hamar er mer delte i synet på kontorlassen de er tilbudt. De ferskeste kullene er fornøyde. Det oppleves som en styrke at stipendiatene i samme kull sitter samlet på Midtbyen. De følger hverandre i progresjonen og har dermed felles erfaringer. De opplever det som lett å diskutere og gi hverandre innspill i ulike faser av prosessen. Det er arbeidsro i rommet de sitter. Diskusjoner skjer f.eks. på pauserommet.

De første som fikk kontor på Midtbyen, var fra ulike kull (dvs. de hadde ulike oppstartstidspunkt). Fra representanter for denne gruppa uttrykkes utfordringer, blant annet at Midtbyen var kald, trekkfull og det var lytt. Dessuten måtte de ofte bytte kontor. Stipendiater som nå sitter i de samme rommene, opplever ikke disse utfordringene. De berømmer det at tilbakemeldinger fra tidligere stipendiater har blitt tatt på alvor, slik at denne typen forhold er rettet opp.

De som har ønsket kontorplass med instituttet, framhever at det å sitte på Midtbyen går på bekostning av fagfellesskapet på instituttet. Instituttet oppleves som viktig, for eksempel mister man småpratene som skjer når man møtes i gangene. Flere av disse kommenterer at det var greit å sitte på Midtbyen første året da det var mange kurs, men at de så opplevde seg isolert fra fagmiljøet (instituttfellesskap)

Uansett synspunkter på kontorplassering framheves det fra alle at stipendiatfellesskapet er viktig, og at det felles pauserommet i Midtbyen er en viktig ramme for det. Dette pauserommet benyttes også, når det er aktuelt, av stipendiater med andre daglige kontorplasser. Én kommenterer at en fordel er at det er tema fra stipendiathverdagen som er tema i lunsjen og ikke

undervisningsoppgaver. Et annet forhold på Hamar som det uttrykkes fornøydhets med, er mulighetene til å få enekontor i sluttskrivingsfasen.

Paneldeltakerne med kontorplass på Hamar, fikk et direkte spørsmål om de har behov som ikke har blitt møtt. Ingen forteller om slike. Det de svarer, er at de opplever å ha blitt møtt med imøtekommenhet og ryddighet. «Jeg har aldri vært i et ansettelsesforhold der man blir så godt sett», kommenterer en. Videre settes det stor pris på at det er satset bevisst på å skape samhold blant stipendiatene, og at det sees som en styrke ved programmet.

5.4 Uteksaminerte kandidater

De uteksaminerte kandidatene som ser tilbake på programmet, er fornøyde og har opplevd at de var delaktige i et aktivt forskningsmiljø. De trekker fram betydningen av kursene de har tatt som del av opplæringsdelen på PROFF, at de har opplevd programledelsen som fleksibel, hatt god støtte og frihet, måttet ta ansvar og eie prosjektet sitt selv og fikk tillit til selv å bruke driftsmidlene. Det opplevde de ikke var en selvfølge for stipendiater andre steder.

På spørsmålet om det er noe som skulle ha vært annerledes, nevner alle minst ett forhold de kunne ønsket seg annerledes:

- Det hadde vært enklere om jeg hadde hatt en definert forskergruppe.
- Det var bestemt at jeg skulle ha en veileder fra Hamar. Det fungerte ikke for meg. Og så var det flaks at det ble gjort om på.
- Skulle ønske jeg hadde brukt mer tid i kursene. Det som var, var bra, men skulle gjerne hatt mer, også for å kunne treffe andre stipendiater. Treffes, diskutere.
- Jeg ønsket at fakultet hadde vært med i en forskerskole i mitt fagområde. Det hadde vært nyttig, men det gikk ikke på det tidspunktet.
- Jeg ville satt pris på noe mer rammer, for eksempel om samskriving og internasjonalt opphold.

På spørsmålet hva de syntes hadde vært de mest kreative, utviklende samtalene for arbeidet med avhandlingen, svarte de:

- Summen av alle samtalene bidro til å hjelpe meg mot målet.
- Summen av de små dryppene skapte en helhet. Hovedveileder var viktigst, men alt fra medstipendiater til faglærere på kursene. Og personer jeg møtte på konferanser. Ble blant annet kjent med det svenske fagmiljøet på konferanser. Det var viktig for nettverksbygging.
- Veilederteamet og NAFOL (forskerskolen). Muligheten til å snakke med andre forskere, åpnet nye perspektiver.
- Personene rundt meg. Men emnene (kursene) var også viktige. Jeg kunne prate om hva som helst med veilederne mine.
- Hovedveileder og vikar for hovedveileder, og medstipendiater fra kullet og ph.d.-stipendiater fra utvekslingsoppholdet. Dette var viktig for meg.

Av svarene ser vi at det er summen av mange mennesker som bidro til at de kom i mål: veilederteamet, PROFFs fagmiljø og andre kollegaer, medstipendiater og bekjentskap fra konferanser, forskerskoler og utenlandsopphold.

5.5 Stipendiater med andre høgskoler som arbeidsgiver

Alle paneldeltakerne med andre høgskoler som arbeidsgiver deltar i en forskergruppe på egen arbeidsplass. Noen har valgt å være assosiert medlem i en av PROFFs forskergrupper, andre har takket nei. Assosierte medlemmer har den fordel at de kan følge med på hva som skjer, og bli med om noe er særlig relevant. Generelt oppleves imidlertid ikke deltakelse i en av PROFFs forskergrupper som nødvendig for å oppleve at man er med i et aktivt forskningsmiljø for denne stipendiatgruppa.

Da paneldeltakerne ble bedt om å kommentere PROFFs politikk med at denne gruppa normalt skal ha hovedveileder på INN og en lokal medveileder, var alle de tre som har hovedveileder på INN veldig støttende til praksisen. Veileder fra PROFF-miljøet gir trygghet sier de, fordi veileder kjenner ph.d-programmet og dermed det faglige nivået som kreves. Det gir tilgang til et større nettverk og utvider perspektivet fra egen arbeidsplass. Samtidig er den lokale veilederen viktig for arbeidsmiljøet, for det sosiale i hverdagen og for den viktige småprat. Den fjerde som har hovedveileder på egen institusjon og medveileder på Hamar, er fornøyd med teamet, men er usikker på om det trengs en veileder ved INN for å oppleve tilhørighet siden vedkommende opplever god støtte og informasjon fra ph.d.-programmet i sin alminnelighet.

Panelet framhever opplæringsdelen som viktig for å føle tilhørighet til programmet. Kursene gir muligheten til å møte mange fagpersoner fra PROFFs fagmiljø og de møter og blir kjent med medstipendiater. Slik blir kursene en viktig inngang til å bli del av det forskningsaktive miljøet. Paneldeltakerne berømmer måten de blir møtt på av medstipendiater når de kommer til kurs på Hamar. Og alle sier de trives veldig godt i PROFF-miljøet. Både det at de disponerer en kontor plass i Midtbyen når de har behov for det, og det store felles pauserommet fungerer veldig godt. De opplever en inkluderende kultur selv om de bare kommer innom med ujevne mellomrom. «Det er en fin og inkluderende gjeng. Man er del av gjengen», kommenterer en. Mens en annen framhever at det oppleves som å være del av et stort fellesskap når man kommer fra en liten høgskole. En tredje sier at opplevelsen av å være inkludert selv om man sjelden er på campus, kanskje kommer av at miljøet fortsatt er lite nok til at folk blir husket.

På spørsmål om det er noe de savner, nevnes sosiale tiltak på kvelden når det er kurs-samlinger. Denne høstens skriveseminar hadde en felles middag, men den kom sent i kurset, den kunne gjerne kommet tidlig. For å sikre at alle blir så godt møtt som de selv har blitt, foreslås at det innføres en ordning med en kontaktperson blant medstipendiatene, og at man nedfeller dagens gode praksis i en strategi for ivaretagelse av eksterne stipendiater.

5.6 Offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater

Deltakerne i dette panelet gir uttrykk for at de har opplevd seg godt ivaretatt da de tok kontakt med høgskolen for å søke stipend. Fordi initiativet til å søke stipend og forskningsideen kommer fra dem selv og deres arbeidsgiver, er det ikke alltid lett å finne den beste matchen i forskergrupper/fagmiljø ved fakultetet. Noen opplever derfor at prosjektet ikke helt passer inn i forskergruppa de har blitt en del av. Dette er løst blant annet gjennom assosiert medlemskap i andre grupper. Noen har også opplevd ikke å være inkludert i fagmiljøet på et institutt/senter. Det gjelder imidlertid ikke de sist ansatte.

Disse paneldeltakerne møter felles spesifikke utfordringer fordi de ikke er ansatt i universitets- og høyskolesektoren. Noen av disse har programmet hatt mulighet til å gripe fatt i, som at de ikke var inkludert i ansatt-katalog og at stillingsbetegnelsen på det digitale personkortet på nettsidene var uspesifisert. Andre utfordringer kommer fram i panelsamtalen, som at de ikke fikk lagt inn reiseregning i DFØ når stipendiatforum skulle dekke reiseutgiftene deres. Det er også en del utfordringer som kommer av at de er ansatt i en annen sektor. Det kan gjelde hvordan sykemeldinger og permisjoner skal registreres, hvordan de får tilgang til driftsstipendiet og det at de ved Erasmus+-opphold via universitetet må søke som student og ikke som ansatt – noe som gir dårligere vilkår for å reise på kortere forskningsopphold. De har imidlertid mulighet til å søke NFR om lengre opphold som ikke de øvrige stipendiatene har.

Alle er med i det nasjonale nettverket for offentlig-sektor-ph.d., NAPRONET, og opplever det som nyttig. Samtidig erfarer de at det ikke er en selvfølge å bli møtt med den velviljen og infrastrukturen de opplever ved INN. «Vi hører mange historier om det motsatte gjennom NAPRONET», kommenterer en av paneldeltakerne.

Spesifikt for denne gruppa er også behovet for et godt samarbeid mellom universitetet og arbeidsgiveren deres, som for alle er en kommune. Også denne problematikken er mye diskutert i NAPRONET. «Vi ser at det er et nybrottsarbeid i hver kommune», sier en av deltakerne. Det dreier seg blant annet om at kommunene ikke har erfaring med et doktorgradsløp og de spesielle ordningene som gjelder for det. Her vil tettere dialog med universitetet kunne bidra. En frustrasjon for flere er også knyttet til hvordan man skal praktisere arbeidspikten, både omfang og innhold. Flere melder også at de opplever hyppige lederbytter i kommunen, noe som fører til manglende kontinuitet og forankring av prosjektet.

5.7 Oppsummering

Hovedinntrykket fra alle samtalene er at stipendiatene opplever seg inkludert og sett og uttrykker stor grad av fornøydhet med programmet og dets opplæringsdel, programledelsen, veiledningsteamene og det inkluderende stipendiatfellesskapet. Også de uteksaminerte kandidatene er meget godt fornøyde – med utdanningen og kompetansen de har fått gjennom programmet. Panelsamtalene illustrerer også at for å bygge gode arbeidsforhold og legge til rette for deltakelse i et aktivt forskningsmiljø kan man ikke se ph.d.-programmet isolert. Fakultetet, instituttene og forskergruppene bidrar på ulike måter med sentrale tiltak og oppfølginger. Dessuten må stipendiatene selv ta aktivt ansvar for å delta og bidra.

I det følgende oppsummeres panelsamtalene gjennom de to spørsmålene fra mandatet som var utgangspunktet for samtalene.

Hvordan fungerer arbeidet med å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiatene som er ansatt ved fakultetet?

Hovedinntrykket er at dette fungerer godt. Fakultet har flere tiltak som til sammen bidrar til å skape aktive forskningsmiljøer som ikke bare er *rundt* stipendiatene, men der stipendiatene også har rom til å bidra aktivt selv. Instituttlederne tar det nødvendige personalansvaret, og forskergruppene er et strategisk tiltak som fakultetet prioriterer. Alle stipendiatene føler tilhørighet til en forskergruppe, men ikke alle uteksaminerte kandidater har hatt et slikt tilbud om fagfellesskap. Både stipendiatene og forskergruppene representerer bredden av fagområder som inngår i ph.d.-programmet. Det innebærer blant annet at de på noen punkter vil kunne

fungere noe ulikt. Det overordnede inntrykket er at paneldeltakerne er godt fornøyde med forskergruppa de tilhører. De fleste stipendiatene framstår også som aktive i gruppa. Gruppene ser ut til å ha noe forskjellig betydning for avhandlingsarbeidet deres. Stipendiatene er likevel jevnt over godt fornøyde med måten de blir møtt på – særlig med at de inviteres til å komme med bidrag fra avhandlingsarbeidet i ulike faser. Gjennomgående opplever de både støtte og at de får konstruktive tilbakemeldinger på det de legger fram. Et viktig suksesskriterium ser ut til å være mulighet for dialog med og innspill fra seniorgruppemedlemmer.

Evalueringsgruppa møtte imidlertid også paneldeltakere som opplevde at forskergruppa de tilhører, ikke fungerer så godt for dem. Ifølge disse deltakerne er det først og fremst fordi gruppene er (blitt) for brede tematisk, og relevansen for stipendiaten dermed er varierende. En annen utfordring som påpekes, er at noen grupper bruker for mye fellestid på administrative oppgaver som planer og rapportering. De fleste mener uansett at forskergruppa er viktig i begynnelsen. Men så kan både forskergruppa endre seg (lederskifte, fokusskifte), og stipendiatens behov forandres. Et inntrykk evalueringsgruppa sitter igjen med, er at noen stipendiatere som er rekruttert til en forskergruppe, kanskje rett og slett vokser fra gruppa underveis i prosjektet. Det vil si at det trengs styrket oppmerksomhet på hvordan stipendiaters behov kan endres i løpet av prosessen, at det må tenkes enda mer skreddersøm.

En viktig innsikt fra panelsamtalene er at stipendiatene ser forskergruppene som del av en helhet. De er sentrale, men langt fra den eneste veien til å skape aktive forskningsmiljøer som stipendiatene kan delta i. Paneldeltakerne selv trekker fram mange innganger til et slikt miljø. «Summen av de små dryppene skapte en helhet», sier en av de uteksaminerte kandidatene. Veilderteamene og den rollen de spiller, uttrykkes det stor grad av tilfredshet med. Hovedveileder har, sammen med programmet og fakultetet, et særlig ansvar for å bidra til at stipendiatene får del i et aktivt forskningsmiljø, og innsatsen deres verdsettes av paneldeltakerne. De fleste veilederne bidrar blant annet med å hjelpe stipendiatene inn i eget faglig fellesskap, gjennom for eksempel konferansedeltakelse. Av øvrige lokale tiltak peker stipendiatene på betydningen av både instituttfellesskapet og stipendiatfellesskapet. Alle panelene trekker dessuten fram den viktige rollen opplæringsdelen har for sosialisering inn i et faglig og sosialt fagfellesskap. Det dreier seg om å lære fagets forskningsfront å kjenne, men også om å bli kjent med medstipendiatere og med et bredere utvalg av PROFFs fagmiljø. Slik får man også enda flere nyttige kontakter for eget avhandlingsarbeid blant fakultetets ansatte.

Det å ha undervisning som del av arbeidsplikten gir også tilgang til et større fagmiljø ved eget institutt eller på tvers av institutter. Dette oppleves som en viktig del av å sosialiseres inn i fakultetets fagfellesskap. Siden stipendiatere ikke alltid selv kan velge om de ønsker å gjennomføre doktorgradsperioden over fire år med slik arbeidsplikt, er det nødvendig å ha ekstra oppmerksomhet mot behovet for et utvidet fagfellesskap for dem som har en treårig stipendiatperiode uten arbeidsplikt.

Tiltak utover det lokale trekkes også fram fra panelene som viktige. De som har mulighet til å delta i forskerskoler, er meget godt fornøyde med det, og de som har vært på utenlandsopphold har opplevd det som perspektivgivende og som noe som setter fart i avhandlingsarbeidet. Begge deler gir mulighet for å utvide eget nettverk og kjenne at man inngår i enda større forskningsnettverk. Også konferanser og kurs ved andre institusjoner kan fungere slik.

Stipendiatene og kandidatenes erfaringer viser at de, i tillegg til de sentrale tiltakene veilderteam og forskergrupper, opplever at mange av de andre tiltakene og arenaene de har tilgang til gjennom programmet og gjennom det å være ansatt på fakultetet, er viktige

kontaktpunkt og arenaer som i sum bidrar til at de opplever seg som delaktige i et aktivt forskningsmiljø.

Hvordan bidrar ph.d.-programmet og fakultetet til å skape et aktivt forskningsmiljø rundt stipendiater som har andre arbeidsgivere?

For de av PROFFS stipendiater som er ansatt ved en annen høyere utdanningsinstitusjon, dreier ph.d.-programmet og fakultetets bidrag til at de deltar i et aktivt forskningsmiljø seg primært om deltakelse i selve ph.d.-programmet og dets opplæringsdel og om veilederteamene der hovedveileder normalt skal hentes fra fagmiljøet til PROFF. For de fleste spiller forskergruppene tilknyttet PROFF en svært beskjeden rolle. Det viser seg imidlertid at dette ikke oppleves som noe savn eller noen utfordring, fordi forskergruppedeltakelse ivaretas på egen arbeidsplass.

Det å ha en hovedveileder fra PROFFs fagmiljø anser de som har det, som en faglig trygghet og som en viktig inngang til programmets forskningsmiljø. En annen sentral inngang er programmets opplæringsdel. For denne stipendiatgruppa framstår kursene som en særlig viktig del av det forskningsaktive miljøet fordi det gir dem direkte tilknytning til programmet og dessuten tilgang til medstipendiater og til en bredde i PROFFs fagmiljø. Når det gjelder praktisk tilrettelegging, settes det stor pris på tilbudet om en kontorpult i Midtbyen til bruk når de er på Hamar. Dette verdsettes fordi det er en måte å oppleve at man er del av stipendiatfellesskapet. Også disse stipendiatene har tilbud om deltakelse i forskerskoler når de som finnes, passer prosjektene deres. Det er det stor tilfredshet med, for dem det er aktuelt for.

Stipendiatene som er finansiert gjennom offentlig-sektor-ph.d.-ordningen, har alle kontor plass på INN, er med i en av PROFFs forskergrupper og har vitenskapelig veilederteam fra PROFFs fagmiljø. Dette, programmets opplæringsdel og bistand til å organisere utenlandsopphold de måtte reise på, er sentrale bidrag fra fakultetet og programmet for å skape aktivt forskningsmiljø rundt dem. Arbeidsplikten deres er imidlertid hos egen arbeidsgiver. Som stipendiater ansatt ved INN uten pliktarbeid, kan det, også for denne stipendiatgruppa, være mer krevende å få del i det kollegiale fellesskapet utover ph.d.-programmet. Et annet spesielt forhold ved denne stipendiatgruppas situasjon er at de er del av et større prosjekt der offentlig sektor «skal bidra til økt forskningsinnsats i offentlige virksomheter, økt forskerrekruttering i offentlig sektor og økt samspill mellom academia og offentlig sektor» jf. nettsidene til Norges forskningsråd. Det økte samspillet trengs å utvikles, både for å finne gode praktiske løsninger på å håndtere forhold som er nye for arbeidsgiverne deres, som driftsbudsjett og stipendiaters rettigheter til forlenging av perioden ved sykdom og permisjoner, men også for å finne fram til godt faglig samarbeid mellom INN og deres respektive kommuner. Også disse paneldeltakerne følte seg velkommen og inkludert av programmet. Administrativt har det vært noen utfordringer fordi stipendiatene er ansatt utenfor academia, men etter hvert ser mange av disse ut til å ha funnet sin løsning.

6 Programmets styrker og utfordringer i lys av temaområde 2

På bakgrunn av oppsummeringene i 4.2 og 5.7 peker evalueringsgruppa i det følgende på både programmets styrker og utfordringer når det gjelder stipendiatenes arbeidsforhold og muligheter for deltakelse i aktivt forskningsmiljø. I etterkant peker vi også på noen mulige tiltak.

Styrker

- At programmet har stipendiater fra alle stipendiatgruppene som er undersøkt, som opplever at de er del av et forskningsaktivt miljø, og at også de internasjonale gjeste-ph.d.-stipendiatene har en slik opplevelse i tiden de er ved fakultetet
- At fakultetet og ph.d.-programmet har mange tiltak og mange arenaer som til sammen bidrar til å skape et aktivt forskningsmiljø som stipendiatene kan ta del i, og videre at de sentrale lokale tiltakene og arenaene (programmet og dets kurs, veilederteam, forskergrupper, stipendiatforum, kontorplassering, institutt/senter-tilhørighet) i sum fungerer godt
- At programledelsen fungerer godt, er tett på i sin oppfølging av stipendiatene, tar deres behov på alvor og er beredt til å gjøre endringer når det vurderes som nødvendig
- At veilederteamene fungerer godt og gjennomgående lykkes med å invitere stipendiatene inn i sitt faglige fellesskap
- At alle stipendiater har tilhørighet til en forskergruppe ved INN eller ved egen arbeidsplass, og at fakultetets forskergrupper gjennomgående representerer arenaer for faglig diskusjon og utvikling i et relevant fagfellesskap som inkluderer både junior- og seniorforskere
- At programmets obligatoriske kurs fungerer som viktige byggesteiner i det å skape stipendiatenes faglige og sosiale forskningsmiljø både ved å styrke programmets stipendiatfellesskap og ved at stipendiatene får tilgang til en større bredde av PROFFs fagmiljø
- At programmets stipendiatfellesskap oppleves som inkluderende både faglig og sosialt for alle de tre undersøkte stipendiatgruppene, og at stipendiatene selv tar så tydelig ansvar for å bygge et slikt aktivt stipendiatmiljø
- At fakultetet, ph.d.-programmet og veilederteam tilrettelegger for deltakelse i nasjonale og internasjonale arenaer (som forskerskoler, konferanser, utenlandsopphold, valgemenner på andre institusjoner) som stipendiatene kan benytte seg av for å videreutvikle sitt nettverk

Utfordringer

- At programmet må bli enda tydeligere til å kommunisere bredden i de tiltak og de arenaene som kan bidra til å skape et aktivt forskningsmiljø
- At nye stipendiater trenger mer informasjon om de ulike arenaene, blant annet om hva de kan bruke forskergruppene til, og hvordan de selv kan bidra
- At programmet må være seg enda mer bevisst at forskergruppene kan spille ulike roller i ulike faser av doktorgradsløpet

- At stipendiater som ikke har arbeidsplikt, og offentlig-sektor-ph.d.-kandidater med arbeidsplikt hos egen arbeidsgiver, har færre muligheter til å bli inkludert i et utvidet faglig fellesskap på fakultetet
- At ikke alle som ønsker, får muligheten til å undervise som del av en arbeidsplikt
- At selv om dem som har undervisning som del av sin arbeidsplikt, er fornøyde med blant annet den tilgangen det gir til instituttets (eller studieprogrammets) fagmiljø, må ikke undervisningen og de administrative oppgavene i kjølvannet av den, fylle for mye av deres tid slik at det går ut over framdrift i doktorgradsarbeidet
- At programmet/fakultet må bli enda bedre til å utnytte samarbeidsmulighetene som ligger i at man har offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater på programmet.
- At ikke alle gjeste-ph.d.-studenter har en akademisk kontaktperson, og at de som ikke deltar på kurs, potensielt kan trenge ekstra hjelp til å bli del av stipendiatfellesskapet

Mulige tiltak

- Vurdere hvordan nye stipendiater bør informeres om bredden i tiltak og arenaer og særlig hvilken rolle forskergrupper kan spille og hvordan de selv kan engasjere seg aktivt
- Vurdere hvordan dialogen om ulike muligheter for å ivareta deltakelse i et aktivt forskningsmiljø kan ivaretas gjennom doktorgradsløpet, for eksempel finne fram til måter å tydeligere kommunisere bredden i arenaer og til tiltak og måter å lettere fange opp når det skjer endringer i enkeltes behov slik at de eventuelt kan bistås i å finne gode alternativer
- Vurdere hvordan det kan skapes tettere dialog med arbeidsgiverne til offentlig-sektor-ph.d.-stipendiatene slik at de blir i stand til å nyttiggjøre seg resultatene og få til en positiv samhandling
- Vurdere om det er behov for en kontaktperson blant stipendiatene for stipendiater som er ansatt ved andre institusjoner enn INN, for å ivareta inkludering i stipendiatfellesskapet

Vedlegg 1: Deltakere i panelene 7. november

Panel 1: Stipendiater med arbeidsplass Lillehammer

- Hanne Bjertnæs (Kull 2024)
- Ingrid Tvete (Kull 2021, vår)
- Gaute Rydland (Kull 2021, vår)
- Øyvind Hennum (Kull 2021, høst)

Panel 2: Uteksaminerte kandidater

- Lars Bjørke (kull 2016, disputerte 2020, arbeider nå på INN Elverum)
- Mona Elisabeth Person Aronsson (kull 2016, disputerte 2022, arbeider nå på Karlstads universitet)
- Morten Bjørnebye (kull 2017, disputerte 2021, arbeider nå på fakultetet)
- Julia Melnikova (kull 2018, disputert 2024, arbeider nå på Høgskulen i Volda)
- Ida Syvertsen (kull 2019, disputerte 2024, arbeider nå på Høgskolen i Østfold)

Panel 3: Stipendiater med arbeidsplass Hamar

- Sturla Ledsaak Nordlund (Kull 2024)
- Eirin H. Bordal (Kull 2023)
- Liv Anne Danbolt (Kull 2022)
- Kristin Bergseth (Kull 2019)
- Torunn Skjærstad (Kull 2020)
- Eirik Skjelstad (Kull 2020)

Panel 4: Stipendiater med andre arbeidsgivere enn INN

- Ine R. Bratsvedal (kull 2023, Dronnings Mauds Minne)
- Henrik Wien Berre Berger (kull 2023, Dronning Mauds Minne)
- Kristin R. Gangstad (kull 2022, Høgskulen i Volda)
- Guro Lovise Bjørnevik (kull 2022, Høgskulen i Volda)

Panel 5: Offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater

- Nina Utvær Jacobsen (kull 2020)
- Aud Marie Aamodt-Brænden (kull 2023)
- Sindre Langedahl Flesvig (kull 2024)

Vedlegg 2: Et utvalg andre kilder til innsikt om tematikken

Ingeborgrud mfl. (2021) studerer endringer i forskerrollen. Blant annet oppsummerer de tidligere forskning og finner at forskerrollen har gått fra å være regnet som en primært ensom aktivitet til en å være mer heterogen og bredere. Et tydelig eksempel på dette er at det legges vekt på ulike former for forskningssamarbeid. Blant annet forventes det at man deltar i forskergrupper som «muliggjør et kollektivt ansvar for forskningen, bl.a. gjennom å initiere samarbeider om artikler og bøker og hvor forskningsfunn kan deles og diskuteres fortløpende» (s. 41).

Kyvik (2012) analyserer endringer i forskerrollen ved hjelp av data fra spørreundersøkelser blant vitenskapelig ansatte ved norske universiteter som er samlet inn i 1982, 1992 og 2001. Studien bekrefter at forskerrollen har blitt mer krevende, blant annet ved at det stilles økende krav til å være med å bygge nettverk og til å samarbeide. Dette illustreres gjennom økte forventninger til internasjonal konferansedeltakelse, til sampubliseringer og ikke minst ved at søknader om ekstern støtte til forskningsprosjekter forutsetter samarbeid ut over egen institusjon og helst både nasjonalt og internasjonalt.

Stipendiater arbeidsmiljø tematiseres av Reymert mfl. (2017). Også de er opptatt av balansen mellom kravene om faglig selvstendig arbeid og forventninger om samarbeid. Studien deres bygger på en spørreundersøkelse som vinteren 2017 ble sendt til alle som var registrert som doktorgradsstuderende i Norge (dvs. 8095). Svarprosenten var 48. De fleste av dem som svarte på undersøkelsen, inngikk i en forskergruppe. Forskergrupper eller andre faglige samarbeidsprosjekter ser ifølge rapporten ut til å være viktige for trivsel: «Stipendiatene jobber selvstendig, men de som er tilknyttet et større arbeidsfellesskap, trives bedre og har mer positive vurderinger av doktorgradsperioden» (s. 8). Hele åtte av ti ga for øvrig uttrykk for at de var fornøyde med arbeidsmiljøet. Rapporten inneholder et eget kapittel om stipendiater med andre arbeidsgivere, kalt eksterne doktorgradskandidater. De fleste av disse arbeidet innenfor helsefag. Seks av ti i gruppa eksterne doktorgradskandidater svarte at de opplever seg i noe eller i stor grad ivaretatt på lik linje med stipendiater som er ansatt ved lærestedet. Samtidig som denne gruppa viser seg å være mer fornøyd med veiledningen og opplæringsdelen enn de øvrige stipendiatene, opplever den seg imidlertid noe mindre integrert både faglig og sosialt. (Reymert mfl., 2017, s. 65, s. 9).

Mausethagen mfl. (2021) har studert offentlig-sektor ph.d.-ordningen innenfor utdanningsfeltet. Også denne undersøkelsen peker på at det kan være utfordringer med praktisk og faglig integrering i arbeidsmiljøet for stipendiater med en annen arbeidsgiver. En del av stipendiatene som er intervjuet, opplever at de er «svakt integrert i det akademiske miljøet og logikk, for eksempel gjennom svak tilhørighet til forskergrupper» (s. 3). Blant praktiske utfordringer som stipendiatene rapporterte, var manglende tilbud om kontorplass, det å ikke være inkludert i ulike e-post-lister og manglende tilbud til bibliotek og annen infrastruktur (s. 46).

Referanser

Ingeborgrud, L., Korseberg, L. & Lyby, L. (2021). En forskerrolle i endring. Om forskeres identitet, arbeidsvilkår og spenningen mellom kall og karriere. NIFU Rapport 2021:21.
<https://hdl.handle.net/11250/2828371>

Kyvik, S. (2013). The academic researcher role: enhancing expectations and improved performance. *Higher Education*, 65, 525–538. <https://doi.org/10.1007/s10734-012-9561-0>

Mausethagen, S., Prøitz, T. S., Fekjær, S- B., Stenersen, C. R. & Finnanger, T. S. (2021). «En fot i begge leire hadde vært ypperlig». *En studie av offentlig ph.d. i utdanningsfeltet*. OsloMEt, USN.

Reymert, I., Nesje, K. & Thune, T. (2017). *Doktorgradskandidater i Norge. Forskeropplæring, arbeidsvilkår og karriereforventninger*. NIFU rapport 2017:10. <http://hdl.handle.net/11250/2445865>